

BARÁTHOSI TURÁNI KÖNYVEI
I.

TURÁNI
REGÉK ÉS MONDÁK
A VILÁG TEREMTÉSÉRŐL

AZ EREDETI MONDÁKBÓL FELDOLGOZTA
BARÁTHOSI-BALOGH BENEDEK

SZERZŐ KIADÁSA ÉS TULAJDONA
MINDEN JOG FENNTARTVA

NEGYEDIK EZER

BUDAPEST, 1923.
Held János Irodalmi és nyomdavállalat, 11., Margit-körút Telefon; Aut, 536-95,

A kiadásért felel: BARÁTHOSI BALOGH BENEDEK.

KÉT LEVÉL.

(Egy kis bevezetőféle.)

I.

T. kartárs uram! Hallottam Sz ...-i előadását. Minden jó magyar szívbe belemarkoltak szavai. Kartársi körökben szóvá tettük gondolatmenetét s arra a határozatra jöttünk, hogy t. kartársunktól elkérjük mindazoka a forrasmunkákat, melyekből eszmevilágába oly mélyen belehelyezkedhetnénk, amennyire szüksége van arra minden tanítónak, aki a magyar lelkeket magyarrá akarja nevelni. Kérjük és várjuk mielőbbi szíves válaszát s az ide vonatkozó jegyzékét. Maradunk stb.

II.

Kedves bátyánk! P...-i előadásodon kartársaid közül mintegy negyvenen vettünk részt. Gyors elutazásod lehetetlenné tette azt, hogy külön vonulva megbeszélgettünk volna sok olyan részletet, melyet egy másfélórás és nem tisztán kartársaknak szánt előadás keretében nem mondhattál el. Néhány napja egyik összejövetelünkön szóvá tettem az általad fejtegetett eszméket s szavaim hatása alatt kimondották a résztvevő kartársak, hogy mindenben a te felfogásod alapjaira akarnak helyezkedni. Belátták, hogy nemzeti romlásunk legelső oka a nemzeti és faji öntudat és büszkeség elpusztulása. Megértették azt is, hogy amíg a múlt szá-

zadban minden nemzet a legsovénabb alapokon, a leg-szélsőségesebb nemzeti irányban neveli gyermekeit, mi magyarok elmulasztottuk ezt s ezzel romlásba juttattuk hazánkat, nemzetünket. Megragadta lelkünket tetemrehívó szavad, melyben a magyar tanítóságot teszed felelőssé a nemzet jövőjéért. Megszivleltük azt a mondasodat is, hogy apáink ezen öntudatlan mulasztását, amennyire erőnkől csak telik, jóvá tesszük. A magyar lélekbe dacosan büszke öntudatot nevelünk, amely egyedül képes a nemzetünkre ült mai közönyt széttépve, felrázni azt aléltságából s új, nagy, nemzetmentő munkára sarkalni.

És — megbocsáss kedves bátyám — elkezdettük boncolgatni szavaidat. Mérlegelni kezdtük, mennyi azokból a mi köztudatunkban élő rész, mennyi a tudott valóság, s mennyi az, amit tán sokan sejtettünk, de tudni nem tudtunk.

Te a nemzeti és faji alapokon való nevelést sürgeted. Megcsillogtattad előttünk a multakat, melyben az első kulturált népnek fested le fajunk őseit, jobbnak és nemesebbnek állítva őket minden kortársuknál. Megállapítod végeredményképen, hogy fajtánk volt az, amely az állatemberből „homo sapiens”-szé, szellem emberré, alakította az emberiséget. Gyűjtő szavad lelkünkben cseng még: hogy nem szégyen, de megdicsőítő büszkeség *taráninak* lenni.

Bátyám! Mi hívök lettünk szavaidtól, de nekünk ez nem elég. Ha mi úgy akarunk cselekedni, ahogyan te is akarod, nekünk a hívöböl tudóvá kell alakulnunk, De hogyan? Hiába kutatjuk végig a hazai irodalmat, hiába keresgélünk a külföldiek között is, jót, szépet, nagyot nem találunk a magyarról, a turáni fajról sehol. Ha fajunk ösi erkölceiről, hitéről akarunk valamit meg-

tudni, csak a legesúnyább bálványimádóknak írják őket, akiknek nemhogy Istenük, de még emberi eledelük, még házuk se volt. Vadak, barbárok, Istentől elrugaszkodott rablók, akiknek nincs múltjuk, nincs történetük. Hiszen legnagyobbjaink is, mint pl. Atilla, a latin írók szerint, ördögi szörnyeteg volt, s még a német beállítás is csak nagy úrnak mondja, akivel szóba kellett ereszkedniük, hiszen tengernyi had állott rendelkezésére.

Azt mondtad, hogy te a tudomány szent esz-
közeivel bizonyítani tudod az ellenkezőt, mert amiként ma, mikor az egész világ ellenségünk, nem találunk egy barátságos szót a magyarról az egész világsajtóban, úgy a régi krónikák is csak gyűlölettel írtak rólunk s azoknak sem több az igazmondásuk, mint a mai hírlapoírnak, irodalomnak. Mi, ismétlem, hisszük ezt, de tudni is akarjuk. Azt amit te és ti néhányan tudtok, tudni kell az egész nemzetnek, tudni úgy, hogy ahhoz kétség ne férhessen, tudni úgy, hogy az lelke, fundamentuma legyen minden magyarnak, minden turáninak. Te ismeretlen forrásokról beszéltél s azt mondtad, hogy mióta hazánk balsorsa elragadott könyveid mellől, azóta csak egy céja van életednek, segíteni nemzetedet és fajodat megmenekülésében. És azóta elhagyott könyveid, írásaid szekrényedben árváskodnak, mert te a nagy cél miatt elhagytad őket s járod a világot, járod az országot, hogy szavad lángjával gyűjts új hitet, új reményt csüggedő fajodba, népedbe.

De ez így nem egészen jól van. Szavad már beégette magát a legjobb magyar lelkekbe. Te, aki már nem vagy fiatal s akinek szervezetét meg is viselte a sok küzdés és szenvedés a tizenkét hosszú éven át való tanulmányutakon, nem engedheted meg magadnak azt

a pazarlást, hogy faluzva-városozva személyesen oltsd a lelkekbe a hitet és tudást. A szó akárhogyan is gyűjtsön, elrepül, de az írás megmarad. Hívőket szerezted szóval, most tudók kellene, de ezt csak az írással szerezheted meg.

És most mi hívunk tetemre bátyám! A bennünk felgyújtott lángot mi ébren tudjuk tartani, tovább tudjuk terjeszteni, ha megkapjuk a hozzá való igazságokat. Ennek megadása a te kötelességed. Mi hiába esküszünk elröppent szavadra, nekünk tények kellene. Ezt várjuk tőled. Hiába gyűjtöd lángra az egész nemzetet, az egész nemzet tanítóságát. Akár megeskedhetsz mindannyiunkat s mindannyian igaz lélekkel akarhatjuk is a nemzetmentő ígék hirdetését, nem leszünk képesek erre, mert hiányzik hozzá a tárgyi, módszeresen összeállítható tudásunk. Hogy beszéljen a tanító pl. a tuáni népekről mikor még a helyes névjegyzékét sem leli meg irodalmunkban, hogy beszéljen a múlt idők nagyságáról mikor három sort sem talál róluk könyveinkben?

Vissza hát bátyám azokhoz a könyvekhez, azokhoz az írásokhoz. Az élet elrepül, s ha hamarabb szólít el az Úr közülünk, mint ahogy szeretnéd, miért élté), miért szenvedtél emberfeletti erőfeszítéssel, emberfeletti nyomorúságokkal küzködve? Mit használtál nemzetednek, fajtádnak, ha sírba száll veled mindaz, amiért éltél, küzdöttél!

Tetemre hívunk, igen! Vedd csak elő lelkes ifjúságunkban Japánról írt munkád előszavát s igyekezz azt mai lelkeddel elolvasni. Nem érzed-e annak a szerető édesatyának a szemrehányó szavát, aki lelkedbe oltotta nemcsak hazád, de a kelet szeretetét is. Nem érzed hogy eltévelyedtél, hogy amíg néped testvéreit kutattad a messze

idegenben, addig majdnem elveszett itthon a nemzeted, mert engedtétek elárvalni, engedtétek lelkét elrabolni! Nem érzed azt az erős kezet miképpen húz vissza asztalodhoz, nem látod lángoló szemét, amint kezedbe nyomja tolladat, hogy elhozzad vele nemzetednek, fajtádnak őseit, nem hallod amint füledbe sikoltja túlvilági hangján, hogy ha elkéstek, még a három halom s négy folyó országában sem lesz már magyar! Bátyám! Ezért hívunk tetemre tégedet! *(Aláírás.)*

A fentiekre két szóval felelek; igazatok van!

Minket, turániakat történelem nélküli népeknek szeretnek nevezni a nyugati nagyok, mert szerintük nem voltunk semmilyen befolyással az emberi kultúra kialakítására, Ez az a hazugság, amit annyiszor emlegettem s ez az a meghamisítása a történelemnek, amelyet helyre kell igazítanunk.

Visszaülök hát asztalomhoz, s neki fogok a hosszú munkának. Elmondom mindazt amit tudok arról, amit eddig a tudományos kutatás kiderített. Leszek regélője, énekese, fajom, nemzetem múltjának. Megmutatom, hogy még azok a primitív kultúrájának nevezett népek is, melyek fajtánk soraiból kikerültek, mennyire rendelkeztek azokkal a magasztos eszményekkel és lelki tulajdonságokkal, melyeket olyan nagy előszeretettel mondanak az előrehaladott műveltség áldást hozó vívmányának. Megláthatjuk majd ezekből, hogy erkölcsi fogalmak terén oly magasan állanak, állottak, hogy a legmodernebb kornak államai, vallásai, iskolái és törvényeik sem tudtak olyan erkölcsi világfelfogást teremteni, mint amilyenben ők éltek. Meglátjuk azt, hogy — csak egyetlent idéztek — az elmélkedő és magasan fejlődött

logikus gondolkozásban érett nemzeteknek tulajdonított *történeti öntudat* nemcsak, hogy fejlett volt náluk, hanem minden tettüknek, egész ethikai életüknek alapjait képezte. A még ma is élő apró, elmaradt rokonainknál oly erős a múltak emlékein való csüggés, oly nagy az átörökölt hagyományok megbecsülése, hogy a regemondót emberfeletti lénynek tartják, annál inkább, mert a regemondáskor a szó nemes értelmében vett ihlet szállja meg a legtöbb énekmondót s a mondott regét *úgy* adja elő, hogy a hallgatóság megjelenni látja maga előtt a regék hőseit, az ő őseit.

Bár kaphatnék én is az ő ihletükből annyit, hogy írásaim ifjúnak-öregnek ne csak épülése, de legalább oly kellemes olvasmánya lehessen, mint eddigi írásaim voltak.

Első kötetemben legközelebbi nyelvrokonaink teremtés mondáit ismertetem. Azért ezt, mert az eddigi kutatások szerint a hazánkba bejött magyarságnak is ez volt a felfogásvilága és mert e mondák közösök az egész turánisággal.

Mi keresztények lettünk, s azok vagyunk. Mindannyian ismerjük a görögök és rómaiak mithológiáját. Ez a kötet alapot ad arra, hogy azok a mi, pogánybairbárokknak csúfolt őseink, még mithologikus felfogásukban is mennyivel közelebb állottak az igazi keresztény felfogáshoz, mint a világhíres görög, vagy római állott.

Ezenkívül még az is volt ezzel a céлом, hogy megmutassam a történeti egység öntudatának azt a páratlan nagyszerűségét, mely évezredek óta fenntartotta azt a mondai eseményt, mely fajunkat szétszórta a nagy világban.

Budapest, 1926. évi február hó,

Baráthosi-Balogh Benedek

MENNYBÉLI TUR APÁNK.

Régen, nagyon régen, mikor ez a nagy világ még meg sem volt, élt és volt *Tur apó*, az Isten-Öreg-Nem lett, nem született Ő, hiszen mindenkor megvolt és meglesz az idők végtelenében. De amióta csak volt, pedig öröktől fogva volt, benne élt a szándék, hogy meg fogja teremteni a mi szépséges világunkat.

Elkövetkezett a teremtés ideje és a mi mennyekben élő ősz Urunk, akire felnéz a földi ember, mikor az egekre tekint, akihez feljut a mennyekbe törekvő hang, akihez felszáli az áldozat füstje s akit megközelíteni törekszik az égbe nyúló hegyóriás, egyetlen igéző szavával megteremtette ezt a gyönyörűséges világot s ígéretet tett, hogy ha elérkezik az ember-korabeli világ, azt is megfogja teremteni.

Szétterült a mindenség fölött a felső ég, mint Tur apó óriási sátorlepedője, melynek összevarrásánál a picinyke túlyukakon, átsziporkázott a mennyei palota, folyékony-arany csillogása s a hímes, égi kék mezőn, mint ezernyi gyémántablak, mint milliányi aranyvirág, kivirult a megszámlálhatatlan csillagvirág. Az alsó ég — a föld — is megvolt már s szürkés törzsének két oldalán kihajtotta százszínű óriási tulipánjait, észak és dél fényében. És e tündéri világ két felét, a később földdé lett alsó eget, meg a mennyországgá vallott felső

eget, az égi nép örömére hétszínű híd kötötte össze egymással, a szívárvány csodaszép gyűrűjében.

Milyen szép lehetett az isteni nép világa!

Ott állott az égi mezőkön Tur apó aranyból készült fényes palotája. Hétté nyilló hét szárnyas ajtaján, hétszeresen kivert ezüst sarkok csikorogtak a nyitáskor mennyei szép dallamokat. A hetedik terem hét szőnyeggel leborított padlóján állott Tur apó hétlábu aranyos trónja, azon ült Ő, naphímes asztala mögött, hét hajú hajfonatos fejét lehajtva, *aranyos* botját jobb arcához szorítva, mindentlátó szemeit világára függesztve, hogy annak minden mozdulata jóságos akarata szerint igazodjék. Láta égi lehetével igézett és a földi szemnek ismeretlen világok futását, hallotta mindent halló fülével a végtelenségek időtlen zúgását s elérkezettnek látta az élet idejének kezdődését.

Női társat igézett hát magának, akibe isteni lelket adott, akit hűgának mondott, *Boldog-asszony*nak nevezett s reája bizta az élet adományozását.

Boldog-asszony híven betölté rendeltetését, rövidesen hangosak lettek az égi mezők, erdők. Apró vad cicázott a hímes réteken, a nagyobb vadak az erdők mélyébe húzódtak, a levegőben tarka pillangók, színes, éneklő madarak röpködtek. Megnépesült Tur apó udvara is. Hat vidám égi fiú s ugyanannyi kacagószemű égi leány verte föl a csendet, pajkos kedvével, csengő nevetésével. Hej micsoda hejje-hujját csináltak azok! Nem is tudom én azt elmesélni, akárhogy akarom,

Hanem annyi bizonyos, hogy az égi szövő asszonyoknak bőven akadt munkájuk, mert hiába volt a fiúk ruhája naphímes aranyból szőve-fonva, egy-kettőre leszakadt az róluk. Az égi ácsoknak is megtelt nem-

sokára munkával a kezük. A serdülő fiúk íjjal feszítettek a sok nyílvevő, meg a még több elpattantott íjj helyett, alig bírtak elegendő újat gyártani. Hát mikor rászoktak a vadfogásra, akkor gyűlt meg igazán az égi kovácsoknak a baja, mert a fiúk telerakták vad meg madárfogó töreikkel az egész égi erdőt-mezőt úgy, hogy még Tur apónak is vigyázni kellett, ha sétára indult kedvenc égi sétahelyén. Jó szerencse, hogy az ácsok már előbb elkészítették volt a nagy égi pajtákat a hét göncöl táltoslónak és a hét táltos jávorszarvasnak, mert most még idejük sem lett volna reá. A fából ácsolt s arannyal cifrán kivert állatkötő oszlopokat pedig százszor is kidöntögették az egymást kergető fiúk míg végül a főkovácsmester egy olyan erős vasoszlopot nem állított, amelyet ha még hatan összefogózva rángatták is, meg sem tudtak mozdítani.

Igy élték boldog napjaikat a fiúk, esővel veretve, széllel fúvatva hatalmas izmaikat, hogy minél erősebbek legyenek. Össze is mérték minden nap erejüket, mert az égi hírnökök feje azt mesélte nekik, hogy Tur apó majd a legerősebbet fogja megtenni világügyelőnek. De hiába birkózódtak, huzakodtak, ég-fiúk voltak mindannyian s egyformák erőben ügyességben. Így bizony nem győzhetett egyik sem a másik felett.

Egy szép napon Tur apó bevonult hét ajtós, hét termes, hét szőnyeges szobájába s hét lábú trónjára felülve, arcához szorította arany pálcáját. Csak ült-ült, mozdulatlanul.

Boldog-asszony húga szép szóval hozzámerészkedett s megkérdezte, miért oly szóttalan?

Tur apó elvette arcától aranyos botját, hosszan ránézett Boldogasszony hűgára s csendesen szólt:

— Valami van bennem, amit örökké óta érzek, tudok, ami sokszor gátolta gondolatomat s ami most újult erővel ösztökél, hogy ne valósítsam meg ígéretemet s ne teremtem meg az ember idejebeli világot.

— Mi gátolhatna téged bátyám, — felelt Boldogasszony. — Ha magadban érzel valamit, dobd ki a világ végére, de ne engedd, hogy a szép ember-idejebeli világ elkéssék. Annyi szépet gondoltam én is az új világról, annyit terveztem, hiszen reám bíztad az élet adományozását úgy-e?

— Reád húgom! — felelte Tur apó, — de még nem jött el az, akinek segítségével meg kell alkotnod ezt a világot. Második égi fiúnk vedd magad mellé, én majd hét vasláncon függő ezüst bölcsőben leböcsátalak benneket az alsó égbe, hogy meglássátok az ember korabeli világ helyét s ha majd kidobtam magamból a gátat, eljön a ti munkátok ideje is.

Most az égi kovácsokat hívatta s megparancsolta nekik, hogy verjenek ezer öl hosszú hétszeres vasláncot, annak végére kössenek várnagyságú ezüstívű íves bölcsőházat s hozzák eléje. Amikor készen volt a kovácsok munkája, beleültette Boldogasszony húgát és a második égfiút s leböcsátotta őket az alsó égbe, a lánc végét pedig a háza előtt álló vas állatkötő oszlophoz erősítette.

A legnagyobb égfiú, *Viharfi*, oly éktelen dühbe gurult, mikor meglátta, hogy öccsét küldötte Tur apó az alsó égbe, hogy törni-zúzni kezdett mindent s mikor Tur apó szavára sem hallgatott és nem csillapodott le, Tur apó az égi kovácsokkal egy hétfalú vas házat készíttetett s abba hétszeres lakattal elcsukva azt mondotta, hogy mindaddig ott marad, amíg meg nem embereli magát.

Tur apó azután visszament hét ajtós, hét szőnyeges

szobájába, maga elé helyezte aranyos botját a hétlábú arany asztalra s keblébe markolva egy erős szakítással kitépte onnan az ői akadályozó gátat és maga elé helyezte az asztalra. Egy csodaszép arcú leány volt az, aki először bámulva nézett körül, majd végigdörzsölte v zsidbadt tagjait s nagyot nyújtózkodott. Azután hosszasan nézve Tur apóra elkezdett hozzá beszélni:

— Ki vagy te és mit akarsz velem? Ősmerősnek látszol s mégis idegen vagy. Úgy érzem mintha régi ellenségem lennél, aki eddig lenyűgözve tartott, de akitől most megszabadultam, s ura lettem végre akaratomnak. Igen, igen, te voltál az én zsarnokom, aki miatt nem lehetett semmit tennem, akinek ereje letörte minden igyekezetem. De most már vége. Szabad lettem, egyforma veled s amit eddig nem tehettem, eltiprom játék világodat.

Szelid mosoly futott végig Tur apó ajakán. Botjával vállon nyomta a leányt s kimondotta ítéletét, hogy a világ végén túlra löki őt, hogy ne lehessen a világ gátolója.

Erre a leány olyan méregbe esett, amelyhez képest a nagyobbik égfíú dühe csekélység volt. Tur apó nézte egy ideig, végre szó nélkül felmarkolta s a hétfalú vasházba zárta a nagyobbik égfíú mellé. Aztán felszedte vadászкészкségét s elindult az égi erdőkbe, hogy a vadfogás izgalmai feledtessék a dacoskodók okozta kellemtelenségeket.

VILÁGÜGYELŐ KIRENDELÉSE.

A felső ég csupa levegő volt, az alsó égből nem látszott egyéb mint a víz. A két ég közé bocsátotta Tur apó a hét vasláncos ezüstíves bölcsőt. Ott lógott az, közel a vízhez, szabadon s hogyha megindult a felvidék éles szele, lehajtotta függő várukat a déli meleg vidékekre, de ha az alvidék szele indult el, fejsodródtak a hideg északi tájakra.

Hosszú ideig éltek-e, rövid ideig éltek-e így nem mondhatom meg, de egy szép napon Boldogasszony eléhvivta a szárnyas égi követet s felküldve Tur apihoz, azt izente, hogy itt lenn nagyon sötét van, küldjön le Tur apó az ő aranyos égi fényességéből egy keveset, hogy ők is láthassanak. Tur apó megtette kérésüket, két égi gyerekének adott a fényességből selküldötteöket az alsó világ fölé Napasszonynak, Holdöregnek. Megfényesedett hát az alsó világ s az égfiú kinézve ablakán látta, hogy még akkora hely sincs a várak szélénél, ahová egyik lábát letehetné. Most már ő küldötte Tur apóhoz a szárnyas égi követet, hogy házuk körül rendelkezjen legalább egy jó lépésnyi helyet.

Tur apó ezt is megtette s Boldogasszony mindjárt ki is ment, hogy körüljárja a házat. Egyszerre csak nagy sabbal-lobbal az ajtónál termett s oda szólt az égfiúnak:

— Te öcsém! Itt a ház sarkában egy sárgavirágú

növényke termett, nem tudom, mi az. Amióta a függővárban lakunk, nem láttam virágot. Olyan szép! Mit csináljunk vele?

A bátyja azt felelte, hogy hozza be.

Boldogasszony fogta selyemkendőjét és a gyökere-restől kitépett virágot belécsavarva befelé indult. Alig hogy belépett a házba, az a kendőbe csavart virág elsírja magát.

A fiú csodálkozva kérdi:

— Hát te mit hoztál néném!

— Azt a sárgavirágú növénykét, — felelte Boldogasszony.

Azzal kibontják, nézik, hát egy gyönyörűséges szép fiúgyermek volt a selyemkendőben, ölelgették, csókolgatták, kényeztetve gyügyögtették, szép ruhába göngyöltették s boldog szemmel sóhajtottak hálát Tur atyának, hogy magános életükbe vidámságot adott leküldött hetedik fiacskájával.

Sokáig él-e, rövid ideig él-e a fiúcska, ne kérdezétek, hosszan tart-e élete regéje, rövid lesz-e azt sem mond halom, hiszen ő örökké élni fog s az ő regéje örökké tartó lesz.

Az ének embere, a rege embere vaion soká nődöggél-e? Boldogasszony és az égfiú továbbra is boldogok, hiszen a fiúcska nőtt, nőtt, mintha húzták volna. Alig győzték ruhával, ma viselt ruhája holnapra már szűk lett s a másnap viselt ruháját reggelre fel sem tudták reá adni.

Egyszer csak megszólal az égi fiú:

— Néném a gyermeknek micsoda nevet adjunk?

— Ha leány volna én adnék nevet, de a fiúgyermek férfitől kapja a nevét — felelte Boldogasszony.

— Jó! — feleli az égfiú, — legyen *Tarfi* a neve, Túrfi csak nőtt tovább, már a házban való futkosáshoz kicsi volt a hely, elunta magát, leült, de az ülésbe még jobban beleunt keze-lába. Egyszerre csak megszólalt:

— Ki akarok menni, eresszetek ki engemet! Boldogasszony félti egyedül kibocsátani s küldi az égfiút, hogy menjen vele, nehogy a vízbe essék a gyermek.

Kimentek, Túrfi mint az elszabadult csikó rohant ide-oda, a ház körüli kis területen, úgy, hogy az égfiú csakhamar elfáradt, leült s ültéből nézte a gyermek ug-rándozását. Napról-napra így játszadoztak ezután, Égfiú a törülgetésre való gyaluforgács megmaradt fájából íjjat készített neki s megtanította nyilazni, hogy majd ha felmennek Tur apóhoz, ő is tudjon a nyíllal bánni, mint a többi bátyja. A fiú pedig ügyesedett, már egyik nyílvesszőjével ellötte a másikat s olyan erős lett, hogy bácsikája alig-alig bírta vele.

Egy nap az égfiú elunta a szaladgálást s bement a lakásba, végighevert az alvó-padján. Boldogasszony csak későn vette észre, hogy nincs Túrfival s kergette, hogy nézzen utána. Égfiú kimegy, keresi Túrfit mindenfelé, de nem találja.

Ha nincs sehol, hova fordulhatna, — gondolja magában s visszamegy a házba.

Boldogasszony, mikor egyedül látta bejönni, sírva-fakadt s elkezdte szidni, hogy minek is jött be az elébb, mikor ő megmondotta, hogy a gyermeket egy percre se hagyja magára, lám most bizonyosan beleesett a tengerbe.

Égfi visszafelelte, hogy a gyermek olyan gyors és olyan erős már, hogy nem bír vele, nem is olyan pötty már, aki nem tud magára vigyázni.

Amint így pörlekednek, egyszerre csak felnyílik az ajtó s Túrfi nagy vidáman szói reájuk:

— Hát ti mit zsörtölödtök itt?

— Te meg merre jártál, hogy mi elveszítettünk téged? — feleltek neki.

— Én bizony a nagy vasláncon az égbe indultam Tur apámhoz, hogy végre meglássam s más világot kérjek tőle, mert ezt a szűk helyet nagyon eluntam már. Útközben talákoztam az égi szárnyas követtel, akit épen érettünk indított Tur apánk. Visszajöttem hát, hogy veletek mehessek. Én a láncon csúsztam lefelé s a szárnyas hírnököt elhagytam.

Ezalatt megérkezik a hírnök is s együtt mentek vele Tur apóhoz. A felső égben együtt voltak mind az égi fiúk és égi lányok, csak épen reájuk várakoztak még. A nagyobbik égfiú s a vele egyhelyre csukott szép leányalak is ott voltak már Tur kieresztette őket sőt nagyobbik fia unszolására beleegyezett abba, hogy a makrancos leányt, akit *Ördöngnek* neveztek el, feleségül vegye. Tur apó elérkezettnek látta a földi világ megteremtését. Ki akarta fiai közül választani azt, aki majd gondozni fogja új teremtményét. Erre ugyan Túrfit, legkisebb fiát, gondolta volt, de mégis úgy határozott, hogy hármas mérkőzést rendel s a legügyesebbet teszi meg *Világügyelőnek*. Ezért hívatta össze őket.

Az első mérkőzéshez kivezték az égi szérűskertből a hét táltoslovat. Az volt a feltétel, hogy akinek a kezéhez odatapadnak a lovak, az lesz a győztes. Csalogatták, hívogatták a lovakat a fiúk, de biz azok csak tovább ficáinkoltak, eszükbe sem jutott, hogy a fiúkhöz menjenek. Csak egy volt, a hétféle színű lovak közül, amelyik nem ugrált olyan nagyon. Kicsiny sovány

hókalábú, csillagos homlokú állatka volt ez, amelyiket Túrfi, mikor a Táltos szerűn járt, nagyon megszeretett volt és sokáig eljátszozott vele. Ez a táltos csikó, mikor Túrfi kezdte csalogatni a táltosokat, nagyot nyerített, felvágta magasra a farkát s a már fáradni kezdő többi táltost körülnyargalva addig üzte, szorította, amíg csak Túrfihoz nem mentek, Túrfi pedig kinyitotta tenyerét s abban a pillanatban mind a hét táltos oda ragadt a tenyeréhez,

Az első mérkőzés hát eldőlt. Hiába zúgolódott a többi fiú, ezen nem lehetett segíteni, Nem értették Tur apót, hogy miért tűzött ilyen feltételű versenyt a mérkőzés tárgyává. No! ha ezt nem értették, a másodikat még kevésbé tudták kitalálni. Tur apó ugyanis mindenik fia kezébe egy, írásra való, nyírkéreg lapot nyomott s azt mondotta, hogy amelyiknek a lapjára az égi mezők és erdők minden fája-virága lerajzolódik, az lesz a győztes. A fiúk csak nézték a kéreglapokat, egyik-másikán le is rajzolódott egy néhány száraz kóró, vagy egy-két lombtalan faág, de a virágos rét, a lombos erdő, csak Túrfi lapján látszott egészen. így itt is ő győzött.

Most Tur apó versenylovaglásra hívta fel a fiúkat. Mindenik a táltosszerűhöz rohant s egy-egy lovat megnyergelt magának. Mikor Túrfi a szerűhöz érkezett, már a hat idősebb testvér elszedte a lovakat s ő hiába kereste a kis sovány hókáját, nem találta sehol. Az történt ugyanis, hogy az Ördög asszony elvagdosta a táltosok kötőfékét. A feldühített állatok aztán a kis csillagos homlokú táltost agyon rugdalták s úgy összetaposták, hogy még a földből sem látszott ki. Szegény Túrfi szomorúan állott ott, nem volt lova, amivel futtathatott

volna. Felnevelő nénje, Boldogasszony, észre vette a fiú baját, hozzá sietett s egy nagy, vörös jávorbikát hozott neki, hogy azzal induljon a versenyzésre. Túrfi lemondólag nézett a jávorbikára, s azt mondotta nénjének, hogy lehetetlenség ezzel a szarvassal menni a táltosokkal szemben. De nénje addig biztatta, míg végre reá ült s oda állott a versenyzők közé. Hát lett erre általános nevetés, csúfolódás. Szegény Túrfi már megbánta, hogy a szarvasra ült s le is akart róla szállani, de a szarvas hátra hajtotta a fejét és hosszú, ágasbogos aggancsával úgy megfogta Túrfit, hogy nem tudott leszabadulni a hátáról. Tur apó ezalatt megadta a jelt az indulásra. A jávor bika odaszólt Túrfihoz, hogy kapszkodjék meg jól a szarvába. Azzal elkezdett rohanni a már messze járó táltosok után. Jó volt, hogy Túrfi a függővárban megszokta a szélfújást, a vihar tombolást, mert ha nem, lefordult volna a jávorbikáról, olyan szelet csinált annak a rohanása. Nem is futott de úszott, repült a levegőben s már félúton elérte az utolsó táltost. Aztán felvetett fejfel, büszkén hátra nézve vágatott tovább. A célnál, Tur apó háza ajtajánál, előre szegezett lábbal megállott, hogy gazdája elsőnek tegye kezét az ajtóra. Bizony a többi fiú keze mind az övé fölé került. Ezt a versenyt is ő nyerte.

Az égi fiúk, különösen a legnagyobb, erősen zúgolódtak. Azt hajtották, hogy gyermekmunka volt az egész mérkőzés s kár volt Tur apónak az ilyen, férfiakhoz nem illő, dologra kényszeríteni őket. Adjon valami férfias munkát, majd akkor elvállik, hogy ki a legény a gáton. A többiek is mind rázúgták, hogy biz az úgy van, Az egyik fiú csúfondárosan oda is szólt Túrfihoz:

— Jere *tökmag!* tereljük csak össze a ménest, ott mutasd meg mit tudsz!

Sok szónak is egy a vége, az öreg Tur apó beleegyezett, hogy még egyszer mérkőzzenek. Az volt a feladat, hogy az égi ménest a hét fiú terelje Tur apó elé. Újra táltosára kapott mindenki s kieresztve karikás ostorát, elkezdte kerigetni a maga ménesét. Köröskörül száguldozták a lovakat, nagyokat rittyentettek az ostorokkal, oda is vágtak az engetlenkedőknek, de akárhogyan erőlködtek, egy-egy állat mindig elugrott a többitől s amíg azt vízaterelték, megint elszökött egy-kettő.

Bezzeg Túrfi szarvasbikája másképp csinált. Körben szaladta hatalmas bögéssel a ménest, egy pár makrancos - kodónak jól beleharapott az oldalába, nyakába, úgy, hogy hamarosan elment a kedvtik a ficánkolástól s engedelmesen indultak Tur apó udvara felé.

Mikor a többi testvér meglátta ezt, nekifordította a hat ménest a Túrfi lovainak, hogy összekeveredjenek s Túrfi se hajthassa be az övét Tur apó udvarára. Hanem a jávorbika sem volt rest, olyan bömböléssel, hogy az egész ég reszketett tőle, fordult szembe az arra rohanó lovakkal. Egy részük már a rettenetes bömböléstől visszariadt, amelyik még közelebb jött annak hegyes szarvával olyant dőfött az oldalába, hogy elég volt neki. A nagyobb fiúk hiába ármánykodtak, erőlködtek, Túrfi ménese bizony nem keveredett el a többi állattal s gyors iramban bevágatott Tur apó háza udvarára.

Ennek is vége volt. A fiúk mérgelődtek, de nem változtathattak a dolgon s Tur apó kimondotta határozatát.

— Túrfiból lesz a Világügyelő, mert az ő kezéhez ragadtak hozzá a lovak, így a felső égi állatok követni fogják őt az alsó égbe, az ő kezében rajzolódott le az égi mezők rétje, erdeje, így az alsó égen is majd

elterjesztheti az égi mezők növényeit, az égi erdők fáit, az ő keze ért leghamarább ajtóhoz, így ő tud leghamarább hírt hozni nekem világom sorsáról. És az öregebbek által kierőszakolt negyedik mérkőzés még arról is meggyőzött, hogy szükség esetén nálam nélkül is meg tudja védeni reá bízott világomat. Én hát adok nékie háterőt, adok nékie mellerőt, hogy az én kívánságomra megalkossa az alvó égi világot, amit aztán *földnek* fogunk nevezni. Te, Világügyelő fiam, eredj most vissza függővárdba s hét nap, hét éjjel zárd el ajtódat ablakodat; ki ne jöjj házadból. A hetedik nap aztán kijöhetsz s megkezdheted munkádat. Ha valami nagy szorultságba esnél, ha valami nagy ínségbe jutnál, idézz csak engemet és én eljövök, megsegítelek. Ördög, a te időd is eljött. Nem doblak a végső teremtett világon is túl, hanem nagyobbik fiam kedvéért neked adom az igézetemre termett szent tenger-vizemet. Az legyen ezután a te lakóhelyed. Férjed-urad, ha akarja, veled mehet, Ti többiek itt maradhattok, én az égi vidék ormára megyek.

Szólt s ott hagyta őket.

A FÖLD ELŐTEREMTÉSE.

Túrfi, a *Világügyelő* visszatért függő várába. Vele jött Boldogasszony is, de az égfiú fenn maradt a nagy égi mezőkön, többi testvéreivel, Megérkezésük után Tur apó parancsa szerint elzártak ajtót, ablakot. E közben látják, hogy a felső égből egy bűvármadár szállott le a tengerre s alámerülve abban, jó ideig a víz alatt maradt, majd hangos kiabálással visszaszállott az égbe. Láttak még egy bűvárkacsát is, melyre Boldogasszony azt mondotta, hogy Ördög asszony. Hogy ő volt az, be is bizonyosodott, mert elkezdette gúnyolni Világügyelőt s csúfondárosan feléje nevetve elrepült.

Alig hogy elzártak ajtót, ablakot, erős zúgás és csattogás kezdődött, mely hét nap, hét éjjel szakadatlanul tartott. Tur apó a bűvármadár által a tenger fenekéről kihalászott földet a felső égben megszorította s azt bocsátotta most alá, hogy Világügyelőnek legyen mire megalkotni a földi világot. A lezuhogó föld okozta azt a nagy dörgő csattogást.

A hetedik nap elmúltával megszűnt a zaj s Világügyelő kinyitva ajtaját kilépett a házból. Csodálatosképen semmiféle földet nem látott, minden úgy volt mint azelőtt, csupa tenger, csupa víz mindenütt. A vizén pedig ott úszkált bűvárkacsa alakjában Ördög asszony,

aki, mikor meglátta Túrfít, vad kacagásba kezdett, aztán azt mondotta:

— Nos Világügyelő úr, tessék megcsinálni a szép földi világot! Nálam nélkül csináltad a számításodat, de én nem hagyom magamat! Jó munkát! — Nevetett s azzal ismét elszállott a tenger felett.

Boldogasszony is kijött, Nem tudták megérteni, mi történhetett. Tanácskoztak egy keveset s előhiva az égi szárnyas követet, felküldötték Tur apóhoz, kérdeznék meg mi történt s mit tevék legyenek.

Nem sok idő múlva visszatért a szárnyas követ s elmondotta, hogy Tur apó nemsokára az alvó égbe jön hozzájuk és rendet teremt, Ördög asszony ugyanis, felhasználva Tur apó azon szavát, hogy övé a vizek világa, mikor Tur apó a tengerek fenekérői felhozott és megszaportott földet a felső égből lebocsátotta, megnyitotta a tengerek mélységeit s a lebocsátott földet elárasztotta a tengerrel. így akarta lehetetlenné tenni a földi világ megteremtését.

Ezalatt megjelent Tur apó is. Szelíd, jóságos arcával békét hozott a háborgó szívekbe s megkérdezte Világügyelői, hogy tán elfogyott hátereje, mellereje, azért nem tudott magában cselekedni.

— Nem, mennyei Atyám, — felelte Világügyelő, — de nem tudtam mi történt s így nem cselekedhettem semmit.

Igaz, — felelte Tur apó, — szemerőt nem adtam neked még, de azt csak akkor nyered el, ha majd meg lett a te világod, melyre vigyáznod kell. — Aztán maga elé idézte ördög asszonyt s így szólt hozzá: — Te búvárkodni szeretsz. Merülj alá hát a tenger fenekére s végy a szádba homokot.

Ördög asszony búvárkacsa alakban elkezdett alá-

ereszkedni a tenger fenekére. Soká járt, rövid ideig járt, nem jutott el a tenger fenekére. Kifogyott a lélekzete, kénytelen volt felemelkedni a víz fölé.

— Nol Tur apó — mondja — én földet nem találtam!

— Merülj alá még egyszer, — felelt Tur apó, — talán mégis csak tudsz hozni egy kis földet, ördög asszony megint lemerült a vízbe. Sokáig járt, vagy rövid ideig járt, ismét kifogyott a lélekzete, ismét homok nélkül bukkant fel.

— No! Tur apó — mondja ismét — lélekzetem nem futja ki, hogy a tenger fenekéig leereszkedjem, az én erőm nem elég erre, talán a te búvölöigéd útján talál-nék földet.

Tur apó így szólott most:

— No jó! Menj le mégegyszer! Most már fogsz felhozni földet. — Ördög asszony ismét alábocsát-kozott. Soká járt, vagy rövid ideig járt, egyszer csak elérkezett a tenger fenekére, homokot vett a szájába s felhozta Tur apónak. Mig a víz alatt járt ölte a mérég, hogy Tur apó ereje nélkül nem tudott a tenger fenekére leszállani. Kénytelen volt belátni, hogy Tur apó erősebb mint ő, ezért ravaszsággal akart élni, hogy Tur apó eszén valahogy túljárjon. A felhozott föld egy részét el-rejtette szája üregébe s csak a felét adta oda Tur apó-nak. Azt gondolta, hogy szépen ellesi, mi módon te-remti meg Tur apó a földet s aztán ő majd külön földet terem magának.

Tur apó a felhozott földet kezébe véve a tenger színe fölé tartotta s így szólt:

— Ördög asszony hozta föld, nőjj nagygyá, terjedj szélessé.

Abban a pillanatban a Tur apó tenyerén levő föld

elkezdett nőni, terjeszkedni. Igen ám, de ugyanakkor az Ördög asszony szájában elrejtett föld is nőni kezdett, úgy, hogy nemcsak szája telt meg földdel, hanem állkapcsait is majdnem szétszakította a hirtelen megnövekedett föld. Fuldokolt, kínlódott, de nem tudott magán segíteni. Végre is könnyögrésre fogta a dolgot:

— Oh! Tur apókám! A szájam mindjárt felszakad, én a neked hozott földből szájamban elrejtettem, ugyan segíts rajtam valami módon, könnyögröm vedd ki a földet a szájamból.

Tur apó segített rajta. Azt mondotta, hogy: ha elrejtettél belőle, köpd ki azt a szájadban levő földet.

Mire Tur apó ezt mondotta, már Ördög asszony fuldoklóit s a felszabadító ígére teljes erővel köpte ki szájából az elrejtett földet, mely a Tur apó tenyeréből lett sik földre esett s azon mint hegy ülepedett meg, Ördög asszony nagyon sajnálta, hogy nem tudott magának külön földet teremteni. Akárhogyan járatta a ravasz esztét, nem tudott olyant kigondolni, hogy magának földet szerezhessen. Nem maradt más hátra, mint a nyílt egyenes kérés.

— Ugyan atyácskám, — szólt, — adj a te sok földedből nekem legalább annyit, hogy a botom le-szűrhasam! — Tur apó felelt;

— Hát épen ha annyi földet akarsz, hogy a botod felállíthasd, hát jó vegyél, — Ördög asszony sem várta, hogy kétszer mondják, kapta a botját s egy domb oldalba beleszúrta. Aztán Tur apó felé fordulva így szólt:

— Ha kicsiny földem is van, de mégis a magam földje s nekem ez elég! — Gondolt még valamit, de azt elhallgatta. Ám Tur apó nem azért volt az Isten Öreg

hogy ne látta volna gondolatát. Búcsúzaskor oda szólt ördög asszonynak:

— Kitéptelek magamból, hogy ne bennem tomboljon ellentmondó szellemed. Részt adtam neked a teremtésből, de te a rombolásra törsz. Legyen úgy! Küzdj hát a te módod szerint, hiszen másra úgy sem volnál való. — Szólt és eltűnt a felső ég kárpitja felett, Ördög anyó is elsomfordált, Boldogasszony meg Világügyelővel bement a függővárba. Kis idő múlva azt kérdi Boldogasszony, hogy vájjon mekkorára nőhetett már a Tur apó által ígezett föld. Túrfi bizony nem tudott erre felelni. Hanem Boldogasszony nem azért volt asszony, hogy a kíváncsiság nyugton hagyta volna. Kieszelte, hogy elküldi a fehér hollót, nézné meg milyen nagy már a föld. A fehér holló kirepült s csak jó három óra múlva tért vissza azzal, hogy a föld széléig repült, de az még mindig nő.

Közben Napasszony is pihenőre kötötte fáradt lovait. Besötétedett s lefeküdtek aludni. Alig virradt azonban, Boldogasszony újra elküldötte a fehér hollót, hozna hírt mekkorára nőtt már a föld. A fehér holló csak estére jött vissza, olyan nagy volt már a föld. Másnap kora hajnalban megint útnak eresztette fehér hollóját, de az késő estig sem jött vissza. Már javában aludtak, mikor megkocogtatta az ablakot s közölte Boldogasszonnyal, hogy a föld olyan nagy már, hogy nem tudott a végére repülni. Boldogasszony világot gyújtott s akkor látja, hogy fehér hollója tiszta fekete lett.

— Hát téged mi lelt, hogy megfeketedtél? — kérdi tőle.

A holló bevallotta, hogy nagyon megéhezett s Ördög asszony valami dögöt adott neki enni, attól lett

olyan fekete. Boldog asszony nagyon megharagudott s azt mondta a hollónak:

— No, ha te ördög asszony dögéből ettél, hát akkor takarodj a házamból. Ne legyen neked maradásod az emberek közelében s egész életeden át dög legyen az eledeled. — Azzal kikergette a hollót. Azóta is csak a nagy erdők mélyén él szegény feje s étele bizony ma is az elhullott állatok húsa.

Mikor reggel fölkeltek, Világügyelő kiment meg nézni a *naggyá nőtt földet*. Minél távolabb ment a házuktói, annál jobban forgott karikában a föld. Ahogy felnézett az égre, azt olyan formának látta, mint az ó nyilvesszőragasztótartó enyves üstjét, a föld meg olyan volt mint nénikéje orsókarikája. De aztán pergett is mint az orsó, úgy, hogy alig bírt megállani rajta. Csóváltatta a fejét, hiszen ha ez a föld ilyen forgó állapotban marad, semmi teremtet lény meg nem tud maradni rajta, mind lesodródik róla a tengerbe. Alig gondolt erre, rögtön megvillant a fejében, hogy ez megint ördög asszony furfangja lehet. Azt akarta az ármányos, hogy a teremtet lények mind a tengerbe, a Tur apó által neki adott világba, sodródjanak. Ezért az általa kiköpött föld által már mozgásba jött földet mesterkedésével olyan gyorsabb mozgásba hozta, hogy még Világügyelő is alig tudott megállani rajta.

Törte az eszét Túrfi, hogy mit is tegyen, hogy a föld ne keringőzzék olyan nagyon, de csak nem tudott semmi okosat kisütöni. Boldogasszony sem tudott most jó tanácsot adni. Mit volt mit tennie, nekifohászkozott s az égi láncon elindult, hogy felkússzon aranyos Tur apóhoz. Sokáig ment, vagy rövid ideig ment, azt ő nem tudja megmondani, de egyszer csak aranyos Tur apó

lakóhelyére érkezett. Az ezüstsarkú hat ajtót hattá nyitotta ki, s az ajtós háznak belső részébe ím bemegy. A padlós ház padlójának közepére odatekint: aranszélű hét asztal hétté áll ott, aranszélű hét asztal melleit aranyos Tur apuska, aranylábú szent trónon ül, aranyos végű szent botja jobb oldali arcához van odaszorítva. A padlós ház közepére midőn eljutott; aranyos Tur atyuska aranyvégű szent botját arca mellől fölemeli, s feléje tekintve kérdezi:

—No fiacskám, miféle ínség ínségébe estél, miféle szükség szükségébe estél, hogy fürge lábad hozzám hozott?

Világügyelő így felelt:

—Az ember idejében világ megteremtéséhez szükséges földet ím megteremtetted aranyos atyuskám, de ez a megteremtett föld egyre forog, egyre pörög, úgy, hogy azt semmiféle lábujja hegyén álló ember nem fogja kibírni. Arra kérlek aranyos Tur apukám, hogy te ezt a forgó földet, valami erősségeddel erősítsd meg, valami öveddel övedd körül.

Aranyos Tur atyácska fejét leeresztette, míg egy jeges hal, míg egy havas hal megfőhet, ott ült szó nélkül. Midőn fejét felemelte emígyen szólt:

—Térj vissza békével hajlékodba. Hét nap, hét éjjel zárd el újra házadat, a hét hegyanyát küldöm le, hogy megállítsam földedet.

Világügyelő most kifelé nyitja hétté az égi ház ajtait s visszatér a földre. Újra hét nap, hét éjjel csatog és dübörög odakint. Tur apó a hét hegyanyát bocsátotta le az égből. Hanem Ördöng asszony sem nyugodott. A Tur apó által ajándékozott botvégnyi földre állva, botjával félrecapta a lezuhogó hegyanyákat, úgy,

hogy azok mind a föld egyik felére hullottak, s megbillentették az úszó földet. Világügyelő arra ébredt, hogy — akar a féloldalán megterhelte csolnak, — a föld elkezd a tenger alá merülni. Hiába próbálta háterejét, melierejét, a tenger vize diadalmasan nyomult a föld színére s kezdte azt belenyomni a tengerbe. Najj szükségben fohással sóhajtott Tur apóhoz:

— Tur apuskám, a te teremtette szerit földed nagy ínségbe, nagy szükségbe jutott. Ördög asszony álnoksága miatt újra a tenger fenekére jut, ha szentséges akaratom valahogyan másként nem parancsolja.

Tur apóka fennlevő aranyos szent egéből rögtön megjelent. Arca komoly volt, de harag nélküli, fél lábát a felbukni akaró föld szélére téve egyetlen mozdulatával visszabillentette azt egyensúlyába, aztán lecsatolva övét, Világügyelőnek adta azt, hogy lába nyomán terítse végig a föld színén.

Megtörtént. Tur apóka óriási öve ma is körülfogja a világot, úgy, hogy az nem billenhet föl. Azután Tur apóka eleven kígyó ostorával Világügyelő jobb vállára legyintett, megsokszorozta mellerejét, azután bal vállára legyintett, megsokszorozta háterejét. Majd így szólt hozzá:

— A létel küzdés s a küzdés a lét. Mondottam, hogy ínségedben, szükségedben idézz engemet s én megsegítelek tégedet. Ördög asszony neked még sokszor okoz bajt, mert neki azt rendeltem végzetül, hogy küzdést idézzen. Ha győzitek erővel, te és Boldogasszony nénéd, hát győzzétek. — Szólt s azzal eltűnt szemek elől.

A FÖLD BENÉPESÍTÉSE.

Boldogasszony anyácska reggel jókor ébred. Amint kinéz az ablakán, hát látja, hogy házuk megett aranyos levelű hét nyírfá termett, aranyos ágú hét nyírfá lett Boldogasszony-Földanyácska kikél a házból, hajfonatát szétereszti, egy torkolatú hét folyamóriás ágya folyamuk, egy torkolatú hét tenger medre merül fel, a Tur apóka által teremtettt szent földön. Tó és folyam mely felett nem volt Ördög asszonynak hatalma.

És amint kibontott haja szétterül a szent földön, az ő hajfonatából merül fel a holdvilág. A ház mögött álló aranyos levelű, aranyos ágú, hét nyírfára im egyszerre aranyos szárnyú, aranyos farkú hét kakukmadár száll le. Hét éjen át énekelnek ott, hét napon át énekelnek ott, éjjeli vigalmuk el nem múlik, nappali vigalmuk el nem múlik, egyre folyton énekelnek. Szájuk mintha tiszta szinezüst volna, akkép ömledez, akkép énekel, nyelvük mintha tiszta színarany volna, akkép csattog, akkép énekel. Széles e világ emberkéi, akik élökké lettek, ez ének hatalmánál fogva élnek mind e mai napig.

Most Világügyelő is kikél a házból, hajfonatát ő is szétteregeti s az egy torkolatú hét folyam óriás, az egy torkolatú hét földi tenger megtelik üdítő édes vízzel, melyet nem tett keserűvé ördög asszony ármányos hatalma. Kibontott hajfonatán ott áll a nap, kibontott

hajfonatán ott áll a holdvilág. A hét folyam és hét tó fenekéről aranyos hátú hét csikbogár merül fel, az ő hajfonata aranyló sugarainál melengetik hátukat. És az ő hajfonata erejénél fogva van tél, van nyár. Széles e világ emberkéi, akik élökké lettek, napsugaras hajának telétől, nyaratól élnek, mind a mai napig.

Dalolt a hét kakukmadár, a napfényben cikkázott a hét csikbogár' Világügyelő lehasított a nyirfa oldaláról két darabka kérget s azt tenyerébe véve, reáigézte a felső ég minden virágát, minden növényét. Aztán lefelé fordítva kezét, széttárta azt a Tur apó által teremtett szent föld felett s égbe vetett szemmel, szívből jött igaz kívánsággal sóhajtott fel Tur apóhoz:

— Aranyos Tur apókám, felső eged virágait, felső eged "növényeit hadd terjesszed szét, hadd növesszed szét, földdé alkotott alsó egedben, — Abban a pillanatban megindultok a tenyerén tartott kéreglapról az égi virágok, az égi növények s szétmentek az egész teremtett szent földön, belepve azt úgy, hogy olyan lett, mint Tur apó felső szent ege vala.

Dalolt, dalolt a hét kakukmadár s a ragyogó napfényben cikkázott a hét aranyoshátú csikbogár.

Világügyelő most a felső ég felé emelte karjait s kiterjesztett tenyerét felfelé fordítva leigézte a felső nagy égi mezők-erdők minden állatát. Jöttek azok lefelé sorban s odatapadtak tenyeréhez, mint régen a táltosok az égben. Világügyelő most lefelé hajlítva karjait, engedte őket leszállani a földre s azok lépegetve, szaladozva, rohanva, repülve szétszéledtek az egész földön betöltve erdőt, mezőt, vidám zajukkal, szép énekekkel. Ott volt minden, amire a lábujja hegyén járó embernek majd szüksége lesz, amit enni, inni akar s

ami majd gyönyörűségére szolgál. Mire minden szétment a földön, Napasszony lovacskaí is fáradtak lettek s pihenőre tértek, ép úgy mint Világügyelő és Boldogasszony.

Hanem Ördögasszony nem pihent. Ölte az irigység, mikor lesből végignézte Világügyelő munkáját. Aligvárta, hogy Világügyelő becsukja maga mögött az ajtót, ő is megkísérelte, hogy az égből leigézzon egyetmási a maga számára. Hanem nyújtogathatta karjait, bizony nem jött onnan semmiféle teremtett állat, semmiféle gyökerevert növény, Hiában mérgelődött, nem tudott semmire menni. Haragjában rátámadt a tengerre s addig fújta reá dühét, míg az el nem kezdett hullámokat verni. Most nagyot és merészet gondolt. Elkezdette teljes erejéből fújni a hullámokat s a szegény meggyötrött víz hegyekké tornyosodott össze kínjában. Ördög asszony pedig reá dobta magát a legmagasabb hullámhegy tetejére s onnan egy hatalmas ugrással férjéhez, a felhőben lakó Viharfihoz szökkent.

Egy fekete felhő sötét belsejébe húzódtak meg és sokáig elbeszélgettek. Hogy mit és miről, azt a vastag felhő falon keresztül nem lehetett meghallani, de egyszerre csak Viharfiéval együtt felültek egy hatalmas villám-sugár hegyére s felcsapatták magukat a felső égbe. Turapó épen a teremtett világ legmagasabb részein vadászgatott. Oda építetett az égi mesteremberekkel magának egy új vadászházat s mostanában mindig ott tartózkodott,

A felső égi nép között hamar híre futott, hogy Viharfi és Ördög asszony megérkeztek. Össze is gyűltek hamarosan mind, ahányan fennmaradtak s minden ajtót, ablakot elcsukva, nagy titokban elkezdtek tanakodni, tanácskozni. Ördög asszony vitte a szót, ami csak úgy dült belőle. Sokáig vitatkoztak-e, rövid ideig vitatkoz-

tak-e, mit tudom én, csak az bizonyos, hogy eleintén nagyon hangosak voltak, majdnem összepörlekedtek, lassacskán azoban csendesebbek lettek s csak a végén hallatszottak erősebb hangok, de ezek inkább fenyegetők, mint dühösködők voltak. Viharfi ördög férje azt monddta hogy addig nem csinálhatnak semmit, amíg Tur apónak nem tudják a szándékát, mert ha ő mást akar velük, úgy sem tehetnek semmit ellenére. A többi testvér megkérte hát az öreget, hogy kérdezné meg Tur apói.

Viharfi erre egy hófehér táltosra vetette magát s elvágtatott Tur apó új háza felé. Félúton találkozott Vele s Tur apó kabátja ujjához tapasztva őt, ott termett égi gyermekei gyülekezetén. Mint a csinytevésen ért gyermekek, úgy megrökönyödtek ezek Tur apó gyors megjelenésén. Ördög asszony biztatására is csak akkor tudóit új lelket önteni a szepegőkbe, mikor azt látták, hogy Tur apó úgy tesz, inindha semmit se vett volna észre.

Végre Viiarfi megemberelte magát s Tur apó elé állva, elmondotta neki az égi fiúk és leányok kérését.

— Mond, — szólt az istenöreghez — mi a te szándékod velünk. Azt akarod-e, hogy együtt maradjunk és együtt éljünk itt a felső égben, vagy talán részt juttatsz nekünk is a te hatalmádból Világügyelő által most megteremtett alsó égből, megengedve, hogy oda is lemelessünk?

— Aki menni akar közületek, hát menjen, aki itt marad, maradjon, — felelte Tur apó. — Legyen mindeniknek a maga kívánsága szerint. Az ember korabeli világ kialakulásához szükséges a ii alsó égbeli munkátok is. Régi erőtöket meghagyom, ésszel menjeteK, ésszti járjatok. Ha ott lennt majd nagy szükségbe esnétek újra eljöhettek hozzám. — Szólt s eltűnt közülök.

A FÖLD ELRABLÁSA.

Nem akarok sok szót toldani egymáshoz. Alig távozott Tur apó, az égi nép, akár a megbolygatott hangyaboly, elkezdett sürgölődni-forgolódni. Egyik részük összeszedetett minden cók-mókot, házhoz megéléséhez szükséges holmikat, az erősebb férfiak pedig nekigyürköztek s a hét vasláncon függő várat, melyben Világügyelő lakott Boldogasszonyai, szép óvatosan felhúzták a magas égi mezőre. Azután ők is elésztedték vadászó-halászó szerszámaikat, kivezették táltosaikat s a hétszínű égi hídon leereszkedtek az alsó égre, amit már földnek neveztek.

Ördög asszony elemében volt. Közvetlen a földre indulása előtt nem tudva uralkodni romboló kedvén, a távollevő égi kovácsok házából elorozta a nagy pöröly verőt, széttörte vele a börtönéül készített hét falú vasházat. Azután a táltosok paitáíához szaladt s azt is lerontott, de a lesújtó pöröly verő elöl eltűnt a ház s az erős ütés úgy elrántotta Ördög asszonyt, hogy a verő kicsúszott kezéből, ő maga pedig olyan erővel vágódott az égi mezőre, hogy az keresztülszakadt alatta. Ördög asszony mire magához tért, azt vette észre, hogy zuhan lefelé. Jó szerencséje, hogy nála volt kacsá-

bőre, amit hirtelen magára öltött s így szerencsésen lerepülhetett a földre.

A többiek már várták ideleln. Ördög asszony dühös volt s csak annál jobban biztatta testvéreit, hogy gyorsan foglalják el az egész földet. Nem is kellett nagy biztatás már, eléggé kitanította a teendőkre s eléggé feluszította őket öccsük ellen. A fiúk hát felkaplak táltos lovukra szerte vágattak az egész megteremtett földön s azt növényestől, virágostól, állatostól együtt elfoglalták. Meg is osztottak szépen, kiki amit el tudott venni, az az övé lett s az osztzkodásba mindenik belenyugodott.

Mire hajnalodott szegény Világügyelő minden alkotása, amit a megteremtendő ember megélhetésére előkészített volt, bátyái és nénjei kezébe került.

Hangos rucahá pogásra ébredt fel. Amint kilépett házából, látja, hogy Ördög asszony nevető ruca alakjában kering vára felett s ugyancsak gúnyosan biztatja a további munkára. Világügyelő azt sem tudta az első pillanatban, hogy hol is van, csak Ördög asszony gúnyos szavaira figyelt.

— Teremtsd csak elő az embert is ha kedved tartja — szólta Ördög asszony — látod van már enni-innivalójuk bőven s mi meg is könyörülünk majd szegény éhező emberkéiden, ha egyetlen kívánságocskánkat teljesíted, Nem sokat kérünk, csak azt, hogy add át nekem a Világügyelőséget, a Tur által hozzá adott minden hatalommal együtt. Ezt így határozták bátyáid és nénikéid, akik mind össze fogtunk ebben a kérdésben s ha te nem engedsz, majd te látod kárát.

— Amit Tur apó határozott az lesz, — felelte Túrfi. — Azzal felmarkolva egy csomó földes mohot,

olyant dobott ördög asszonyra, hogy annak minden csúfolódó kedve elment tőle s fenyegetőzve menekült az alsó ég felé.

Közben Boldogasszony is kijött a házból. Csak most vették észre, hogy hol vannak. Leültek, tanakodtak, hogy mit tevék legyenek. Abban állapotok meg, hogy Túrfi itt marad és vigyáz, Boldogasszony pedig a megidézett szárnyas égi követtel fölmegeyen Tur apóhoz, tanácsot kérni. Így történt.

Túrfi egyedül maradt, s elkezdett az alsó égre figyelni. Hát egyszer csak meglátja hogy égi testvérei, lent a földön, kitépett fagyökerekből nagy ostorokat fonnak. Mindenik ott sürgölődött, kivéve Viharbátyját, Ördög asszony férjét, aki egy fatörzsön ülve hetvenhét iramszarvas bőréből összevarrott iszákját igyekezett bekötni. Rövidesen elkészültek az ostorok s Viharbátyó is bekötötte iszákját.

Ekkor a testvérek mind a tenger partjára siettek s elkezdették a vizeket ostorozni. A megvert hullámok vad ugrálásba kezdettek, sírtak, jajgattak, haragosan mormoltak, de a korbácsoló kezek nem pihentek. A hullámok egyik része menekülni akart a csapások elöl, másik részük feldühödve, végső kétségbeeséssel fordult a kínzók felé s el akarta nyelni őket. Csak Ördög asszonymak fejedelmüknek ereje tudta visszatartani, hogy el ne borítsák a testvéreket. Most Ördög asszony elhítette a síró hullámokkal, hogy Tur apó parancsára szenvedtetik őket s biztatta, hogy felfelé igyekezzenek, sodorják el Tur apó házát s akkor békességük lesz. A kínzott hullámok dühe most felfelé irányult s Világügyelő, aki ajtaja előtt ült, kénytelen volt bemenekülni házába, nehogy elsodorják a habok. Mikor Ördög asszony látta Túrfi

menekülését, vad kacagásra fakadt s ő maga is verni kezdte a hullámokat. Mondanom sem kell, hogy az így agyonkínzott hullámok minden erejüket megfeszítették, hogy elérhessék Tur apó házát. Mikor legmagasabbra vágott az ár, Ördög asszony és Viharbátyó hatalmas lendülettel reádobták magukat a hullám ormára s mikor az már nem tudott tovább emelkedni, Viharbátyó egy ügyes dobással belökte Tur apó ablakán a hetvenhét iramszarvas bőréből készült iszákot. Ebben tartotta Viharbátyó a villámló menyköveket, melyeket most egyszerre dobott be az égi házba. A menykövek eget-földet megrázó menydörgéssel tépték szét a bőrt s úgy megcsapták Tur apót, hogy elkábulva terült el a padlón. Ördög asszony ugyanakkor az álomkört dobta reá Tur apóra. A hullámhegy csúcsán állva, egy pillanatra látták elterülni Tur apót, aztán diadalmas, vad sikoltozással sülyedtek vissza az alsó égbe, megvive a hírt, hogy Tur apót a mennykövek leterítették, az Ördög által ellopott álomkor pedig elnyomta s most már övéké az egész világ, mert Túrfi nincs aki most ellenük megsegítse, Tur apó pedig csak akkor tér magához, ha leszedik róla a mennyköveket s az élet vizével megkenik.

Boldogasszony mikor fölért a szárnyas égi követtel Tur apó házához, a padlón elterült bátyjáról leszedte a mennyköveket, aztán ölébe kapva s kibontott haját szárnyként szétterítve, leereszkedett vele függővárunkba. Itt végigfektette alvópadján és letakarta selyemkendőjével. Túrfi iszonyatos haragra gyulladt, mikor megtudta, hogy mi történt, de Boldogasszony lecsillapította.

— A harag elveszi eszedet, — szólott Boldogasszony — itt pedig szükség van arra. Tur apót hagyjuk még, jobb ha ő csak később tudja meg a történeteket.

Neked, mint Világügyelőnek, kötelességed megvédeni megtartani világodat. Ha kell én is segítek neked.

Azzal kiment a házból, megfogott egy aranyo* csikbogarat az ott úszkáló hétből, hasát felszakította Tur apót belefektette. Aztán a hét aranyos szájú kakukmadárból fogott meg egyet, hasát felszakította, az aranyos csikbogarat, melyben Tur apó volt, behelyezte s újra kibocsátotta. Túrfit meg elküldötte vadászni, mert otthonról elfogyott az ennivaló vad.

VILÁGÜGYELŐ VISSZAKAPJA TÁLTOSÁT.

Rossz kedvvel ment el Világügyelő hazulról. Sokáig bolyongott szerteszét az égi mezőkön, de vadat nem talált. Bátyjai annyira elpusztították az égi vidékeket, hogy nagyon messzire kellett mennie, míg nyilvánvalót lelt. Hanem akkor aztán nekifogott s hogy néjje-asszony kedvét töltsse, a hegyvidékbeli sok pajtáját, az erdővidékbeii sok pajtáját teletöltötte vaddal. Volt ott szarvasállat, szárnyasállat, nyuszt bőviben. Mig a vadat űzte, vizivásra kerekedett vágya. Egy szép forrásra bukkan az erdő mélyén, lerakja vállairól szerszámait s a forrás fölé hajol, hogy szomjúságát lecsillapíthassa. Hát amint belepillant a forrásba, abból egy szakállas férfi tekint szembe vele. Megrettenve pattan fel a forrás mellől. Ez bizonyára valami Ördög által megbűvölt víz, — mondja magában! — Ebből bizony nem iszom! Azzal tovább ment. Nemsokára egy patakhoz érkezett. Ott is lehajolt vizet inni, de abból is ugyanaz a férfi nézett reá. Abból sem ivott, hanem lement a nagy folyóhoz, hogy abból csillapítsa most már égető szomjúságát. Odaért a folyóhoz s amint föléje hajol, hát megint csak ott van az az ember a szakállával. Véletlenül az álfához nyúlt s akkor veszi észre, hogy a saját ábrázatát látta a vízben. Előbb elnevette magát, aztán nagyot húzva a folyó vizéből végighevert a partszéli

füvön. Szakállát simogatva gondolkozni kezdett. Olyan különös volt előtte, hogy immár neki is szakálla nőtt mint bátyjainak. Amint erre gondolt, egyszerre csak rossz kedve kerekedett, felállott, összeszedte szerszámaint s haza indult. Belépett a házba, nem is köszönt, csak lehevert fekvő padjára. Nénje hatszor is hiába kérdezte, hogy mi a baja, csak nem felelt. Mikor hetedszerre sem felelt, Boldogasszony nénikéje rászólt:

— Ha nem beszélsz, midőn egyszer valami bajba fogsz esni, alá se juthass, fölfelé se juthass.

— Csak ekkor szólalt meg Világügyelő: — Nézd nénémasszony, íme megnőtt az én szakállam, ember lettem, nő kellene a házhoz, de én nő járó nő s vidéket nem ismerek. Ez az én bajom, ezen segíts ha tudsz!

— Boldogasszony nevetve felelt neki:

— Ejha! fiúcska, hát ez a bajod. No! de mi nem jut az eszedbe még! Aztán komolyra fordította a szót. Nő kellene hát neked, honnan akarsz hát venni? Itt a felső égen egy szál se maradt, mind lehúzódtak a most teremtett alsó égbe. A te gondod volt az alsó ég s a te hibád, hogy elvették tőled s csúfságra ide húztak fel az elpusztított égi mezőkre. Mit akarsz hát még tőlem. Eredj vedd vissza a földedet, kapsz ott asszonyt is! Amennyi neked van szánva, az mind a tiéd. Azzal elfordult s az étel után nézett.

Túrfi sem szólott semmit, hanem felkelt fektéből, kiment a ház elé s elkezdett hátratett kézzel le és fel-sétálgatni. Ördög asszony meglátta. Nem lett volna az ami, ha rögtön nem gondolt volna bosszantására. A múltkori dobás még emlékezetében volt, ezért nem is mert olyan közel repülni, mint akkor, de csúfolódó hangja még bosszantóbban rikácsolt.

Túrfi nem szólt most semmit, csak megállott s ránézett Ördöng asszonyra. De szemei olyan szikrázóak voltak, hogy Ördöng asszony jobbnak látta kerekét oldani s elszelelni onnan. Túrfi tovább sétált s csak mikor nénje asszony enni hívta, ment be a házba. Szótlan volt most is s Boldogasszony látva, hogy nagyon töri valamin a fejét, jó darabig nem zavarta. Tudta, hogy úgy Is nemsokára megszólal. Jól gondolta. Étél után Túrfi hátradüli karosszékében s azt kérdi Boldogasszonytól:

— Mond csak néném! — hová lehetett az én vörös jávorbikáin, amivel az égi versenyben győztem?
— A jávortáltosod fiúcska? — felelte nénje — az fenn van Tur apónál. De hát mit akarsz te a táltosoddal?

— Hát micsoda érövei menjek a nő járta nők vidékre, micsoda erővel jussak én a teremtet földemre, ha nincsen meg a táltosom?

Boldogasszony visszafelelt:

— Hajdan, mikor még itt élt Tur apóka, naphimes hét ló, hétféle színű hét táltos állott szérűjében. A hetedik az a hókalábú, csillagos homlokú soványka volt, amelyiken te ültél először. Akkor azt a csikót a többi táltos agyonrugdosta, földbe tiporta, a szérűskert alatt. Eredj oda fiúcska! Ásd ki ott hát lábnyira a földet, talán találsz ott még valamit.

Túrfi szót fogadott, elment a szérűskert omladéka-hoz és ásni kezdett. Egyszerre csak egy gyepplőszár akad kezébe. Elkezdi húzni kifelé. Hát egy holt csikó került elő a földből. Egész testét föld borította. Kiemeli, talpára akarja állítani, de a sovány állatka élettelenül esik vissza a földre. Körme nyilával egy fricskát adott a két szeme közé, amitől lehullott a sok sár a csikóról, de bizony

élet nem került belé. Nézegeti jobbról-balra, balról jobbra, végre gondol egyet, felkapja ölébe s beviszi nénjének a házba.

Boldogasszony is nézegeti, hát a hóka csikó volt az, amiről ő beszélt. Fogja magát, a csikót felállítja, egyik oldalát megmossa a tó vizével, másik oldalát megmossa a folyó vizével s csodák-csodája, a csikó egyszerre életre kelt. Bizony nem egyéb, olyan állat lett abból, hogy az egyik orrlikából füst gomolygott kifelé, másik örlikából láng csapott kifelé, bizony nem egyéb olyan átiat volt az. Lábának két felén ott vannak szárnyai.

Lába hóka, csillagos homlokú táltos csikócska, amint ott áll, amerre fordul, napviiágította széles e földön, fülecskéje mindent hall; ha két fűszár összeér, zaja az ő fülébe hallik, ha két vesszőszár összeér, az is az ő fülébe jut, csattogásként hangzik.

Most Túrfi lova hálára im felugrik, az hirtelen a magasba emelődött, futó felhő, menő felhő közé keveredett. Repül utánuk Túrfi szárnyas subája s míg ő egyik szárnyát térde alá gyűri, más ég lakta úrasszonyos vidék felett rohannak el s míg ő szárnyas subája másik végét térde alá gyűri, más ég lakta uras vidék felett rohannak el. Egy pillanat alatt megkerülték a kerek világot.

Amint lova hátán így megy, egyszer meglát egy hegyormon három rezgőlevelű nyárfát. A középső fának a legcsúcsán egyik levél tiszta aranyos színű volt s olyan sebesen forgott, hogy a szem nem érhetette utói a forgását. Turii nézi a pergő levelet s azt gondolja, megpróbálja milyen ügyes a keze. Elővette páncélszem nyilát s reá lőtt. A levél közepén keresztül fűrődött. Alig lőtte ki nyilát, álom jött szemére. Elaludt, álmódott. Valami asszonyféle piringatja álmában:

— A gyermekek hát így ügyeskednek, bejárják a földet, bejárják a vizet s az embernek alvásra való subabőrét átlövik. Sokáig aludt-e, rövid ideig aludt-e, nem tudja, de mikor lova hátán fölébred, egy ház ajtóküszöbénél találja magát. Belépik a házba s hát ott látja az álmában őt pirongató égi leány asszony-nénjét, aki így szól hozzája:

— Ej-ej Túrfi! — Te csak most jöttél meg? ugyancsak soká aludtad álmodat! Tur apó nőt rendelt számodra, de amíg te aludtál, Ördög teremtette Holló-öreg szörnyeteg elrabolta tőlem.

Túrfi visszafelelt:

— Az ő kedve, hadd rabolja el! Hát kicsoda volt eddig is nős! Nő nélkül élni szintén jó!

Nénje asszony csak mosolygott, tudta ő mit gondol Túrfi magában de nem szólt semmit, hanem jó étellel itallal megvendégelte, lovát is ellátta a maradék tűz paraszával, aztán útnak engedte.

Mielőtt elindult volna megajándékozta: egy két élű kicsi vaskéssel, azután a tarisznyájába gyömösölt egy vasból való ölyvbőrt, egy vasból való nyulbőrt, egy vasból való egérbőrt s egy vasból való kis csukabőrt.

— Öcsém — szólt — te most elmész, mikoron visszajössz, ezeket a holmijaimat ne vidd tovább, add vissza, mert azok nekem még kellenek. Ha valami szükségbe, szorultságba esnél, engemet erősen ne idézz, lassacskán emlegess! Ha elmentél, nézz te csak mindig lefelé. Ha valamit látnod kell, hát látni fogsz, ha valami jót teszel, hát neked lesz jó, ha valami rosszat teszel, hát neked lesz rossz. Azzal eleresztette a táltos gyeplőjét s az egyetlen szökkenéssel a föld és ég közé ugrott vele.

TURFI VISSZASZERZI ELRABLÓT MENY- ASSZONYÁT.

Megy, mendegél Túrfi lova. Nem kellett annak a hét oldalas ostort mutatni sem, nemhogy ráverni vele. Amint így rohannak, egyszerre Túrfi egy nagy szürke-virágos földet pillant meg maga alatt. Megkapja iova kantárát s elkezd lefelé szállani. Hát a sok szürke virágból egyszerre nagy disznócsordák és juhnyájak lettek. A zöld pázsitos rét közepén pedig hét nemez-sátor állott. Leszállott a földre s akkor ösmeri meg, hogy az állatok az ő elrablott teremtményei. Nagyon megharagudott s a sátrak felé indult, hogy rablóival leszámoljon. A sátrakból félszemű bojtárok és kondászok jöttek kifelé. Túrfi nekik akart ugrani, de eszébe jutottak nénje szavai s legyűrve indulatát megkérdezte, hogy kinek a juhnyája és disznócsordája ez, amit itt őriznek.

— A Holló öreg fejedelem juhái és disznói ezek, felelték az emberek.

- úgy! — válaszolt Túrfi — a Holló öreg szörnyetegéi ezek az állatok? Kár nektek ezt mondani, Inkább mondjátok azt, hogy a Világügyelőé, mert bizony mondom nektek, hogy nemsokára megjön Világügyelő, az igazi tulajdonos s akkor jaj a ti fejeteknek is, nem-

csak a gazdátokénak. Mondjátok azért, ha jót akartok, hogy ezek a Világügyelő állatai.

Az emberek megijedtek s utána mondták, hogy a disznók és juhok a Világügyelő tulajdonai. Erre Turii leszállott lováról, maga elé állította az embereket s kifolyt szemüket lehelletével megihletve, meggyógyított! őket. Mindenik visszanyerte szemevilágát s most már hálás szívvel és félelem nélkül kiáltották, hogy itt minden a Túrffié.

Világügyelő újra lovára pattant, újra futó felhő, menő felhő közé keveredett. Jó idő múlva, amint lefelé néz, megint csak meglát egy nagy virágzó rétet, tele szép fehér virágokkal. Lefelé indul megint, hát egyszerre csak észreveszi, hogy a nagy fehér virágok gyönyörűséges szarvasmarhák. Tehénké, amint borjúcskáikat szoptatják, komor bikák, melyek köröskörül járják a gulyát, hogy megvédjék minden veszedelemtől. Ezekben is elrabolt állataira ismert Világügyelő. Mikor a sátrakhoz ért azokból félkezű emberek jöttek eléje. Ezeket is megkérdezte, hogy kinek a marháit őrzik. Ezek is azt felelték, hogy a Holló öreg szörnyeteg marháit. Bár még mindig nagyon bosszantotta, hogy az ő tulajdonát másénak mondják, mégis sokkal nyugodtabban beszélgetett a félkezű gulyásokkal. Megmondotta nekik, hogy az igazi tulajdonos Világügyelő, aki nemsokára erre jöhet s ha azt mondják neki, hogy ők a Holló öreg szörnyeteg gulyáját őrzik, tüzzel pusztítja el őket is, a gulyát is. Mondják inkább azt, hogy a Világügyelő állatait őrzik, akkor nem lesz bántódásuk. A félkezűek egy kicsit összenéztek s rámondották, hogy a Világügyelő barmaid őrzik. Erre Világügyelő leszállott lováról, maga elé állította a félkezűeket, megihlette őket lehellé-

tevé, amitől azok meggyógyultak, ép kezűekké lettek. Most már igaz örömmel kiáltották a távozó Túrfi után, hogy az ő barmait őrzik,

Világügyelő újra ég és föld közé ugratott táltosával, Ment szélviharnál sebesebben, de szeme mindig lenn kutatott. Egyszerre egy tarka virágú rétet lát maga alatt elterülni, isméi lefelé irányítja lova futását s amint közelebb ér látja, hogy az egész rét tele van mindenféle színű lovakkal, melyet tőle raboltak el. A hét nemezsátorból féllábú emberek másztak elé. Megkérdezte tőlük kinek a lovait őrzik itten. Azok azt mondták, hogy a Holló öreg szörnyeteg lovait őrzik. Világügyelő azt mondta nekik is, mint a többinek, hogy a ménesnek igazi tulajdonosa Világügyelő, aki nemsokára erre jöhet. Ha azt mondják, hogy a Holló öreg szörnyeteg lovait őrzik, akkor rossz végük lesz, de ha azt mondják, hogy a világügyelő lovait őrzik, akkor jól fognak járni. Aztán lehelletével megihlette nyomorék lábaikat s ím egyszerre ép lábúakká váltak. Hálásan borultak Világügyelő elé s most már igaz szívvel mondták, hogy ők Világügyelő lovait őrzik. Túrfi újra lovára kapott s újra futó felhő, menő felhő közé keveredett.

Amint így megy s lefelé tekint, hát egyszerre meglát egy nagy vaslovat, amelynek a hátára hatalmas vár volt építve. Megkapta gyeplőszárát s leereszkedett annak a várnak kapujához. Leugrott lova hátáról, megkötötte a cifra állatkötő oszlophoz, azután belépett a várba.

Hát odabenn a Tur apó által számára rendelt gyönyörűséges tündér, egy csodaszép fejedelmi lány ül a házban. A lány ezzel a szóval fogadta:

No Turffi te ugyancsak sokáig aludtad álmodat, már most én miképpen lehetnék a te feleséged, mikor már a Holló öreg szörnyeteg felesége vagyok,,

Túrfi felelt: Hát én meg mit csináljak most veled? Van még rajtad kívül is szép fehérnép a világon. Az asszony elszégyenlette magát s nem felelt, Világügyelő most újra szólott:

— Hej asszonyi hozz valami ennivalót nekem, nagyon megéheztem.

— Hozzon neked ennivalót az a rajtam kívül levő szép nőd, az a rajtam kívül levő ékes nőd! — felelte az asszony,

— Ne tréfálódj! felelt Túrfi, hanem hozz enni- valót, mondtam, hogy éhes vagyok.

— Micsoda ennivalóm van nékem, makacskodott az asszony, az a te híres szép asszonyod hozzon neked!

Túrfi leült s most azt kérdezte az asszonytól mondja meg neki, miféle bűvös ereje van a Holló öreg szörnyetegnek. Az asszony még mindig duzzogott.

— Az a rajtam kívül levő, bűvös erőt ismerő nőd mondja meg neked, én nem tudok semmi bűvös erőt.

Túrfi mérges lett s most már hangosan sürgette az asszonyt:

— De most már egy-kettőre ki vele, amit tudsz, mert ha nem, megharagszom s annak te látod a kárát.

Az asszony még egy kis ideig ott ült a helyén, aztán csendesen felkelt, ennivalót hozott s odahelyezte Túrfi elé. Túrfi jóízűen falatozott. Az asszony csak nézte szó nélkül s mikor Túrfi az egyik ételből újra kért, mert az — úgymond — nagyon dicséri a főzőjét,

elmosolyodva nyújtotta oda neki a tálat, hogy újra vehessen belőle.

Túrfi is hamiskásan mosolygott a bajusza alatt s mikor jóllakott, nagyot csettentett nyelvével. Aztán combjára szorított két öklére támaszkodva az asszony felé hajolt s újra megkérdezte:

— No, hát most sem tudod még, hogy miféle bűvös ereje van?

— Semmilyen sincsen! mondotta az asszony olyan arccal, amelyre szeretett volna újra duzzogó vonást rajzolni, de bizony az inkább nevetőssé változott. Egy kis idő múlva kérdés nélkül szólalt meg:

— Ott a ház ni égett, a hétsúcú vörösfenyőre fog leszállni, holló alakjában. Onnan szokott szétnézegetni mindenféle világ mindenféle tájkára. Ha téged észrevesz károga visszarepül az erdőbe.

Túrfi evett, ivott, amit akart, megtudott. Rászólt az asszonyra, hogy lovát kösse be az istállóba, ő maga pedig elment a hétágú vörösfenyő alá. Szétnézett s hirtelen egy nagy lyukat ásott a fa tövéhez, abba belebujt, eltakarta magát fenyőgalyakkal s csak akkora lyukacsját hagyott, amelyen a fél szemével kikukucskálhatott.

Jó darabig feküdt már ott, mikor a hegy irányából nagy károgaást hallott. Nézi, hát a Holló öreg jó, vállalkozó a fellegekhez dörzsölődik, olyan magasan jó. Jött, jött, keringélt egy darabig, aztán annak a hétsúcú vörösfenyőnek a középső csúcsára leszállott. Elkezdte forgatni a fejét, a világ mindenféle tájéka felé nézeget, szemlélget, egyszer csak észreveszi Túrfit s nagy károga visszarepült az erdő felé.

Túrfi sem volt rest, előkapta vasölyv bőrét s bele-

bújva üldözőbe vette a hollót. Nagy tüzzel üldözte, már-már utolérte s épen reá akart csapni, mikor valahogyan csak eltűnt szeme elől. Amint keresi, egyszer csak lefelé tekint s hát a földön ott ugrál nyúl alakjában az öreg. Erre ő is előkapta nyúlborét, belebujt s ismét elkezdette üldözni. Megint utolérte, de mikor reá akart ugrani, megint csak elvesztette szeme elől. Keresgélt merre lehetett s hát egyszerre csak egy egérlyukat vesz észre maga előtt. Eszébe kapott, belebújt vasegér bőrébe s utánna rohant az egérlyukba. Ment után na amilyen gyorsan csak tudott. Nyomába is került már, de itt egyszerre vége szakadt az egérlyuknak, egy nagy tengerpart meredek oldalán. A kis egér leugrott a meredeken s estében hirtelen csukává változtatta magát. De Túrfin nem tudott kifogni. Neki is megvolt az anyósa leendő nénikjétől kapott vascsuka-bőre, ő is magára kapta s azzal mint a villám lecsapta magát Soká kergették egymást. Hollóöreg nagyon gyorsan tudott úszni. Ám Világügyelő kitartóbb volt s mikor már a tenger jegéhez értek, a Hollóöreg egyszerre kidobta magát a jég tetejére.

Abban a szempillantásban Világügyelő is ott termett, elfogta s mint homokszemet, mint fővényszemet, olyan apróra vagdalta. Aztán tüzet rakott s a felaprított ellen-séget beledobta. A tűz nagy szikrákat pattogtatva magából, égette el az ellent. Egy hatalmas szikra felpattant egy ágra s egyszerre csak szajkórnadárrá változva elkezdett menekülni. Túrfi előkapta páncélszem nyilai, utánna lőtt s a szajkómadár majdnem kettészelve zuhant le a földre. Itt emberré változva nagy dühösen kardot rántott s orvul reáugrott Világügye lőre. De Túrfi egyetlen csapással leterítette. Azután újra a tűzbe dobta.

de most már levetett szűrével a tűzből felfelé szökő szikrát lefelé csapta, a lefelé szökő szikrát felfelé csapta úgy, hogy egy sem juthatott belőle parázslón sem földre, sem fára. Elégett egészen, s Hollóöregnek, aki nejét elrabolta, bizony vége lett.

Mikor készen volt, egyszerre csak nézegetni kezd köröskörül. De hiába nézegetett, nem tudta, hogy hová jutóit, amíg szárnyon, lábon, vizén kergetőzött. Felszedte csukabőrét, egérbőrét, nyúlborét, ölyvbőrét, de csak nem tudta megtalálni az igazi utat. Az éhség kínozza, a szomjúság gyötörte, a hideg csípte, a meleg égette szegény fejét. Elcsüggedve már halálán gondolkodott, mikor háta mögött valaki megszólal:

— Barátom! te mit csinálsz? Légy már egyszer készen a dolgoddal, én már meguntam magamat!

Odapillant, hát a lova áll a háta mögött:

— Szállj fel — mondotta — a hátamra. Föl is szállott, tovább indultak, futó felhő, menő felhő közé keveredtek.

Amint mennek, egyszer csak nagy csattogás hallatszik a távolból. A táltos odaszól neki:

— Tudod e, mi csattog olyan erősen?

— Ugyan, én honnan tudnám, felelte Túrfi.

— No nézz csak előre, mi történik ott! Túrfi csak néz előre s egvs?erre meglátja, hogy hétszer hét óriási nyárfa csavarodik ott egybe, aztán megint nagy erővel szétvágódik. Ami csak az ég alatt van, mindent fölemel, semmi arra kérésziül nem mehet. Mondotta is a táltos, hogy az Ördög asszonynak a műve, nem lesz jó arra menni. Túrfi ügyet sem vetett a szavára, hanem arra erő tette a kantárnál fogva. Amint a nyárfa felé közeledtek, azok szétcsapódtak, kilökték Turiit a nyeregből. Hogy lova

merre lett nem tudja, hogy ő maga merre lett nem tudja.

Mikor felocsúdott, állánál fogva fel volt akadva egy nyárfaágon. Ide-oda himbálózik, kínlódik, erőlködik, de lefelé nem juthat, fölfelé nem juthat. Most jutott eszébe nénje szidása.

— Ejha! — szól, — azért mondotta hát a minap a néném, hogy ha valami bajba jutok, se alá, se fölfelé ne juthassak: íme most itt lógok és se le, se fel nem mozdulhatok. De eszébe jutott anyósa leendő nénikéje is, aki meg azt monda, hogy ha valami nagy szükségbe esik, csak idézze őt. Erre panaszosan így szól:

— Hát én mindjárt meghalok s Ő még sincs itt! — Abban a pillanatban erős dörgés hallatszik. Oda tekint s hát három szárnyas ló hátán anyósa leendője mint a villám vágat feléje.

— Hát téged mi lelt vöcském?! Miért idéztél engem olyan rögtönösen! No, ugyancsak nagy szükségbe estél. Én épen theát ittam s a hirtelen idézéstől drága csészéim mind darabokra tördelődtek.

— Anyám asszony! — szól Tut fi, — haló helyem ez itt, sem alá nem juthatok, sem fel nem juthatok, s lovam sem tudom miféle tájakra vetődött.

Anyósa leendője csak szétterjeszti tenyerét, összekapja a hétszer-hét nyárfát s derékban ketté töri azokat, azt mondván, hogy ha az ember idejcbeli világ beáll majd, itt semmiféle lábujja hegyén járó ember nem tudna keresztülhatolni, mind elpusztulnának.

Túrfi a földre pottyant a letört fával együtt s elkezdett felkászolódni. Keresi anyósa leendőjét, keresi

lovát, de egyiket sem találja. Elkeseredve simogatja megsebzett állát s felsóhajt:

— No Tur apókám, én itt meghalok ha meg nem gyógyítasz s lovamat vissza nem adod.

Abban a pillanatban a kezével simogatott sebek mind begyógyultak, lova meg a háta mögül zsémbelni kezdett reá, hogy még mindig nem végezte el itt a dolgát s még mindig nem ült fel a hátára. Örvendve szállott lovára, de az így szólt hozzá:

— Vedd elé hét oldalú suhogódat (ostor, de a táltosnak nem szabad ezt a szót kimondani) aztán csapj végig úgy rajtam, hogy a suhogó vége téged is megvágjon, attól mindaketten visszakapjuk régi erőnket,

Túrfi szót fogadott, a táltos nagyot ugrott s a futó felhő, menő felhő közé keveredett.

Hosszú ideig vagy rövid ideig mennek, mit tudom én, egyszer csak megszűnnek nagy rityegés-rogyogás féle hangot hallanak. A ló megállott s így szólt gazdájához;

— Tudod-e miféle hangok azok?

— Hát én ugyan honnan tudnám, — felelte Túrfi.

— No, ha te nem tudod, hát megmondom én, — felelte a táltos. — Az Ördög teremtette, héirétti jávorbórból készült csizmáju szörnyeteg hortyog ott. Vége már a mi életünknek. Az ő lába gyorsabb mint az enyém s egyetlen lélegzetével szájába szív és lenyel bennünket. Nem mehetünk mi már tovább, mindjárt fölébred s lenyel bennünket. De mond csak Túrfi gazdácskám! Nem adott néked a minap anyósod-leendő asszonyénének még valamit?

— Mit adott neked? — kérdezte Túrfi.

— Két élő kis kést nem adott-e neked? — kérdezte a táltos.

— Igazad van! — felel Világügyelő, — adott bizony Ő s itt is van a zsebemben.

— No ha ott van, hát csak vedd elé szépen, aztán bújj belé megint a vasegér bőrdobbe, menj az öreghez, vágd le fülcimpáját és az óra hegyét. Ha az van számodra rendelve, hogy az énekedet előbbre vidd, ha az van rendelve, hogy éneked folytatódjék, hogy regédnek vége ne legyen, akkor meg fogod győzni az öreget, ha n'ncs az rendelve számodra, akkor megöl téged is, engem is. Eredj!

— Túrfi bebújt az egérbőrébe s megindult, lova ott maradt. Amint közeledik, az öreg épen kifelé fújta orrából a levegőt s az olyan messzire lökte Túrfit, mint egy kilőtt nyílvevő amennyire elrepül. Aztán befelé szívta a levegőt s újra magához rántotta vele. Alig tudott hátradúlva megkapaszkodni az orra cimpája szélében, hogy be ne sodródjék. Ekkor hirtelen, mielőtt még az öreg újra kibocsátotta volna lélegzetét, kihúzta tokjából két élű kését, egyik élével lenyisszentette az orra hegyecskéjét, másik élével a füle ampáját s gyorsan zsebébe csúsztatta a késsel együtt. Nagyot ordítva ébredt fel a szörnyeteg s óriási szájából olyan levegőorkán tolult ki, hogy lováig sodorta.

— Hamar-hamar, — kiáltott reá a ló — s már rohanni is kezdett. De az öreg is kinyújtotta hétcsizmás lábát s egy pillanat alatt utolérte őket. Amint értök nyúl hogy megfogja, a táltos hirtelen fölfelé ugrik s az öreg a gyors rohanásban végigzuhan a földön. Mire föltápáskodott olyan messzire voltak, hogy birtoka háttáráig nem tudta elérni őket. Utána kiáltott hát:

— Ejha, Túrfi: te győztél, a jövő időben, míg az utolsó férfi, míg az utolsó nő meg nem halt e

földön, mindenki tisztelni fog tégedet, mint az emberek megvédelmezőjét, nekem pedig most már végem van, én már meghalok.

Túrfi visszafelelt:

— Egykor ha az ember idejebeli világ, az ember korabeli világ beáll, te minden embert elpusztítótól volna, ezért öltelek meg. Azzal tovább ment lovával a futó-menő felhők közé.

Egyszer csak megáll a ló egy nyírfaedő szélén s így szól gazdájához:

— Szállj le és húzd le hét nyírfának a héjját, aztán csinálj belőle tekercecseket, húzzál belőlük egyet-egyét a lábaimra, aztán az orromra és a két fülemre, a farkamba pedig csavard belé kardodat.

Túrfi szót fogadott s mikor készen volt, felült lova hátára. Ez repült vele, mint a zúgó felhő, de kis idő múlva leereszkedett. Egy fejedelmi ház volt ott, mellette éléspajta. Azt mondja a táltos a gazdájának:

— No most te szépen szállj le rólam s menj be a házba. Ott lakik nénéd, a Fácánkacsaorrú asszony, az ő fejedelmi tündér leányával, Most az asszony épen elaludt, eredj rabold el a leányt.

Túrfi el is indult, de a táltos egyszerre csak utána kiáltott:

— Jere csak vissza gazdám. Félek, hogy te valami bolondságra gondolsz majd s a Fácánkacsaorrú asszony, akit Ördöng felbiztatott, felébred, akkor pedig vége az életünknek. Jere, bújj be az orromlyukába, ott van egy nagy söröshordó, igyál meg vagy három csésze sört, hogy elfelejtsed a bolondságot, azután indulj el.

Túrfi szót fogadott, megivott három csésze sört s azzal bement a házba. Ott volt a leány, hozzá futott, se

szó, se beszéd, derékon kapta s futott ki vele a lovához, A leány előbb úgy megijedt, hogy szólni sem tudott, de aztán megjött a hangja s elkezdette torkaszakadtából hívni az anyját.

A táltos meghajtotta hátat, hogy Túrfi gyorsabban reákapaszzkodhassék a leánnyal. Abban a pillanatban, mikor táltosa elugrott, ott termett Fácánkacsaorru nénje is s megragadta a ló két fülét. Igen ám, de azon ott volt a két nyirfahéj tekercs, ami az asszony kezében maradt, a táltos pedig teljes erejével rohanni kezdett. Az asszony mérgesen utána kapott. Most meg az orráról maradt a kezében a nyirkéreg. A ló hiába erőlködött, az asszony mindenütt a nyomában volt. A táltos látva, hogy nem tudnak menekülni, oda szólt gazdájához:

— Dobd el magadtól hamar azt a leányt, különben vége az életünknek. Túrfi megtette, de az asszony csak nem maradt el. Kapdosott a lóhoz, letépte az első, majd a hátulsó lábairól is a nyirkérget s most a ló farkához kapott, hogy a földre ránthassa gazdájával együtt. Ám a kard elvágta kezét s ő a fájdalomtól visítva elmaradt. De égi lány volt, hamar segített magán s újra elkezdette villámgyors szárnyán üldözni őket, A táltos hamar észrevette s oda szólt Túrfihoz:

— Mi van a kezekben gazdám?

— Semmi, — felelte Túrfi, — eldobtam már a leányt.

— Nem arról beszélek, azt kérdezem mi van a kezekben? Túrfi nem figyelt most sem eléggé s a Fácánkacsaorru néne már majdnem utolérte őket. A ló most indulatosan kiáltott gazdájára:

— Nézd meg mi van a kezekben, ne ügyetlenkedj, hanem vége az életünknek!

Világügyelő most végre meglátta, hogy kezében van a hétoldalas ostora. Végigvágott vele a táltoson, de az nem volt megelégedve s azt mondotta: még! aztán újra; még! Hétszer vágatott végig magán s attól úgy megvadult, hogy a Fácánkacsa-orrú asszony nem tudta birodalma határáig elérni. Megállott hát és utána kiáltott:

— Ejha Túrfi öcsém! Elrabolád hát a leányomat. Tur apánk úgy látszik nagyon a kegyelmébe fogadott tégedet, azért menekülhetél kezeimből. Azzal visszament házába.

Vígan mentek tovább, egyszer csak a Hollóöreg várához érkeztek. A táltos leereszkedett a vár kapujához. Neje kifutott eléje. Megfogták egymás kezét s az asszony behúzta magával a házba, leültette a hosszú lócára s maga is melléje telepedve így szólt hozzája:

— Ejha! te ének embere, rege embere, kedves uram, ugyancsak sok ínséget szenvedhetél! Aztán sörrel, mézes étellel teli lakomázó asztalt terített, s elkezdtek enni-inni.

Amint így eddegélnek, iddogálnak egyszerre csak így szól az asszony:

— Eredj ki csak édes uracskám, hiv a lovad, Túrfi kiment s hát látja, hogy a lova egyik hátsó lábát emelgeti.

— Gyere csak gazdám, — szól a ló, — a lábamat nézd meg, valami ág megszurta. Túrfi odamegy, nézi, hát Fácánkacsaorrú nénikéje leánya van odatapadva. Mikor eldobta nem esett le, hanem a ló lábába kapaszkodott s a patkója mellé elbujt. Ezt fájditotta a táltos.

Túrfi fogta a leányt s bevitte a házba. Ott a két asszony közé ült, aztán ettek-ittak, vigadoztak, egy ki-

csikét ölelkeztek, két kicsikét csókolóztak s a végén el-
álmósodtak. Túrfinak már a melle felé lógott egy pár-
szor a feje is. Ekkor reá szólott a két asszonyra, hogy
reggelre, mire ő felkél ezt az egész várat mindenestől,
lovastól, marháétól, juhostól, disznóstól s minden őrizős-
tői együtt tundradombi vára mellé szállítsák, külön-
ben jaj lesz nekik. Azzal lefeküdt. Félálomban lehetett
még, mikor idegen asszonyok hangját hallotta, őt szid-
ták, mint a bokrot, az anyósai.

Hát így van ez, — mondotta az egyik, — ilyen
lesz a világ sora, hogy amíg az asszony szorgoskodik,
addig a férjemurék csak lustálkodnak, alusznak. Drága
gyermekeink, hogy elkínóztassa őket ez a drágalátos.

A másik asszony is zsémbelt:

— Én is a múltkor sok mindent adtam neki, vas-
bőröket, kétélű vaskést s megmondottam, hogy adja
vissza nékem, de biz ő rá sem hederít a szavamra,
egyszerűen tovább viszi. Elaludt. Egyszer amint alszik,
arra ébred, hogy a két felesége két felülről biztatja,
hogy keljen fel, haza érkeztek. Fölkél, hát csakugyan
szülőházában van. Nem tudja miképen hozták haza az
asszonyok, de ott volt minden, de minden.

Elékerült nevelő Földanya nénikéje is. Már nem
haragudott reá. Összeölelgette, összecsókolgatta őt is,
feleségeit is. Nagy lakomát csaptak s mikor kifaradtak
az odatermett nagy palotába mentek, amely olyan ra-
gyogó lett mint az arany, mint az ezüst s olyan magas,
hogy a felette elszálló felhőt ketté hasította.

A TÖBBI ENNIVALÓ VISSZASZERZÉSE.

Egy darabig meg volt csak Túrfi az ő moszathalmi, az ő tundrahalmi várában, hanem egyszer megint elkezdett tűnődni magában s ha kérdezték sem igen felelt a szavukra. A három asszony nem is bántotta, sejtették, hogy valamin jár újra az esze.

Egyszer csak így szól nevelő nénjéhez s két feleségéhez:

— Én nyergelek és megint útra kelek. Megunta szájam, megunta szívem bimbója ezt az egyhangú enni-valót. Elrablott állatkáimat hadd szerzem újra vissza, hogy majd ha az ember idejebeli világ beáll, az ember korabeli világ elkövetkezik, legyen emberkéimnek szívcsúcsát elevenítő, tápláléka bő világa. Azzal megölelték, megcsókolták egymást. Túrfi kiment, felkapott lova hátára s elvágatott.

Sokáig ment, vagy rövid ideig ment, — mit tudom én, — egyszer csak lova egy tengernagy tó közepén ereszkedett le. Annak a tengernagy tónak a vizén keresztül egy lefelé menő ezüstkapu, aranykapu látszik. Lovát a sziklaszirten hagyta, ő maga pedig lement azon a kapun. Megérkezett az ezüsből, aranyból készült gyönyörűséges várba, amely Vízfejedelem bátyjáé volt. A nagy ház mellett egy kis ház is volt, ő abba lépett be. A kis házban egy sápadt aranyként csillogó hajfűrtös

leányzó ült, a Vízfejedlem leánya. Aranyos szőke fűrtjei szertesztét vannak, épen most akarta befonni őket. Térde selyemszövettel van leborítva, amely folytonosan felfelé« lefelé mozgolódik, mintha valami eleven rugdalóznék alatta. Mikor belépett ösmerősként köszöntötte őt a leány:

— Ejha, Túrfi! Hát megjöttél mégis! Messzi világtájon tudott rólad a hir s te máris itt vagy. Tur apókánk bizony egymásnak rendelt bennünket, ele én egy kicsit későbbre vártalak, épen fészülködni akartam,

Túrfi megsértődve felelt:

— Hosszú földü földet bejárva jutottam ide. Azt mondták, hogy egy helyrevaló nőt találó: itten, akinek a hajfonatában a világ mindenféle rucájából, vízimadarából díszek vannak befonva s hogy ő a vízimadarak asszonya. Most itt vagy te, akinek egyetlen vizimadara sincsen, de helyett valami élő rejteget lábai alatt. Én már tovább megyek. Azzal megfordult s kifelé indult.

A leány hangosan felkacagott s egy mozdulattal elrántotta térdérei a selyemszövetet. Egyszerre előrepültek a haja díszeként szolgáló hétszer hétféle vízi madarak s nekiesve Túrfinak, elkezdték csipkedi, karmolni fülét, orrát, arcát mindenütt, ahol csak érték. Nem győzte eleget szertehebbegetni őket. A leány meg teljes szívéből nevetett Túrfi ügyeskedésén. Végre Túrfi elunta a dolgot s rászólt a leányra, hogy fogja be újra állatait, mert azok egészen véresre marcangolják szemét, fülét s ha békén nem hagyják meg kell ölje őket.

A leány egyet fűttengett fogán keresztül s a vízimadarak abban a pillanatban újra bebújtak a selyemszövet alá. Most a vizifejedlem leány befonta haját s Túrfit leültetve a hosszú padra, két jeges rucát, amit

kihagyott hajfonatából, egy kézmozdulattal megkopasztott s néhány pillanat alatt pompás levest főzött belőle Turf inak, aki azt nagy élvezettel elfogyasztotta.

Mikor készen volt, a leány összeszedte a két jeges-ruca megmaradt csontocskáit, kinyitotta ablakát s az alatta levő élő vizű tóba dobta. Abban a szempillantásban, ahogy a tó vizébe értek a csontok, egymáshoz illeszkedtek s két szép rucává vallottak, amelyek hangos nevető hápogással a leány ölébe visszarepültek. Aztán a fiatalok egymás mellé ültek, édesen beszélgettek. Végre a leány így szólt az ifjúhoz:

— Eredj be a nagy házba, ott vannak apámék, anyámék meg a bátyáim. Ha Tur apó egymásnak rendelt, hát megbírsz velök, ha nem rendelt egymásnak, hát nem bírsz. Túrfi bement a nagy házba. Hát ott benn hét óriási férfi kockázott egymással. Mikor belépett, feléje tekintettek kékvízhez hasonló nagy szemekkel. Szegény Túrfi, majdhogy hányat nem vágódott, gyilkos tekintetük döfésétől. De mégis megemberelte magát s feléjük lépett egy-két lépéssel, A legöregebb, a Vízfejedelem, oda szólított:

— Ejha Túrfi! Hát te hogyan-miképpen kerültél ide? Miféle hozó-vivő valami volt az, amivel idáig jutottál?

— Ugyan no! — felelt Túrfi, — hát hogyan kerül élő ember más vidékre, úgy jöttem én is, ezen nincs mit csodálkoznotok,

— Na jó! — válaszolt az öreg. — Tudom, hogy a mi fejedelemasszony vőcskénk, a mi fejedelem férfi vőcskénk szeretnél lenni. Ülj hát ide közénk s ha megbírsz velünk, az neked jó, ha nem bírsz, az neked baj. Azzal maguk közé ültették s kezébe nyomták a kockázó

pocharat. Hiába mesterkedtek ellene, bizony mestere maradt ő a játéknak. Mikor a kockázásban nem tudtak fölėje kerekedni, sakkot vettek elő s mind a heten szembe ültek vele. De még hetüknek sem volt annyi ereje, hogy le tudták volna győzni. Ésszel nem ment erővel próbálkoztak hát. A leghosszabb szőke óriás belekötött Túrífiba s erre mind a heten reárohantak. Túrfi vitézül tartotta magát, de azért lassacskán mégis a falhoz szorították. Nem akart kardhoz nyúlni, hát inkább ijésztésre fogta a dolgot. Azt mondotta, hogy ha meg nem jön az eszük, kidönti a várház oldalát s akkor majd kijőzanítja őket a beomló víz. Azzal neki vetette vállát a terem falának. Ez a fogás használt Ismét tréfára fordították a beszédet s jó barátságba elegyedtek. Hosszti idő múlt, rövid idő múlt, egyszer csak Túrfi útnak készülődött. A hozzátartozók már a kelengyét állítgatták össze s azt kérdezték Túrfitól, hogy milyen állatot is kivan ő? Túrfi új felesége intésére, csak halhozományt kért, hogy majd ha az ember idejebeli világ eljön, legyen emberkéinek haltápláléka. Megígérték s azt mondták, hogy mire Túrfi visszaútra tér, minden készen fogja várni. Neje is szólt, hogy menjen előre, mire hazaérkezik, ő is ott lesz mindenestől.

Túrfi most a vízikapun át fölment lovához. No hiszen! Szegény állat, amíg gazdája odajárt, teljesen elsorvadt, a csontja-bőre csak úgy lógott rajta, nagy szomorún. Túrfi magához ölelte szegény páráját, lehetével megihlette s akár hiszitek, akár nem, milyen ló ezelőtt volt, milyen állat azelőtt volt, most még sokkal szebb lóvá lett. Egyik orrlikából szikra tódult, másik orrlikából füst tódult kifelé. A derék állat megrázta magát s odaszólt gazdájához:

— Szállj csak fel íziben a hátamra! — Föl is szállott s a ló egyszerre a futó-menő felhők közé keveredett.

Sokáig rohantak, a táltos nemcsak füstöt, de tajtékot is túrt már a száján. Egyszer csak leereszkedett újra a földre. Azon a helyen ahol földet értek, épen a hétszínű égi-hídnak földre érő vége volt. Túrfi le szállott lováról, odakötötte a frissen termett vesszőjú bokrokhoz, ő maga pedig felfelé indult az égi hídon. Sokáig megy, rövid ideig megy, egyszer csak látja, hogy az égi mezőn Holdvilág öreg nyargalászik a kutyáival, Odakiált neki, de az öreg csak tovább fut, mintha nem is hallaná. Elkezd ő is futni utána, de bárhogy törte magát, nem tudta utólérni őket. Észreveszi közben, hogy az öreg köröskörül futkároz az ebeivel. Fogja magát, megáll egy helyen s mikor az öreg odaérkezett, elejébe toppant.

A Hold világöreg nagyott nézett s így szólt hozzá:

— Ejha, Túrfi! Hát te itt vagy? Ugyan mi módon jutottál te ide?

Túrfi felelt:

— Hát hogyan kerül akármilyen élő valamely helyre? Odamegy! Ott ahol megállottak, egy szép ezüstház volt. Az öreg odavezette Túrfit s azt mondta, hogy csak menjen be, mert ő majd csak egy kicsit később jöhet haza. Aztán bekiáltott a házba:

— Te leány aztán eszeden légy, idegen embert ne kínozz!

Az öreg tovább iramodott, Túrfi pedig bement a házba s leült a padkára. A függönnyel elrekesztett leányfülkében valaki ült, valaki kikandikált. Csöndes leány-

nevetés huncutkás hangját hallotta. Egy darabig aztán semmi se történik, Túrfi csak ül és várakozik.

Hanem egyszer csak a kárpit mozogni, Túrfi meg fázni kezdett irgalmatlanul. Ott fagyoskodott jó darabig, majd megvette szegényt az Isten hidege. Azt sem tudta már, hogy mihez kezdjen, mikor belépett Holdvilágöreg, Mindjárt tudta, hogy hányadán van a dolog. Össze-
pirongatta a leányt.

— Hát miféle rend ez, hogy a leánynép akarja kínozni a férfiakat. A hideg elmúlt s az öreg mint kedves vejét látta el Túrfit, neki adta feleségül ezüsrarcú, szöke hajú leányát. Bizony sírdogált a hidegfúvó kisasszonyka, mikor Túrfi útra készült s ott hagyta őt addig, amíg útjáról visszatér.

Megint csak ment, egy nagy darabot, két nagy darabot. Egy fordulónál hirtelen meglátja Napasszonyt, amint hét lovas kocsiján körbennyargalja a világot. Utána iramodott, de hamar belátta, hogy nem éri utól. Eszébe jutott, hogy Napasszony is körben jár, mint a Holdöreg. Megállott hát s bevárta míg hozzá érkezett. Napasszony már nem csodálkozott, hogy Túrfi ott van, ő mindent jól lát s várta is a fiút. Küldötte be a házba, mert neki még el kell végezni a nap futását. A házba ő is bekiáltott leányának, hogy idegen embert ne kínozzon.

Túrfi belépett az aranyházba s szétnézett. Itt is látott az egyik sarokban egy függönnyel elrekesztett részt. Amint arra néz, egyszer csak látja, hogy az a kárpit mozogni kezd, őt meg elkezdette égetni a hőség, úgy hogy csuron víz lett minden ruhája az erős izzadástól. Szerencséjére hazajött Napasszony s leányát pirongatja:

— Miféle dolog ez, hát ez akar az élet szokása

lenni a fiatal népnél? Nem volt többé hőség egy szikra sem, Most pompás ételek kerültek elő, ettek, ittak, vigadoztak. — Közben újra eljött a nap vivésének az ideje s Túrfi megkérte Napasszonyt, engedné meg, hogy most ő vigye a Napot.

— Vajon tudod-e te vinni? — kérdezte Napasszony.

— Már miért ne tudnám, épen olyan jól elviszem mint te!

— No, ha olyan jól viszed, nem bánom hát vigyed.

Túrfi elkezdette vinni a napot. Amint megy s lefelé néz látja, hogy odalenn mindenki aki felnéz reá, félszemű meg görbeszájú. Nem tudta kitalálni miféle népek lehetnek azok a ferde arcúak.

Amint ezen töprenkedik, egyszerre meglát két alakot, amint ott lenn alaposan verekednek, vérbefagyba verve egymást. Túrfi gondolja magában:

„Hej! Ha ott volnék, de hamar ráncbaszedném ezeket a semmirekelő verekedőket! Alig jutott gondolata végére, azok a lenn levő micsodák egyszerre lerogytak, meghaltak. Túrfi tovább ment a nappal. Egyszer megint lefele néz, hát odalenn újra meglát két asszonyfélé, amint egymásnak esve, nagy sikongatások és szitkozódások között cibálják egymás haját. Gondolja magában:

„Azt a teremburáját, ha ott lennék de rendbe szedném őket!” Ezek az ördögök is lerogytak, meghaltak. Aztán szépen haza érkezett. Napasszony kérdezi, mikor megérkezett, hogy jól végezte-e útját, nem cselekedett-e valami rosszai?

— Nem én! — Felelte Túrfi hetykén

— No, Túrfi! — válaszolta Napasszony, — ha te vinnéd a Napot, nem lenne az ember idejebeli világon

élő lény, te mind megölnéd őket. Most is megölted lásd azt a négy ördögfajzatot.

— Azok ott lenn — felelte Túrfi — veszekedtek, verekedtek, én csak reájuk gondoltam, de nem bántottam.

— Ne feledd vöcske, hogy Tur apó tégedet tett meg Világügyelőnek. Ha majd az ember ideje eljött s te az emberekre gondolsz, a te gondolatod lesz azoknak áldása vagy átka. Jól vigyázz hát, mit gondolsz, hiszen így mind megölsz őket.

Túrfi lehajtotta fejét s elgondolkozott. Végre azt mondta Napasszonynak, hogy igaza van, máskor nem gondol ilyeneket. Aztán megkérdezte azt is, amit még nem értett, hogy miért van a földön mindenkinek, aki reá felnézett, fél szeme, meg ferde szája?

Napasszony mosolyogva felelt:

— Épen olyan ép szeműek és egyenes szájúak azok mint te magad, hanem ha a Nappal szembe néznek a szemük hogyan bírná ki az erős fényt. Most már Túrfi is nevetett. Még sokáig el mulatoztak, végre Túrfi útjára indult. Azt mondotta Napasszony:

— Menj csak nyugodtan hazafelé, mikor a hét-színű égi hid alsó feléhez érsz, akkor a Holdleányt is a Napleányt is ott találod, ha találod, vagy nem találod, ha nem találod. Túrfi nem is haragudott a tréfás mondasért s elbúcsúzva új anyósától és feleségétől lefelé indult.

Amint a hid aljához ért, első tekintetre lovát ke-reste. A szegény állat, amíg ő oda volt, annyira elsorvadt, elpusztult, hogy csak a csontjai heverték a földön. Lehajolt a csontokhoz, föléje tartotta szétnyitott tenyerét, megihlette azokat leheletével s íme az elpusztult állat

egyszerre megelevenedett, talpra pattant, s nyerítve dörögölözött gazdájához, aki hátára ugrott s elvágatott.

Jó sokáig bolyongtak már a futó-menő felhők között. Egyszerre csak egy végeláthatatlan magasságú szikla állotta útjokat, melyen csak egy madárhálóval elrekesztett kis lyuk volt. Túrfi leszállott lováról, fölvette vasölyvbőrét s elkezdette keresgélni a madárhálón az átjáró lyukat. Hiába keresgélt, nem volt azon egy Szikrányi lyuk sem. Amint így nézdegéli a hálót, észreveszi, hogy a hálónak egyetlen egy szeme törékeny vasból van készítve. Hátrább libben, hogy nagy erővel vágódhassék neki a törékeny szemnek. Neki is vágódott, el is tört a szem, de a két szárnya vége meg akadt az eltörött vasfonál végeken s csak úgy tudott menekülni, hogy egy erős rándítással kitepte két beakadt szárnytollát. Még a hálóban vergődött, mikor a hálót őrző Repülőhal szörnyeteg és a felesége előrohantak fekhelyükről s azt kiabálták feléje:

— No, Túrfi! Te széles e világon mindenfelé ügyeskedtél, most vasból való madárhálóm is átmeszterkedted magadat. De vannak nekem még vasból való halhálóim is, bizony mondom neked, hogy azokban majd fennakadsz s akkor vége a te híres életednek, így akarja ezt Ördög asszony, akitől el akarod lopni ezi a szép világot.

Amíg beszélt, Túrfi átcúszott a hálón, de oly hirtelen, hogy nem tudta megkínózott szárnyait elég gyorsan szétcsapni s belepottyant a háló alatt lévő vtebe. Jó szerencse, hogy hirtelen magára kapta vasbdrből való kis csukabőrét, hanem pórul járt volna.

A vízben ide-oda úszkálva kereste, hogy hol jut-

hatna kifelé. De minden kijárót erős vasháló zárt el, a parton pedig ott leselkedett a két öreg, kezükben hatalmas vaspörölyt tartva. Addig-addig keresgélt, amíg talált egy félig törékeny vasból való hálószemet. Összeszedte minden erejét s nekivágta magát. Hiába erőlködött, a hálószem nem törött keresztül s ő fennakadt benne. Abban a pillanatban oda ugrott az öregasszony, nyakon csípte a kis csukát s vitte nagy diadallal az örege felé.

— Tartsd csak ide a nagy üllőre, — szólt a férfi.
Az asszony visszafeleselt:

— Nem-nem! Tartsd te a halat én majd agyonvágom. A férfi nem engedett s végre is az asszony az üllőre tartotta. Most a férfi neki huzakodott, hogy egy csapásra szétzúzza a kis csuka Túrfit. A kis hal, mielőtt a pöröly lesújthatott volna, elkezdett ficáncolni az asszony kezében, úgy, hogy alig tudta markában tartani. Kezét ezalatt mozgatni kellett s a lezuhanó pöröly, a kis hal helyett, az asszony karját zúzta szét. Ez elkezdett sikongatni, a kis halat meg kiejtette kezéből.

Túrfi hirtelen le akarta dobni magáról a lenyűgöző halbórt, de az öreg ember gyorsabb volt s markába kapta.

Mikor meglátta ezt az öregasszony, elfeledve baját vad dühvel kapta fel a pörölyt s most már ő sújtott a halacskára. De ez megint csak ficáncolni kezdett s a pöröly most az öreg ember karját zúzta szerte. A kis csuka pedig egy hatalmas lendülettel, a háló túlsó felére lökte magát s gyorsan elúszott.

Amint átjutott, egyszerre csak előtte termett felesége a Rucafejedelem leánya s egy szép lúdbórt hozva, hamar belebújtatta, ő maga hattyúbőrbe bújt s a csonka-

szemű madárhálón egymásután átrepültek. Ott várt reája a táltosa is. Túrfi felkapott a hátára, felesége hattyú alakjában követte. Jött utánuk a vízi szárnyasok egész serege, ezeket küldöttek nászszülői hozományul. Nemsokára előkerültek a Holdleány meg a Napleány[^]is. Őket is az ember táplálékául szolgáló állatok egész serege követte. Vigan és boldogan ölelkeztek össze, aztán megindultak hazafelé, ahol kétvilágra szóló lakodalmat rendeztek.

ÖRDÖNG ASSZONY VILÁGÜGYELŐRE TÖR.

Jó darabig éltek boldogságban, egész várossá fejlődött várukban. A sok apródfélének is házakat építettek s azok ott sürgölődtek egész nap. Egyszer csak azt mondja apródainak Túrfi:

— Menjetez ki az erdőbe s hozzatok nekem nyílra való fát.

Az apródok elmentek s csak késő délután kerültek vissza. Túrfi kiment az udvarra, megnézni a hozott fát. Nézi-nézi, hát bizony azok egytől-egyig rosszak voltak. Megkapta az egész csomót s kidobta az utcára.

Másnap megint elküldötte népét az erdőbe. Csak estére kerültek haza a legények. Túrfi újra kiment megnézni a hozott nyílfákat, de megint csak nem találta jónak azokat. Az udvar sarkába lökte az egészet s haragosan feküdt le.

Másnap reggel felkelt, fekete nyusztbőr galléros ruhát öltött magára, előkereste éles vasú fejszéjét s maga indult nyírfát termő nyíres hegyére, vörösfenyőt termő fenyős erdejébe, hogy kiválassza a legjobb fát, ami az erdőben van. Sokáig válogatott, végre talált egy kedvére valót. Körüljárta jobbról-balra, balról-jobbra, aztán elővette fejszéjét s vágni kezdette. Már majdnem levágta a nagy fát, mikor egyszer felülről nagy suhogást,

burrogást hall. Amint fölfelé tekint, hát egy óriási nagy-madár csap le reá hátulról. Mielőtt védekezhetett volna belevágta körmeit a hátába s fel akarta kapni a levegőbe. Csak épen annyi ideje volt, hogy a félig levágott fa törzsét átölelje. A madár tépte fölfelé, ő meg minden erejével kapaszkodott a fába. Addig-addig huzakodtak, míg a félig levágott fa eltörött. A madár meg fástól együtt fölemelte a levegőbe s vitte-vitte árkon, bokron keresztül.

Amint így viszi, egyszer csak a tengerhez érkeztek. De az a rengeteg nagy állat nem állott meg a tenger partján, hanem berepült egészen a tenger közepéig. Ott aztán ledobta őt a tengerbe.

Túrfi csak repült lefelé. Egyszerre meglátja, hogy alatta egy kis homokos sziget van. Na gondolja, itt most agyon ne csapjam magamat! Abban a pillanatban le is érkezett, de nem történt semmi baja, mert a kitört fát még mindig a két karja között szorongatta s annak a puha ágai elvették az esés súlyát. Még meg sem ütötte magát. Amint körülnézett hamar észbekapott. Elővette éles vasfejszójét, a fát felszabdalta, tutajt kötözött belőle, reáült s elkezdett a tengeren evezni.

Csak evez, evez! Egyszer aztán valami partfélét pillantott meg a tenger szélén. Oda irányította tutaját el is érte a partot. Ahol kiszállt a part mellett egy nagy fa állott. Olyan nagy volt, amilyent még eddig sohasem látott. Meg is éhezett, de nem volt sehohol semmi befalni való.

Egyszerre csak megpillantja, hogy a fa tetején egy nagy fészek van. Gondolja magában, hátha tojás van benne. Fölmászik a fészekhez. Amint oda ér, egy irgalmatlan nagy madárfióka tátja száját feléje, le akarja

nyelni. Pusztá kézzel volt neki ugrott hát az állatnak s nagy nehezen kicsavarta a nyakát. Aztán ledobta a földre s maga is leereszkedett.

Nézi az állatot, hát felismeri, hogy ez annak a madárnak a fia, amelyik őt elhurcolta volt. Mindjárt eszébe jutott az is, hogy a madár szülők hazatérhetnek. Nem sokáig tanakodott, hirtelen levágta embernyi magasságban a fát, reá húzta ruháját, maga meg elrejtőzött a közeli bokorban.

Jó is volt sietni, mert alig hogy elhúzódott, hazajött a kakasmadár. Mikor meglátta, hogy a fa ki van vágva, fiacskája pedig holtan fekszik a földön, óriási dühvel rohanta meg a fa törzsére húzott ruhát, melyről azt hitte, hogy az az ember, aki fiacskáját megölte,

„Túrfi, mikor látta a madároriást a tuskóra húzott ruhájára lecsapni, azt gondolta magában:

— Ha az a sorsom, hogy regém tovább folytatódjék, ha az a rendeltetésem, hogy énekemnek most vége ne szakadjon, akkor annak a madárnak a körmei hadd fűrődjanak be abba a tuskóba, hadd ne tudja ő azokat onnan kihúzni addig, amíg én oda nem érkeztem, hadd érzem én utóli azt a madarat, hadd számoljunk mi le egymással.

A nagy szárnyú óriás madár körmei abban a pilanatban belefűrődtek a fa oldalába. Akárhogy tépte, rázta, nem tudta onnan kihúzni, amíg Túrfi oda nem érkezett. Ekkor fél lábát kirántotta s Túrfi felé kapott, hogy megfojtsa. De Túrfi fejszéje gyorsabb volt, egy csapásra ketté szelte a lábát. A madár most másik lábát is kiszabadította s el akart menekülni, de Világügyelő egy gyors csapással lekanyarította a nyakát. Aztán megint a bokor mögé bújt.

Amint kifelé tekintget, hál a tenger felől ismét közeledik egy nagy feketeség. Az anyamadár jött most haza. Ez is úgy járt mint a kakasa, csakhogy mind a két lába egyszerre szabadult ki s úgy támadt Túrffira. Bizony nehéz küzdelmébe került, amíg ezt is leverte, a fejszéje éle egészen kicsorbult a madár kemény csőrén, meilyel csapásait ügyesen felfogta. Addig nem is tudta legyőzni, míg a nyakához nem fért. Mialatt reá mérte a halálos csapást a madár felülről majdnem letépte a fél vállát. Apróra vágta most mind a három állatot, aztán lement a patak szélére, hogy vérző vállát megmossa, bekötözze.

Valahogy oda is érkezett, úgy ahogy be is kötötte sebéét szétszakított ingével, de aztán olyan bágyadt lett, hogy le kellett feküdnie a parton. Sokáig feküdt-e, rövid ideig feküdt-e, azt bizony nem tudta. Egyszer csak arra ébred, hogy valaki lehelletével ihletgeti sebes vállát, amitől elmúlt a fájdalma. Körülnézi magát, hát szinte meztelenül fekszik ott. A küzdelemben a madár letépte róla a ruháját. Aztán ránézett arra, aki fájdalmát enyhítette. Hát egy gyönyörűsége szép fejedelmi leány volt az, de olyan szép, amilyent eddig sohasem látott. Most az a leány ruhát, csizmát hozott neki, aztán felsegítette s nagynehezen bevitte egy kis házba, ott lefektette, enni-inni valót adott neki s addig ápolgatta, amíg magához tért. Egész betegsége alatt nem eresztett senkit sem a házba s ő maga sem ment ki, pedig sokszor hívták.

Mikor már felkelhetett, épen meg akarja köszönni a lánynak a hozzája való jó szívét, mikor kívülről erős szóval hívják, hogy menjen ki játszani.

Túrffi a leányra nézett s megkérdezte ki az, aki

hívja. A leány megmondotta, hogy anyja, Ördög asszony a hívó. A férfi kifelé indult, de a leány visszatartotta. Azt mondotta neki:

— Kimenni csak kimész, hanem hogyan jössz be, azt tudod-e?

— Ugyan, — felelte Túrfi — hiszen az anyád, hiszen csak egy asszony!

— Ne bízd el magad — válaszolt a leány. Anyám azt mondja, hogy ő majdnem olyan hatalmas, mint Tur apó. Aztán haragszik reád, mert te nem engedted meg, hogy Tur apó világát szétrombolja. Azok a nagy madarak is az ő szörnyetegei voltak s most még dühösebb reád, hogy elpusztítottad azokat.

Túrfi mégis ki akart menni. Mikor a leány látta, hogy nem bír vele, azt mondotta, hogy:

— Várj hát, megtanítalak a fogásra. Odakinn hét létra magasságban egy ló van. Anyám azt fogja mondani, hogy ülj fel a lóra. Te ne sokat gondolkozz, hanem pattanj mint a villám a hátára s még mielőtt egészen rajta lennél, kapd el a kezdeddel aranyos kantárját. Ha így csinálod, nem fogsz leesni és megmenekülsz, mert álló emberen nincsen anyámnak hatalma, csak elesetteken. — Azzal kiengedte az ajtón.

— Na, vöcske! — fogadta itt Ördög asszony — lássuk csak a te ügyességedet. Ugorj csak ennek a lónak a hátára. — Túrfi szót fogadott s ahogy a leány mondotta, úgy cselekedett. Nem esett le, de a hét-szárnyú ló elrohant vele oly gyorsan, hogy a villám sem érte volna utói.

Ördög asszony mérgelődött, szidta a leányt, hogy az ő mesterkedése volt, hogy Túrfi nem esett le s nem keríthette hatalmába. Aztán büvölő ígét mondott, hogy

Túrfi addig ne tudjon leszállni a lóról, amíg ő meg nem engedi. A ló egy pillanat alatt bejárta az abroncskarika módjára forgó kerek égnek hét sarkát s újra elszánguldott Ördög asszony előtt, aki gúnyosan nevetett és csúfolódott. Túrfi feléje dobta lehúzott csizmáját, de Ördög asszony elugrott a dobás elől s utána kiáltotta:

— Te vöcske! eddig meg tudtál élni a te hatalmadból, de nekem nem elég az enyém veled szemben. Most te csak kerengj a nagy világban, addig én elvégzem a dolgomat nélküled. Azzal utána dobta a felkapott csizmát.

Ezalatt a ló repült Túrfi-val, aki inában mesterkedett, nem tudott leszállani róla. Hiába várták otthon a feleségei meg a nevelő nénikéje, nem jött vissza.

Nénikéje rossztól tartott már s azon tanakodott az asszonyokkal, hogy elmegy megkeresni Túrfit. Épen akkor jutott Túrfinak is eszébe nénikéje s az amint reá gondolt, nénje mindjárt meglátta miféle bajba, szorultságba keveredett. Igézetével lesújtotta a vágató lovat s az, mikor a földre esett negyven öl mélységű lyukat hasított a földbe. Bizony belepusztult a nagy esésbe, de Túrfi, aki a hátán ült, csak elszédült a rázkódástól. Annál nagyobb baj volt mikor magához tért. A mély gödör fala oly meredek volt, hogy azon nem tudott kimászni s bizony ha nénikéje utána nem jön s az ő negyven ölnél hosszabb hajfonatát le nem nyújtja, hogy azon felmásszék, étlen-szomjan pusztulhatott volna szegény feje.

De így nem lett semmi baj. Szépen felmászott biz' ő a föld színére, aztán nénje, széteresztett két haj-

fonatai mint két hatalmas szárnyat használva, derékon kapta nevelt fiacskáját s egy kettőre hazarepítette.

A nagy aggodalomnak nagy vigasság lett a vége, Szerié város, szerte falu minden utcája, minden háza csak úgy hangozott a nagy vigadozástól hét napon, hét éjjelen keresztül.

LIBAFEJEDEMLELÁNY.

Telt, múlt az idő, népesedett Túrfi udvara, egyre több volt a kenyérpusztító, egyre több lett az ételszerzés gondja. Megjött a szép tavasz s a vízimadarak ezrei lepték el a folyókat, tavakat.

több volt a kenyérpusztító, egyre több lett az ételszerzés gondja. Megjött a szép tavasz s a vízimadarak ezrei lepték el a folyókat, tavakat.

Túrfi is nekikészült a nagy vadászatnak, hálóval, törrel felszeretve várta a madárvonulást. Szép is volt a vadászzsákmány, megtelt vele legalább hétszer hét éléspajta, de azért Túrfi elégedetlen volt. Hogyne, mikor a nagy zsákmányban egyetlen egy lúd sem akadt. Még a nyomát se látták az idén a lúdaknak. Otthon is előhozta a dolgot, mert nem tudta megérteni, mi lehetett ennek az oka.

Kacsafejedelemnő felesége, mikor meghallotta miről van szó, rögtön megkérdezte, hogy megvan-e még az ő lúdbőre?

Túrfi előkereste holmis zsákját, de bizony abból hiányzott a lúdbőr.

— No, — felelte a felesége, — akkor ne csodáld, ha nem jöttek a lúdak az idén. Te elveszítetted a lúdbőrödet s Libafejedelemleány megtalálta azt. így a lúdak felett újra az övé lett a parancsolás, ő pedig nem engedte el azokat vándorutjokra. Ebbe már bele kell nyugodnunk, az idén nem eszünk libapecsenyét.

— De esztek, én mondom, hogy esztek! Pattan

fel ültéből Túrfi. Azzal kiment a házból, elővezette táltosát s égő parázzsal megabrakolta.

Nevelő nénje látta készülődését s nem is tudta szó nélkül hagyni. De a fiú nem tágított, ő megy, visszaszerzi lúdrait. Aranyos Boldogasszony féltette fiát Ördögasszony incselkedésétől, félt, hogy ismét gonoszat tesz ellene. Mikor látta, hogy hiába akarja a fiút lebeszélni, elhatározta, hogy vele megy az útra. Hét csengettyús nyergeset búvölt hát s azzal nyergelte fel a hókalábú, csillagos homlokú táltos lovacskát, amely vidám nyerítéssel köszöntötte feléje közeledő gazdáit. Mindketten felültek most lovuk hátára, két menny, két ég közé emelkedtek im föl s mialatt szárnyas subájuk szárnyát maguk alá gyűrték, más égtájnak, másféle népi úrasszonyos, úrférfias vidékre jutottak.

Egy helyen, amint lefelé néznek, egy falunak nevezni nagy, városnak nevezni még kisebb helységhez értek. Leszállottak s bementek a faluba. Tele volt az lakóházakkal, istállókkal, élelmiszerpajtákkal, boltokkal. Volt bennük ló, tehén, bárány s minden egyéb, ami a háztáj körül szokott élni, csak épen embert nem találtak sehhol. Boldogasszony kint maradt a község szélén s azt mondotta a falut átkutatni induló bátyjának, hogy ha valami emberfélére találna, akkor az előtt őt el ne árulja, őt hagyják békességben ott kinnt.

Túrfi elindult az utcán s kikeresve a legszebb házat, abba benyitott. A nagy szoba közepén hatalmasan megrakott terített asztal állott, megrakva mézes étel-ekkel, bozzasörrel, hallal, vaddal, mintha azt várná, hogy a vendégek asztalhoz üljenek. Megcsóválta a fejét. Miféle furcsaság lehet ez, tünődött magában. Elhatározta,

hogy végére jár a dolognak. Szép csendesen elrejtőzött s várta mi fog történni.

Nem is kellett nagyon sokáig várnia. Hirtelen felnyílt az ajtó s azon keresztül egy Borzöreg ugrott be a szobába. Nagy morogva körülugrálta az egész szobát egy párszor, csak úgy csattogtatta a fogait. Túrfi azt gondolta magában, hogyha felém talál kapni, bizony jót koppintok az orrára. De a Borzöreg nem vette észre s egyszerre csak kiugrott borzbőréből. Hát olyan derék vitéz támadt belőle, hogy senki se merte volna ráfogni, hogy nem embernek született. A fiatal hős most leült az asztalhoz s cifra kendőjét elővévén izzadtságát kezdte letörölgetni.

Ez alatt újra kinyílt az ajtó s egy rettenetes Farkasöreg rontott be a szobába. Ő is végigugrálta nagy ordítással a szobát, aztán ő is kiugrott farkasbőréből s olyan úrtól való emberi vitéz támadt belőle, hogy még az elsők is túltett. Ő is leült a padra, a Borzöregből lett vitéz mellé.

Alig hogy elhelyezkedett, harmadszorra is kinyílt az ajtó egész szélességében s azon egy Medve Állatöreg lépett be. Hatalmas vállal érték kétoldalt az ajtófélfát. A szoba közepére ment, hatalmas bömböléssel körben forgatta fejét, aztán ledobva medvebőrét, olyan hatalmas vitézzé lett, hogy természetére nézve még Túrfi is csak egy kicsikével lehetett hatalmasabb. Ő is leült az asztalhoz s nekifogtak az evésnek. Amint így vendégeskednek, egyszerre azt mondja valamelyik:

— Itt ember van a szobában!

— Ha van, hát jöjjön elő, — mondták a többiek.

Túrfi előlépett, a három hőssel kezét szorított, aztán ő is leült a minden jóval megrakott asztalhoz s

elkezdettek együtt mulatozni. Amint iddogálnak egyszer csak egy apródféle lépik be. Egy sörösedényben új italt hozott s a mulatóknak azt mondotta, hogy azt a fejedelem-asszonyuk küldötte nekik. Ittak belőle s veszedelmes jó kedvük kerekedett tőle.

Egyszerre Túrfi a homlokára csapott:

— Szentséges Tur apókám! Én itt eszem, iszom a jó meleg szobában, szegény néném ezalatt ott kinn fagyoskodik és éhezik.

A hősök reá szólanak:

— Hát neked nénéd is van? Hivd be őt is közénk.

Túrfi felkelt s kiment nénje után. Amíg oda járt az apródelegény színültig töltötte kupáját az új italból. A belépő Boldogasszonyt nagy örömmel köszöntötték a hősök és mindenik fenéig ürítette kupáját. Túrfi is, de olyan émelygősnek érezte most az italt, hogy kupáját a földhöz vágta s kiment a házból, hogy megundorodását elnyomhassa.

Amerre a feje volt, amerre az orra volt, arra indult. Nénjét, lovát elfeledve, gyaloglással rohant. Hosszú világfáját hosszan járt, rövid világtáját röviden járt, egyszer csak elmúlt rohanó dühe, erőt vett rajta fáradtsága s egy napsütötte fenyves erdő szélén pihenésre hajtotta fejét.

Soká feküdt-e, rövid ideig feküdt-e, mit tudja Ő egyszer csak ragyogó verőfényre ébredt fel. Ősz volt s az ezernyi szárnyas madár fölötte vonult el az égen, déli tájakra, hogy melegebb hazában tölthesse a telet.

Túrfi csak feküdt csendesen s nézte őket hosszasan. Egyszerre eszébe jutottak lúdjai. Ezek a madarak most telető helyükre mennek, ahonnan az idén a lúdak most jöttek észak vidékére. Kapta magát s elkezdett

rohanni ő is a madarak után. Egy darabig csak bírta, de kifáradt s újra lefeküdt. Már az utolsó madarak vonultak délnek. Túrfi látta, hogy elveszíti a madarak útját. Amint szerszámos zacskójában kutat, egyszerre kezébe akad anyósa adta régi vasölyv bőre. Felkapta magára s elindult a madarak után.

Sokáig ment, vagy rövid ideig ment, egyszerre csak aranyos vizű hét tó, aranyos vizű hét tenger partjára érkezik. Egy fejedelmi vár áll ottan s annak az ormán meglátja, egy hosszú pózna végére tűzve, az ő elveszített lúdbőrét. Nagy kanyarodás után egy villámgyors lecsapással elragadta a lúdbőrt s megindult vele északi hona felé. Mikor ama erdőszéli fenyő tájékára érkezik, ahol elaludt volt, újra fáradtságot érzett tagjaiban. Leszállott hát s régi helyén lefeküdt.

Soká feküdt, rövid ideig feküdt, tavaszi verőfényre ébredett. Dél-tájon telet sok vízi madárkák jöttek már a két ég közötti aranyos légi úton, déltájról érkezett sok vízi madárkák úszkáltak az aranyos vízi utakon. Tó, folyó, tenger csak úgy hemzsegett tőlük.

Túrfi nézte őket gyönyörködve. Amint nézi, egyszerre észrevesz egy magánosan röpdülő fejedelmi lúd-asszonyságot. Hirtelen magára kapta lúdbőrét s ama magános lúd után röpdült. A lúdfejedelemlány volt az, aki elvitte volt a lúdbőrét, de akitől vissza is szerezte. Egy kicsikét pörlekedtek, két kicsikét veszekedtek, a végére megbékéltek, férjjé, feleséggé lettek. Ezüstvizű tó partjára, tojás alá raktak fészket, fiuk, lányuk abból keltek.

Tur apóka napjai rövidre váltak, őszre fordult az idő. A déltájon telető sok ezer madárka már vándor szárnyra kel. Vonulni kezdenek. Túrfi is velük tart, lúdfejedelemlány

feleségével, fiaival, leányaival együtt. Midőn ama vörös-fenyős erdő széléhez érnek, Túrfi megemlékezett mindenfelé menő lováról s abban a pillanatban levágódott a földre. A napsütötte fenyvesnek s széléhez esett, ott is maradt, lúdneje leányaival, fiaival déltáj aranyos vizeire ment el.

Túrfi csak fekszik, fekszik. Eltörött szárnycsontja lassan meggyógyul, eltörött lábszárcsontja lassanként összenő. A napsütötte fenyves széléről olvadozni kezd a hó, tavaszra fordult újra az idő. A déltájon telet sok ezer madárka elkezdett újra visszatérni fészkére. Vonulnak a hosszú sorok s Túrfi csak várja-várja lúdnejét. Már vége felé jár a vonulók csapata, mikor legutolsónak megjelenik lúdneje egyedül, gyermekei nélkül, A verőfényes fenyvest köröskörül repdeste s így siránkozott:

— Déltáji ezüstös vizeken, délvidéki aranyos vizeken napfényes nő, a délvidék lánya ott éltem én. Tavaly télen a téiközépi hidegben, bármerről került déltáji madár, mind az én ölembe szállott melegedni s az én szép gyermekeim, a téiközépi hidegben, míg azok tolongtak, lecsúztak s a hideg elemésztette őket. Hogyha már kis gyermekeim elvesztek, bár találnám meg férjemet.

Így siránkozott de nem nagyon kereste férjét, hanem egy-két fordulás után ő is elszállott északra. Túrfi megkísérelte felemelkedni, utána repülni, de csonka szárnya nem bírta. Ott maradt hát s tovább feküdt a vörösfenyő tövében.

Napasszony kurtábbra fogta ismét lovacskaí futását. Közeledett az ősz. A déltájon telet sok madárka újra menekül Ördöng asszony hidege elől. Túrfi lúdneje sírva megy ismét a fenyves felett, de még egyet

sem fordul, csak azt mondja, hogy itt rothadt el az ő hűtlen ura. Aztán tovább repül délnek. Túrfit elöntötte a méreg, megpróbálta felrepülni, megpróbálta gyalog futni lúdneje után, de csak egy magas szikla tetejéig jutott el s ott összeroskadt. Egy darabig csak fekszik ott Egyszerre érzi, hogy az undorító ital mérge elszáll agyáról. Felül fektéből s elkezd gondolkozni.

Ejnye no! Én nekem a minap lovam volt, amit aranyos Tur apókám naphímes hét lovas istállójának omladékából ástam ki! Te bárhollevő kedves lovacskám, ha az én énekemnek nem volna vége, ha az én regém még továbbra haladna, mint felülről lecsapó esőszem, mint felülről lecsapó szellőcske, bár csapnál le ide.

Abban a pillanatban olyan ütést kapott, hogy ájultan esett össze. Ott fekszik jó ideig. Egyszer érzi, hogy egyik arcát valami simogatja. Fölnyitja szemét s hát látja, hogy a lova nyalogatja arcát. No erre már egészen fölébredt, kinyújtózkodott, aztán cirógatva játszadozott egy kicsit lovával.

— No gazdám! — szólt a ló — te ugyan hosszú ideig megvalál nélkülünk!

— Délvidéken, északvidéken jártam, a Lúdfejedelemnőt feleségül vettem, fiaim, leányaim lettek, de az az asszony nem vigyázott apróságaimra s azok elpusztultak, engem meg, mikor kificamodott a szárnycsontom, cserben hagyott.

— Tudom, — felelte a táltoscsikó, — hiszen én mindent meghallok, meglátok ha figyelni akarok. Láttam én Lúdfejedelemnőt is, amint kis csemetéidet a fagyos télben lelökte térdéről, hogy azok elpusztuljanak.

Túrfi nem szólt semmit, csak felugrott lova hátára. Amint egyik oldalán levő gyeplőszárát megmozgatta az

egyik oldalon lévő égtáj ezüst hangon énekel. Aztán a másik oldalon levő gyeplőszárát mozgatja meg s a másik égtájon felmerülnek a nap és a hold. Az abroncs módjára forgó kerek földet im körüljárja s a madárjárta déltájvidékre érkezik. Ott ragyogott az aranyos vizű hét tó, az aranyos vizű hét folyó, az aranyos vizű hét, tenger. És a vizeken a déltájra jött madár oly sok, hogy a föld csak úgy reng belé, a tenger csak úgy dagadozik tőle. Amint közelebb ment, füleivel figyelte eket. A dagadozó óceán im dagályba hozódik, a hullámzó hét tenger im hullámzásba rendül a nagy mulatságtól, mely hét nap, hét éjjel nem ér véget. Ott ül a déltáji leány, az ő aranyos lúdfesége is, belemerülve a végtelen vigadozásba. Oldala mellé néz most Túrfi s ott látja lúdgyermekait feküdni. Amint meghaltak, úgy voltak ott, még el sem temette őket az a nő. Szent sapkája szemére csúszott le, bújától felhőbe borult felette a nap. Aztán kitör belőle az indulat s lovához így kiált:

Ama déltájon lévő nő lakó helyén, most men keresztül csak édes lovacskám. Annak az aranyos nőnek, amint előlábaid viszed, csontjait az egyik vidékre szórd annak az aranyos nőnek, amint hátsó lábaid viszed,, túsát a másik vidékre szórd.

Lúdfejedelemnő észreveszi, hogy a két ég, két menny között egy úri hős közeledik. Előhívta komornáit s megmutatta nekik a közeledő gyönyörű férfit. Aztán ázt mondotta nekik:

— Siessetek! Azt a férfit én férjemmé akarom tenni. Illendően fogadjátok, állítsatok arra a helyre, ahová lova négy lába földet ér, négy ezüst csészécskét, hogy a drága állat ne érje a piszkos földet. Úgy cselekedtek.

Túrfi megérkezett. A ló első-hátsó lábai a kitett ezüst csészékbe hágtak bele s a patájához illeszkedtek. Amint futott, annak az aranyos nőnek saját ezüst csészei karimái szakították hétfelé csontjait, saját ezüst csészei karimái szakították hétfelé húsát. Ezzel megtörte a tél hatalmát s attól fogva mind a mai napig váltakozva jön egymásután a tél, a tavasz, nyár és ősz. Most Túrfi holtan fekvő leánykáihoz, fiacskáihoz lépett, lehelletével megihlette őket. A csemeték egyszerre életre kerekedtek s hangos gágogással röpködtek körül apjukat, majd felrepülve északnak vették útjokat. Azóta is minden tavasszal északra szállnak a ludak, mint a többi vándorló vízi madár s jó eledelül szolgálnak minden turáni embernek.

Ezután az aranyos vizű hét tengertől Túrfi visszafordult. Nevelő nénje csak most jutott eszébe. Arra terelte lovát, ahol elhagyta volt. Még meg sem érkezett s már látta, hogy azok a hosszúfarkú hősök, minden kísérorjükkal együtt ott feküsznek sorban, a vár előtt. Nem tudta mi történt s alig várta, hogy beérjen a községbe, amely megint egészen üres volt. Abban a nagy városban egyedül találta Boldogasszony nénikéjét. Enni-innivalóval tele asztalhoz ültette nénje s míg ő evett, elmondotta, hogy azok a hősök Ördög asszony apródjai voltak. Mikor Ő elment, a megmaradt italt azok mind megitták. Ekkor látta, hogy valami veszedelmes folyadék lehetett az, mert az apródok mind félbolondok lettek tőle, elkezdtek egymással verekedni, marakodni. A nagy dulakodásba az apródlegények is bele egyeledtek, jöttek százan, jöttek ezren s mind Világügyelőt keresték. Azt mondták, hogy ha őt meg nem kerítik, akkor Ördög asszonytól jaj lesz szegény fejüknek.

Mikor Turfit nem találták, Boldogasszonytól követelték, mikor pedig nem mondotta meg nekik, hogy merre lett, reá támadtak s szét akarták szaggatni. De ő nem ijedt meg, előbb tüzes üszöggel riogatta félre őket, mikor pedig már ez kevés lett, varázsigezettel agyonsújtotta valamennyiöket. Azóta itt várta öccsét, nem ment haza.

Hóka lábú, csillagos homlokú táltosokra most mind a ketten újra felszállottak. Szárnyas subájuk szárnyát maguk alá túrték, a két ég, két menny közé emelkedtek. Egy helyen, amint a távolba néznek, ezüst-íves házuk, népes váruk tűnt fel előttük. Hazaérkeztek, volt nagy öröm az asszonyok között, söritalos, méz-ételes nagy lakoma készült s hét nap, hét éjjel zengett az egész vár a boldog vigadozástól.

TURFI HAZA HOZZA ÖRDÖNGLEÁNY FELESÉGÉT.

Telt, múlt az idő, sok akinek sok, kevés, akinek kevés. Erdei vad, vízi állat, tavi hal, folyami hal akadt elég táplálékul. De ha télre fordult az idő, mégis szűkebb lett az eledel, mert a folyami-tavi halból ami kevés akadt, azt bizony úgy frissiben elfogyasztgatták, a tengeri hal hozományt pedig, amit Ördög asszony leánya hozott volna, nem kapták meg, hiszen a leány is otthon maradt, mert mikor nénjeasszony Ördög lovát lesújtotta bűvöletével, Túrfi nem ment el az asszonyért. Most eszébe jutott Ördög asszony fejedelmi leánya s szerette volna elhozni hozományával együtt, mert ez még hiányzott az ember táplálékához. Azalatt jutottak ezek eszébe, míg eltörött íjját javítgatta a hosszú fekvőpadon ülve.

Nénje asszony déltájban lement a folyóparti forráshoz vizet meríteni. Amint a forráshoz ér, szembe-fröccsen vele a forrás vize.

— Ejnye! — gondolja magában, — mi történt ezzel a vízzel? Világ életemben innen hordottam az innivalót s eddig sohasem csinált így ez a forrás. — Amint így nézegeti, egyszerre csak megszólal a víz:

— Ugyan minek nézelődöl annyit belém? úgy sem látsz bennem semmit. Inkább nézz a folyón lefelé, inkább nézz a folyón fölfelé, ott lesz valami látnivalód.

Boldogasszony néz lefelé, néz felfelé a folyón s meglát egy csörgő szarkát, amint feléje repül. Csöre, mint az evetke szöre, olyan vastagon volt dérral beborítva. Mikor hozzá érkezett, rászállott a nyírfa tetejére s így szólt az asszonyhoz:

— Hosszú útról jövő izenetes állat vagyok. Mondd meg nevelt fiadnak, hogy azt izeni Ördöngleány felesége, hogy ha férfi, hát legyen férfi s ne hagyja Őt özvegy fővel utána epekedni. — Azzal elrepült északnak.

Boldogasszony megmerítette a vödört, aztán befelé indult a házba. Azt határozta, hogy bizony ő nem szól semmit Túrfinak. Elég baja volt már úgyis a fiúnak Ördög asszonnyal, minek kerítse újabb veszedelembé. Mikor helyére állította a vödört, Túrfi kért egy mentővel, hogy igyék belőle. Alig viszi a szája felé a merítő edényt, vele is szembefröccsent a víz. Leteszi az edényt s odaszól nevelőanyjához:

— Mondd csak, Boldogasszony néném! Nem hoztál te nekem semmiféle izenetet?

— Ugyan miféle izenetet hozhattam volna én neked, — tért ki a válasz elől nénikéje.

Túrfi megcsóválta a fejét s tovább folytatta a nyílfák javíthatóságát. Másnap megint lement vízért Boldogasszony. A forrás most már egészen kavargott s fehéren zavaros volt a vize. Amint reánézett, megint csak rászólt a forrás, hogy ne őt, hanem a folyót nézze. Arra tekint, hát egy fekete holló repült északról feléje. Csöre mint a mókuska szöre, olyan vastagon volt beborítva dérral. Leszállott a forrás melletti nyírfa tetejére, aztán így szólt Boldogasszonyhoz:

— Hosszú útról jövő izenetes állat vagyok. Már a második, akit küldenek. Mondd meg nevelt fiadnak,

hogy azt izeni Ördöngleány felesége, hogy ha férfi, hát legyen igazi férfi, ne hagyja őt özvegy fővel utána epekedni. — Azzal visszafordult északi honának.

Boldogasszony megmerítette vödret s belépett a házba. Túrfi ott babrált vadászszerszámaival. Egyszer csak hallja, hogy a vederben sístereg a víz. Nézi, hát hóféherre vált a színe a nagy háborgásban. Újra megkérdezte nénjét, hogy nem hozott-e neki valami izenetet. Boldogasszony most is kitérő választ adott s Túrfi ismételt kérdése elöl kiment a házból. Ebből meglátta, hogy valamit titkol előle nénikéje. Egész nap, egész este ez járt az eszében s elhatározta, hogy másnap megfigyeli nénikéjét. Biztosra vette, hogy valami kellemetlen dolgot titkolgat előle.

Hanem a nénikéje eszén nem tudott túljárni. Mikor vízért indult, olyan sűrű ködöt támasztott maga után, hogy azon át még az orra hegyét sem láthatta meg az ember. Boldogasszony lement hát újra a forráshoz. Mikor odaérkezett annak a szélén egy férfi ült, egy igazi szép levante vitéz. Mikor Boldogasszony feléje közeledett, felállott az ülő-kőről, aztán oldala mellől kis fejszét húzott elő, az egyik botos-csizmáját levette, szárcsontjából egy darabot levágott, a kövön négyszögletűre faragta, csiszolta. Azután puzdrájából elővett egy tollas nyílnyelet, a csontot reá illesztette, majd ijját föl emelve, följazotta s egyet előre lépve a szikla oldalára lőtte. A nyílvége a szikla oldalába lyukat fúrva fennakadt. Mikor készen volt hótalpat újra felcsatolta s már menőben így szólt Boldogasszonyhoz:

— Asszony néném, te most házadba méssz. Vidd meg fiadnak az én izenetem. Úgy látom, hogy eddig nem volt férfi, csak puha asszonykényeztetése. Ha férfi

akar maradni, jöjjön húgom után, akit feleségül vett. Ha bátor, akkor telni fog az ő isteni erejéből, hogy utánam csinálja az én ördöngi fogásaimat. Ha gyáva akkor megmondom húgomnak, hogy kár érte epekedni, mert csak gyöngye asszony ökelme. Azzal eliramodott északnak.

Boldogasszony megmerítette vödrét a forrásból. A víz egészen tiszta és csendes volt. Fölment a parton, bement a házba s a padlóra helyezte a vödröt. Amint tetette, a víz elkezdett forrni, fröcsögni úgy, hogy az egész ház tele lett vízzel. Túrfi nénje elé lépett s így szólt hozzá:

— Kétszer kérdzem nem hoztál-e nekem valami izenetet? Te mind a kétszer eltagadtad. Most ez a fővő víz elárulja, hogy fontos dologról lehet szó. Mondd meg tehát, mi az izenet!

Boldogasszony kedvetlenül felelte:

— Na jó! Legyen hát a te akaratod szerint. Azt izente Ördöngfi sógorod, hogy ha férfi vagy s erődből telik, menj, hozd el feleségedet. Ha bátor vagy akkor a te isteni erődből telni fog, hogy utána csináljad az ő ördöngi fogásait, ha gyáva vagy akkor erődből nem telik s ő megmondja húgának, hogy kár epekedni érted, mert te csak gyenge asszonykényeztetése vagy.

Túrfi rekedten fölnevetett, aztán vette fejszójét, vette íjját, nyilát s lerohant a folyóhoz. Ott lerántotta egyik botoscsizmáját, egyetlen csapással kiszabott egy darabot lábszárcsontjából, a kövön négyszögletesre faragta, csiszolta, aztán tollasvégű nyíl-nyelére erősítette, majd egyet előre lépve kiröpítette a sziklára a nyilat. A nyíl a szikla oldalába lyukat fúrva fennakadt. Aztán felcsalta a hótalpat s ama előre ment sógorkája után iramodott.

Rohant Túrfi, ahogy csak bírták lábai. Már elmaradozott az ő vidéke, füves mezőivel, már idegen földi vidék tárult föl előtte, mikor meglátta ama izenet, s a sógorkáját s utánna kiáltotta, hogy hiába fut előtte gyáva nyúlként, úgyis utóléri, hogy megmutassa melyik a férfi kettőjük közül. Ama férfi most még jobban elkezdett futni s ingerkedve kiáltott vissza rá:

Akkor beszélj, ha utolértél! Amint így fut előle, egyszer csak a nagy igyekezetben a sógornak levállik az egyik karja s a földön ott marad. Egy karral rohant tovább s odakiáltotta Túrfinak, hogy ő csak egy karral segíti gyorsabbá hótalpaid, még sem fogja őt utolérni.

Majd meglátod, — kiáltott vissza Túrfi — s ő is elhagyta egyik karját, hogy egyenlő erővel küzdjenek. Mikor a sógorka meglátta, hogy Túrfi is elhagyta az egyik karját, nagyot lendített a másik kezével s ezt a karját is eldobta magától. Túrfi utánna csinálta ezt is, minden gondolkozás nélkül. Így rohantak most, karok nélkül, mindig tovább a messzi északnak. Sokáig meríttek, vagy rövid ideig mentek, egyszer csak leválik a sógorkának az egyik lába. úgy rohant tovább, kígyóvonalas cikkázással, a fél lábán. Most Túrfi is elhagyta az egyik lábát s ő is épen olyan ügyesen és gyorsan cikkázott tovább egyik lábával, mint sógorkája. Nem tudta még utóíérni, de a távolság kettőjük között mind-egyre kisebbedett. A sógorka látta, hogy Túrfi közeledik. Erre rúgott még egyet a fél lábával s a másik lábát is elrúgta magától. Csak a törzse maradt meg s azzal dobálta magát előre, mintha ruganyos fát dobtak volna a földre. Túrfi is utána csinálta, ő is tudott úgy ugrálni mint a sógorkája. Megint csak közelebb jutott hozzá,

mire a sógorka egyszerre csak elhagyta a törzsét is s a fejével elkezdett villámgyorsan gurulni. Túrfi se maradt el az utána menésben. Eldobta magáról ő is a törzsét s a fejével gurigázott utána.

Amint így üzik-hajtják egymást egy ház van ott az útfélen. A sógorka koponyája begurul a nyitott ajtón. Egy kovács lakik ott, kohójában nagy tűz lángolt. Mikor a sógorka feje az ajtón begurult, nagy vasfogóval felvette a földről, bedugta a tűzbe, vörösre izzasztotta aztán az üllőre tette s legényeivel együtt hatalmas pörölyökkel kalapálni kezdte. Amint így verik, a sógorka feje egyszer csak kicsúszik a fogóból, az ajtó felé gurul s megjárt útján visszakanyarodik, az épen most megfutott útra.

Ezalatt megérkezett Túrfi feje is. Őt is megfogták, őt is tűzben hevítették, őt is üllőre tették s pörölyvel veregették. Az ő feje is kicsúszott a fogóból s utána indult a sógorkának megint.

Kergetik egymást hosszan, kergetik egymást röviden, a sógorka egyszer csak arra a helyre ér, ahol törzse elmaradt. A dereka ekkor fejéhez csatolódott, Túrfi is visszacsatolja törzsét derekához. Aztán ismét mennek. A sógorka az egyik lábához érkezett, hozzácsatolódott. Túrfi is magához csatolta fél lábát. Aztán a másik lábukhoz, aztán kezeikhez érkeztek s visszakapcsolták újra magokra. Épekké lettek, úgy üzték újra egymást. Egyszer csak a tenger partjához érkezett a sógorka. Egy nagy ház állott ott, annak az ajtaja kinyílik, a vöcske az ajtón beugrik, mire a ház becsukódott ajtójával elúszik a parttól s forogni kezd a habokban. Túrfi megállt egy pillanatra a parton s mikor a ház ajtaja feléje fordult, kinyújtózkodva megragadta azt. De

az ajtó csukva volt, nem nyílt fel. A forgó ház magával sodorta őt s a vízbe lökte. Bosszankodva úszott vissza a partra s látta, hogy a házat a hullámok egyre távolabbra sodorják. Nem volt késedelmeskedésre idő. Összeszedve minden erejét, neki rugaszkodott s a háztető füstlyukán keresztül beugrott a szobába.

Ennek a háznak az egész padlója hiányzott, helyét víz töltötte ki, csak a fal körül futó fekvőpadok s azok előtt egy-két lépésnyi területen volt talp alá való föld. A szobában köröskörül emberek ültek s halásztak. A varsás ember hálóvarsával halászik, a kecéző ember kecézik, a gyalmos halász gyalmot vet, a sövényvel halászó a sövényeit lesi s fogják egyre-másra a tengeri halakat.

Ebbe a házba ugrott be a tetején keresztül Túrfi. Bizonyosan a tengerbe pottyant volna, ahol az úszó ház agyonzúzza, ha beesése pillanatában a szoba rekeszében ülő Ördög asszony el nem ásítja magát s a levegővel együtt nem szívja be a szájába. Túrfi egyszerre egy tágas réten találta magát, melyen egy szép jávorbika legelészett.

— Ejha! — kiáltott fel — ez épen jó lesz ünnepi lakomának. — Azzal hótalpain elkezdette üldözni a jávorbikát s addig szorította, amíg utólérte s elkapott szarvainál fogva a földre csavarta. Most levette hótalpáról a szíjat, a jávor lábait összekötve, két hótalpát átdugta a kötés alatt, vállra kapta s megindult kifelé. Egy szűk helyre ért s erőszakolta, hogy átférjen rajta. Egyszerre csak valami ellenállhatatlan erejű szél támadta hátba s jávorbikástól együtt kisodorta a szoba sarkába. Hiszitek, nem hiszitek Ördög asszony férje Viharfi száján keresztül esett ki, aki, mikor Túrfi kifelé erőlködött, el-

tüsszentette magát s ennek a szele dobta ki őt a szobába.

Túrfi ott maradt, ahová esett. Széjjelnézett a szobában s csak nagy lassan tudta megérteni hol van és mi történt vele. A szoba rekeszében, a főhelyen ül. Ördög asszony, a fején feketesas fészek volt dísznek alkalmazva. Mellette ült a férje, Túrfi legöregebb bátyja, neki meg turulsas fészek díszítette a fejét. Mellettük egy fiatal asszony ült és varrt halbórból való ruhákat. Az asszony oldalánál egy férfi feküdt halálos álomba merülve. A többiek apródnépnek látszottak. Bácsikája csak ült mozdulatlanul, méltóságosan, hanem Ördög nénikéje nem állhatta meg szó nélkül.

— No, vöcském! hát eddig győzted erőddel. Még jávofbikát is hoztál az én mezőmről, hogy étlen ne hagyjalak. De vájjon továbbra is meggyőzi-e a te erőcskéd, nem tudom?

— Majd elválík, ki az erősebb! — felelte Túrfi Te, mert asszony vagy, azt hiszed, hogy neked minden szabad, de ne feledd el, hogy én a jóért vagyok s a rosszat eltiprom. Te egyszer már elkívántad az én erőmet, másodszor nem leszek olyan ügyetlen, megismertelek.

— Csak bizakodjál el, nekem annál jobb — csufondároskodott Ördög asszony. Túrfi nem felelt, asszonyok dolga a nyelvelés, nem férfiaké.

Míg ők beszélgettek, az a fiatalasszony keltegetni kezdte a mellette fekvő férfiút, de akárhogy rázta, nem ébredt föl. A végén már varrókésével szurkálta meg a hónaalját. Erre megfordult a helyén, de tovább aludt. Csak most láthatta meg az arcát Túrfi. Hát bizony az az ő sógorkája volt, akivel annyit üzték egy-

mást. Elmosolyodott. Úgy kifáradt a szegény, hogy nem lehetett életet verni belé.

Mikor a feleség látta, hogy hiába erőlködik, felkelt a padról s a jávorbikához lépett, hogy abból főzön ételt a vendégnek. Nagyon duzzogott, hogy milyen vendéglátás ez, hogy a vendéget itt éhezteszik és senki sem gondol rá. Ördög asszony nem szólt semmit, de mikor a jávort meg akarták az apródlegények szűrni, bővölő szavával szétoldotta kötelékeit s egy szippantásra újra lenyelte az egészet.

A fiatalasszony mérgelődött s mivel nem volt más ennivalója, egy lazachalat dobott az üstbe megfőzni. Mikor készen volt, tányérba rakta s Túrfi elé helyezte. Túrfi csak nézte az ételt, de hozzá sem nyúlt.

— Ugyan mire vársz még? — kérdezte az asszonyka, — látod hogy nincs más ennivalóm, az uram meg alszik nem küldhetem vadászatra. — Mikor Túrfi erre sem mozdult, elmosolyodta magát. — Vagy úgy? Te az asztal másik végére valót várod? No, ha azt akarod, hát csak keresd meg s hozd oda, ott van az ajtónál ni!

Túrfi oda nézett, de nem látott semmit se. Gondolta, hogy az ott heverő holmi közé bujt, fölkel s átkutatta a sok lim-lomot, de bizony nem találta meg. Azt gondolta másodsorra, hogy bizonyosan az ajtón kívül lesz a lány. Kinyitott hát a szabadba, de ott csak tengert látott. Kedvetlenül, szinte szégyenkezve tért vissza a szobába. Amint befelé indul, hát egyszerre csak a hajfonatát valaki húzza felfelé. Oda kap, hát egy puha női kezecske akad a markába. A felesége keze volt, az tréfálkozott vele a keresztgerendára kapasz-

kodva. Leemelte onnan s magához ölelve ültette le az asztal másik felére, szemben magával.

Az asszonykán látszott, hogy szégyenkezik anyja miatt. Tréfával akarta elütni a dolgot, de egyszerre csak kicsordult a könnye, aztán férje ölébe borulva elkezdett keservesen zokogni. Túrfi megszimogatta a siró asszony haját, majd odaigézte táltosát, megrakva mindenféle földi jóval s olyan nászlakomát varázsolt oda, hogy olyat még senki sem látott. Most az asszonyka a boldogságtól sirt. Végre fölébredt sógorkája is. Aztán asztalhoz ültek, ettek, ittak, mulatoztak. Csak Ördöng asszony nem ment közéjük, hanem bosszúterveket kövacsolva húzódott be alvórekeszébe.

Egyszer aztán megszólalt Túrfi, apósához fordulva:

— Megunatkoztam már itt, elmegyek haza. Mond meg az anyósomnak, hogy köszönöm a szíves vendéglátást. Nem szorultam én senkiére, van nekem halam, vadam, házi állatom, növényi táplálékom elég. De a tenger hala a feleségem hozománya, amire szüksége lesz az embernek, ha az ő idejének világa elérkezik. Azt a hozományt nem hagyom s ha ő nem akarná adni, akkor is elviszem.

— Csak vidd, — pörölt vissza Ördöng asszony, — hanem jól vigyázz, hogy aztán legyen embered, aki megegye, mert annál a megevésnél én is ott leszek, de nem üres kezekkel. Azzal befelé fordult s még búcsúzni sem búcsúzott el a leányától.

Túrfi meg, zsebre vágva a feltálat tengeri hal bőrét, magához ölelte feleségét, elbúcsúzott apósától, sógorasszonyától, sógorától s táltosára pattanva, visszatért tundradombi hazájába.

Mikor itt is vége lett a lakzinak, aludni küldötte

feleségeit, aztán maga mellé ültetve nevelőanyját, elkezdett vele beszélgetni. Arról beszélgettek, hogy most már visszaszereztek mindent, ami az ember megélhetéséhez szükséges lesz. Most már, ha Tur apókánk is úgy akarja, elkövetkeztetheti az ember korabeli, az ember idejebeli világot

Nevelő nénikéje, aranyos Boldogasszony is úgy gondolta mint ő.

Aztán felállott, kikélt a házból, hajfonatát szét-eresztette. Egy torkolatú hét folyam merült fel, egy öblű hét lenger merült fel abból. Az aranyos levelű, aranyos águ nyírfára, aranyos farkú, aranyos szárnyú hét kakukmadár száll le. Hét éjen át énekelnek, hét napon át énekelnek, éjjeli vigalmuk el nem múlik, nappali vigalmuk el nem múlik. Egy kakukot megfogott Boldogasszony, hasát felszakítja s a beléje rejtett csikbogarat a folyóba visszabocsátja. Most Túrfi is kikél a házból a hajfonatát ő is szétereszt. A hét tenger, a hét folyó megtelik vízzel s a hét csikbogár im fölmerül a vizek fenekéről. Az egyik csikbogarat megfogja, potrohát felszakítja. Aztán kivesszik belőle Tur apót, Boldogasszonnal együtt leszedik róla az álmokóri. Tur apóka most felül, szemét megdörzsöli, zsibbadt tagjait kinyújtózza s bemegy a házba.

AZ EMBER MEGTEREMTÉSE.

Szentséges Tur apóka tundradombi várában karos-
székben ülve lehajtotta fejét s végignézte az
igézetével teremtett szent földet. Azzal amit látott meg
lehetett elégedve, mert arca szelidsége még megnöve-
kedett, Az égi szárnyas hírnököt most elküldi, hogy
minden égi ivadékát hívja oda. Összegyűl minden égi
ivadék, férjével, feleségével s a kis unokákkal, akik mi-
kor látták Tur apóka kedvesen mosolygó arcát, hozzá
tolakodtak, térdére, ölébe, vállára, hátára másztak s
hosszú fehér szakállával játszadoztak. Igazi nagyapó
volt, akinek csak magasan ívelt homloka árulta el e
percben, hogy ő a mindenek végtelen hatalmú ura és
parancsolója. A nagyobb unokák is közelebb merész-
kedtek s az ő részükre is volt Tur apónak egy jó
szava, egy áldó kézsíogatása. Sokáig eljátszott az apó
néppel, egészen addig, amíg elnyomta őket az álom s
anyjaik rendre lefektették őket. Mikor már minden gyer-
mek elpihent s csak a felnőttek voltak körülötte, végig
jártatta rajtuk lélekbenéző szemeit, aztán így szólt:

— Mikor ezek a picinyek is leánnyá, legénnyé
serdülnek, megjön az ember korabeli világ ideje. Boldog-
asszony húgom, az élet adományozását már kezdetben
read bíztam volt. Most hát készüljetek, hogy méltóan
megalkotódjék az emberi világ. Ti égi fiaim és leányaim

választhattok tetszésetek szerint, hogy melyik égben akartok élni. Aki a felső égbe tér velem, sorsa egy lesz az égével, az égi lakókéval. Aki alsó egemben marad, mely az én szent földem lesz ezután, annak sorsa egy lesz a földével, a földi emberével. Gyermekeitek sorsa a tiétek folyása, csak nektek lesz választásotok föld és ég között. Ha megtelt a föld emberrel, én és Boldogasszony égbe szállunk, aki közületek eget kíván, az velünk jöhet Túrfi! csak te maradsz itt lenn Világügyelőnek addig, míg az ember korabeli világ ideje el nem múlik. A te sorsod egyedül az, mely nem ad módot szabad választásra,

— Mi lesz azzal, — szólt közbe Ördög asszony — aki nem akar a te kimérted sorsból választani?

Tur apó komoly szemmel nézett végig a kérdezőn, majd csendesen így szólt:

— Csak a magad sorsáról van szó Ördög húgom. Ti égi véreim kegyelmemből láttok multat s jelent, de a jövő látása egyedül enyém. Sorsod Ördög írva van s te majd követni fogod végzeted.

— Végzetről beszélsz! Ha sorsom írva van, úgy a tiéd sem lehet másképen Tur!

— Igaz! — felelte Tur apó, — az én sorsom örök, de téged én alkottalak!

— Csalódsz Tur! Te mondád, hogy benned éltem, mikor eltéptél magadtól.

— Bennem éltél, igaz, de csak addig maradsz, amíg sorsod lejár!

— Nem Tur öreg! Részed vagyok s így sorsom mint a tiéd, örök!

— Minden élő sorsa az elhivatás! — felelte Tur apó s levette róla tekintetét.

— A te világodban, ahol neked hódol majd min-

den alkotásod igen. De nekem is van földem amely felett az Úr én vagyok, Vagy talán megbántad volna, hogy egy botvégnyi földet adtál nekem?

Tur apó nem felelt, hanem a többi égi lényhez fordulva, azokhoz intézte szavát;

— Mondottam nektek, hogy szabad választásra bocsátom sorsotok. Jövőt nem mutatok, de bármi legyen elhatározásotok *az út lesz csak más, a cél mindig egy marad s az én vagyok*. Ti égből lettetek s a földnek sorsát az éghez ti kötitek,

— De én eltépem, mert az én célom nem te vagy Tur öreg! szóló újra Örgöng.

— Hozzád megvolt a szóm! A teremtésben megkaptad részedet s azt már tudatlanul viszed — felelte Tur apó, — Tegyéél eszed szerint, mely elvette szíved helyét is. Engedem, küzdjél hát, amíg sorsod lejár. Az út lesz csak más, a cél mindig csak egy marad s az én vagyok. — Szólott s eltűnt közülök.

Lassacskán elmentek a többiek is. Ördöng asszony-nak sok dolga akadt, hiszen az ő célja nem lehetett más, minthogy az egyszer már megnyert égi népet ne eressze vissza az égbe, hanem a földön marasztalja, ahol nekik nagy hasznát veheti majd. Nagy tervei voltak Ördöngnek. Azt a botvégi földet akarta hatalma sarkává tenni, és mint annak korlátlan ura, földön marasztalt égi vérei fölé szándékozott úrként kerekedni. Velük akarta aztán végrehajtani örök tervét, Tur apó világának megsemmisítését.

Egy reggel nagyszerű hó, aprószemű hó esett. Világügyelő a pompásan tapadó hóból hóembert készített a gyermekek unszolására. Nagyon jól sikerült s hogy teljes legyen a gyermekboldogság, társat is csinált

neki. Amint nézegeti az alakokat, eszébe jutott Tur apó szava, melyben meghagyta, hogy készítsen földi embert, Boldogasszony Földanya épen arra ment. Világügyelő hirtelen gondolattal felkapta a hét hóembert s Boldogasszony felé dobta:

— Néném! — kiáltotta, — fogd ki csak ezeket az embereimet s adj beléjük életet. Boldogasszony megfordult, de a hóembereket nem tudta kifogni, mert amikor azok hozzá ütődtek, ezer darabra tördelődtek,

ördög asszony, amióta azt mondta Tur fiának, hogy készítsen embert a földre, folyton leselkedett, hogy megláthassa, mit csinál Túrfi. Most is közel volt s a szétesett hódarabokat gondosan összeszedte, elrejtette az ő botvégnyi földjébe. Aztán gondolkozni kezdett s kiokoskodta, hogyha jégből faragná ki az ember alakot, akkor az nem hullana szerte. Neki fogott s meg is csinálta embereit, de elrejtette, hogy szükség esetén kéznél legyenek.

Másnap erősebben sütött a nap s Ördög asszony emberei szépen elolvadtak. Ölte a mérég egy darabig. Egyszerre eszébe jutott, hogy mikor bűvárkacsa alakjában repkedett, valami szép ragadós anyagot látott a folyó partján. Elindult, hogy megkeresse azt a helyet s mikor megtalálta, abból formált emberalakot. Ezeket is elrejtette s várt, mert Túrfi is valamiben mesterkedett. Ő pedig tudni akarta mit csinál.

Túrfi, mikor a tréfának készüli hóemberek szét-potyogtak, azon kezdett gondolkozni, hogy miből lenne a legjobb földi embert készíteni. Szerszámfának a legjobb volt a vörösfenyő. Erős, szívós, nem hasadó, nem könnyen törő s végtelenül tartós. Elhatározta, hogy vörösfenyőből fogja kifaragni a földi embert. Kiment az erdőre,

Ő maga kereste ki a legjobb fákat s hazavive hét pár emberalakot faragot ki belőle. A kész embereit aztán sorjába felállította a ház előtt, hogy majd másnap megmutatja Tur apónak.

Mikor Ördög asszony meglátta, ő is hét párra egészítette ki agyagembereit s oda rakta Világügyelő emberei mellé, Mikor reggel Világügyelő kijött az udvarra, ördög asszony nevetve fogadta:

— No, vöcske! Nem cserélnők el embereinket! Az enyémekek szebbek ám, mint a tied!

— Nem cserélek, tartsd meg a tiédet magadnak. Az enyéimmal én sokat dolgoztam s megszerettem őket, — felelte Turfi!

— Hát én nem ugyananyit dolgoztam-e az enyéimmal, válaszolta Ördögasszony.

— Dolgoztál te is, — felelt Turfi. — De az mégis csak a te munkád, nekem pedig nem kell semmi tőled.

— Csak a szép leányom kellett úgy-e? — kötekedett Ördög asszony.

— Leányod a feleségem. Nem te adtad, ő jött, én elvittem. Hagyj nekünk békét Ördög, legyünk meg mi egymás nélkül, leányod sem vágyik utánad, amióta megösmerte a te irántunk gonosz szándékodat.

— Hát csak ne vágyjatok utánam, így szeretem én azt. Majd leszámolok leányasszonyommal is, veled is. Kíváncsi volnék különben, hogy mit kezdel emberiddel, hogyan teszed őket élökké.

— Az nem a te gondod, Tur apó Boldogasszonynak adta az élet adását, majd ő elvégzi azt.

Most felnyílt a ház ajtaja s Turapó lépett ki belőle. Ránézett a vitázókra aztán Boldogasszonyt szólította ki-

felé. Mikor kijött azt mondta neki, hogy adjon ezeknek az emberalakoknak életet. Földanya-Boldogasszony így felelt:

— Hogyne adnék, adok én, csak ii férfiak menjetek félre innen. Tur és Túrfi úgy tettek ahogyan kívánta, de Ördög asszony ott maradt. Mikor a férfiak visszajöttek a hét pár vörösfenyő élt és mozgott, de az agyagemberek szertesztét törve heverték a földön. Azt mondta Bolgogasszony, hogy még mielőtt életet adhatott volna beléjük, ledültek és darabokra törtek.

Tur apó ránézett az élőkké lett vörösfenyő alakokra, aztán egy nagyot fujt reájuk, amitől azok elrepültek de, hogy merre, azt senki sem látta. Amint utánok tekintgetnek, egyszerre csak az alatt levő földre néznek, hát a lúdbugdácsoló rénbugdácsoló hét patak fején hét manó ordítva fut erre, fut arra, Túrfi azt mondja Tur apónak:

— Lelket nem adtál beléjük, mielőtt elfűjtad volna ökei. Mi lesz most azokkal a micsodákkal lélek nélkül?

— Lelketlen manók lesznek, — felelte Tur apó. — Az emberlelket átadom Boldogasszony húgomnak. De csak egyedül neki, amely embernek ő életet ad, annak adjon az étellel együtt lelket is. Holnap a legfelső égből leküldök neked embereket. Nénéd majd eligazítja életüket. — Szólt s eltűnt szemeik előtt.

A hét pár ember reggel valóban ott volt Túrfi házánál. Hóból és földből volt kiformálva mind, testük egy része olyan erős volt mint a kővé száradt fehér föld, más részük pedig puha és ruganyos, mint a hó. Túrfi sokáig nézegette embereit. Aztán hirtelen gondolattól megkapva nyálával végig kente testeiket, úgy, hogy tetőtől-talpig köröm minőségű réteggel borítottak

be. Azután Boldogasszony után kiáltott. De az nem jött, valahol enivaló fűbimbó után mászkált a ház feletti domboldalon. Túrfi türelmetlen volt s az emberalakok őrizését kutyájára bízva, elment nénjét megkeresni. Ördög asszony, aki eddig lesen állott, most az ebhez ment, amely hangos ugatással fogadta őt. Valahogy mégis csendesebb lett s akkor Ördög asszony megkérdezte, hogy:

— Micsodák azok oit, amit te annyira feltessz?

— Ezek itt, — felelt az eb, — emberek!

— Bocsáss oda hozzájuk, hogy nézzem meg őket, — szólt Ördög asszony.

— Nem bocsátalak, mert neked mindig rosszban fő a fejed, — válaszolt az eb.

— Ha nem bocsátasz oda, én olyan hideget csinállok itt, hogy te megfagysz benne, — fenyegetőzött Ördög asszony.

— Akkor se bocsátalak! — makacskodott az eb, — mert Túrfi gazdám azt parancsolta, hogy senkit se bocsássak még közel se.

— Jó, — mondotta Ördög asszony, — meglátom meddig bírod. Azzal elkezdette fázlaltatni a kutyát. Egyszer megkérdezte tőle:

— No kutyus! Hát fázol-e már?

— Nem, nem fázom, — felelte vacogó foggal a kutya.

— Nem fázol? — sziszegett Ördög asszony. — No hát akkor csinállok én mindjárt neked egy kis kutyatáncoltató, egy kis farkasordítottó hideget. Azzal elkezdte fűjni a hideget a kutyára. Szegény állat irtózatosan kezdett fázni, csak úgy vacogtak szegénynek a fogai. Hogyne fázott volna, hiszen nem volt neki bundája,

Ördög asszony mikor már jól megkínozta — odaszólt kutyának:

— Na most már nem is kérdem, hogy fázol-e? inkább azt kérdezem tőled, nem szeretnél-e egy kis meleget? Ha oda bocsátasz embereidhez, akkor én adok neked olyan prémes subát, amiben akkor sem fázol, ha íelen kinn aluszol — Nos odaeresztesz-e már embereidhez? megnézem csak őket, megígérem neked, hogy egy ujjal sem fogom bántani.

A kutya nem szólt, csak összehúzta fázós tagjait, Ördög asszony most *egy* jó meleg subát dobott rája, mitől az eb elkezdett magához térni a nagy fázásból Ördög asszony most a kutya felé indult s azt mondotta, hogy:

— Te kutya, ha te megint élömbe állasz, akkor én olyan hideget csinállok, hogy vége lesz az életednek de ha nem bántasz, neked adom mindörökre a subát, A kutya lehúzta magát a földre s nem bántotta az emberek felé közeledő Ördög asszonyt, aki az emberek közelébe érve szívük tájékán leköpte azokat, Aztán mintha semmit sem csinált volna, eltávozott. A leköpött emberekről leolvadt a körömbőr takaró, csupán kezük ujjá végén, csupán lábuk ujjá végén maradt meg egy-egy kicsinyke darabka köröm.

Ez alatt megérkezett Boldogasszony Túrffival s reá szólt a fiúra:

— Te fiúcska csak maradj szépen félre, amíg én életet adok. Túrfi hát elmaradt tőle, bement vadászszerszám-tartó szobájába. Mikor Boldogasszony nénikéje kihívta az élőkké tett embereihez, azoknak a szívük tájékán egy kis fekete foltocskát vett észre. Mindjárt

rosszat gondolt. Közelebb ment s akkor látta, hogy a körömbőrük is leolvadt.

A közelben egyszerre felhangzott Ördög asszony nevelése:

— No Világügyelő Úr! Segítettem neked egy kicsit az emberek megalkotásánál. Az én szájamból is került valami reájuk s most már nem egészen a tied. Majd rnegérezik azok az én kezemet is. Azzal kárörvendő nevetéssel elrepült.

Hát bizony ezen nem volt mit segíteni. Boldogasszony a kapott lelket mind odaadta az embereknek, így még újat sem lehetett formálni. A kutya, mikor látta, hogy milyen rosszat csinált, el akart somfordálni, de Boldogasszony észrevette s visszaparancsolta. Aztán így szólt hozzá;

— Ha nem tudtad megőrizni az embereinket, akkor egész életedben most már őket kell őrizned, ők legyenek a te gazdáig, te légy az ők szolgája. Aminek a tevésére kényszerítenek, azt tedd meg, amilyen falatot dobnak neked, azzal lakjál jól. Úgy is lett. Hanem ezzel Ördög hatalmát az ember felett nem lehetett elvenni, Tur apó megtagadta tőle a lélek-adás tehetségét s így ő, mint asszony elleste és eltanulta bár Boldogasszonytól az életadás módját, de lelket nem tud adni az étellel. Ezért minden alkotása lélek nélküli s ezért szeretné mindig elcsalni az emberek lelkét. Ha a vörös fenyőből teremtődött volna az ember, akkor nem törnék el a csontja, nem merülne a víz alá, de mert havas földből vagyunk a csontjaink eltörnek s ha vízbe esünk belé fulladunk.

A FÖLDI NÉP TANÍTÁSA.

Nagy gond szakkadt Világügyelő nyakára most. Az ember megteremtése után Tur apóka összegyűjtötte még egyszer az égi népet s aztán így szólt Túrfihoz;

— Az ember meg van teremtve hát. Most reád bízom alsó világomat. Eddig adtam néked háterőt, adtam néked mellerőt: Mától fogva legyen neked fülerőd, szemerőd annyi, a mennyivel szent földem gondját viselheted, legyen még észerőd is, hogy idején használhasd a néked szükséges erőidet. *En* most a te függőváradat visszacsapom a régi helyére, s Boldogasszony húgommal itt maradok az égben. Szentséges égi Tur apátok leszek én ott, aki ha bajba kerültök mindig megsegít, aki ha szerencsések jön, mindig rátok néz. Te váraddal az igézetemmel teremtett szent földemre mész íme most s leszel ott Világügyelő férfivá, akinek gondja éberül viraszt az ember idejebeli világ, az ember korabeli világ elmúltáig. Míg nem volt embered, sokszor voltam nálad, veled, most, hogy embered is lett, eljövök újra, eljövök mindig, ha szükségetek lesz reám. Azzal kinyújtotta áldó kezét Túrfi felé s míg Boldogasszony alig-alig bírt kibontakozni nevelt fiacskája öleléséből, Tur apóka kiemelkedett a házból Boldogasszonyai együtt. De nem csak ők, hanem az egész égi nép is kiemelődött, csak Túrfi és övéi maradiak ott.

A következő pillanatban egy nagy csattanással levágódott a tundradombi vár régi helyére s Túrffi, mikor kinézett az ablakán, ott látta teremtett embereit, ruha nélkül dideregve, kuporogni az aranyos levelű nyírfák alatt. Kiment hozzájuk, bevitte őket a házába s finomra vágott gyaluforgács törölővel jól letörölgette, megdörzsölgette őket. Nemsokára visszatért beléjük az élet s a jókedv is megjött, mikor Világügyelő feleségei szép ruhákba öltöztették, aztán pedig szívcsúcsvidámító, szájszél édesítő ételekkel tartották jól őket.

Világügyelő nem győzte eleget nézni szegényeket. Olyanok voltak mint a kis gyermekek. Mindent megbámultak, mindent összefogdostak s nem tudták semmiről, hogy az mire való is legyen. Mikor jól laktak, az asszonyok Világügyelő feleségeivel az asszonyházba vonultak, az apró gyermekhaddal együtt, a férfiak meg Világügyelő vadászszerszámos házába mentek, magukkal vive a serdülő fiukat is.

Nem is merem megkísérelni, hogy elmondjam nektek milyen sok furcsaság történt mind a két helyen. Az asszonyoknál előkerültek a szebbnél szebb ruhák, ki prémből, ki vászonból, ki selyemből varrva, cifrázva. Az újonnan teremtett asszonyok nem győzték eleget bámulni azokat, egyenként magukra próbálgatták s nem tudtak eleget tetszelegni önmaguknak és egymásnak«, Hát bizony szépek is voltak, azt még az irigység sem tagadhatta volna el. Csodálatosképen a hét földi asszony mindenike hasonlított Világügyelő valamelyik feleségéhez, amit a ruhapóbálgatások alkalmával vettek észre. Az is lehet, hogy Boldogasszony aranyos lelkének a munkája volt ez a hasonlatosság. Akárhogy is volt, de meg volt.

És hát asszonyok lettek volna-e ha nem gondolkodik e felfedezés után rögtön egy kis jóízű tréfára. Olyan pompásan nevettek, már előre is, hogy még a Tundradombi ház is, amely annyi eseménynek volt tanúja, boldog viszhangra kelt s a Világügyelőnél lévő férfiadat is figyelmessé (nem akarom azt mondani, hogy kíváncsivá) tette. Oda is mentek az asszonyok házához, de bizony azok nem eresztették be őket. Már jó ideje gyönyörködtek, mulatoztak, amikor az egyik Túrfileány elővette guzsalyát s fonni kezdte a reája kötött puha gyapjút, finom cérnává. A földi asszonykák kíváncsian állották körül. Mikor a többiek látták a nagy érdeklődést, előszedegették mindenféle szerszámaikat.

Az egyik szövőszékéhez ült s azt mutogatta, hogyan készül a finom fonálból szövet, a másik a ványolóasztalhoz állott s a nemezkalapálást mutogatta, megint más a drága prémnek belső oldalát dörzsölte homokos földdel addig, míg minden zsírosság kijött belőle, hogy ne romoljék meg. A negyedik a lehúzott halbőrrel végezte ugyanezt a munkát, az ötödik szabott, a többiek varrtak, hálót kötöttek s mindenféle asszonyi munkát végeztek.

Rövidesen minden földi asszony kezében ott volt a százféle női munka s nemsokára abban versenyeztek, hogy ki az ügyesebb a tűforgatásban, szövésben, fonásban. A nagy igyekezetben szinte megfeledkeztek az ebédkészítésről, No de nem lett baj ezért sem, mert a férfiaknál is elfeledkeztek magukról. A végén még az asszonyok állottak az erdő felől, hogy nem akarnak asztalhoz jönni.

De hát ki csodálná, hogy ott felejtették magukat Világügyelő szerszámos házában, a sok mindenféle

fűrő faragó eszköz, a még többféle vadász-halász szerzám között. Amíg ezeket mind végigkérdezték, végigpróálták, bizony elfutott az idő.

Hanem mikor a férfiak bevonultak az ebédelő házba, akkor lett aztán nagy tréfa a dologból. Az egymáshoz hasonló asszonyok egymás mellé állva várták a férfinépet komollyá erőszakolt arccal. Világügyelő értette a tréfát. Nem szól egy szót sem, hanem sorba állította ő is a férfiakat. Aztán mindenik földi férfi mellé odaállította a saját maga feleségét.

— Így ni — szól, — most minden földi asszonyeak adok egy földi férfit feleségül. Fogjátok meg szépen egymás kezét, hogy el ne tévesszétek, mert nektek csak egy asszonyotok, uratok lesz. Látjátok én az én hét feleségemet nem vétettem el. No most kiki a párjával üljön asztalhoz, egyetek egy tálból, igyatok egy csészéből, aztán szent a frigy. Azzal erőszakolni kezdette őket a leülésre.

De bezzeg most már kinyílt az asszonyok szája^ Nevetés, tréfálás duzzogás, komoly megijedés váltakozott az égi feleségek arcán s mindenik égi feleség Túrfit körül csoportosult. Dehogyan adták volna ők oda Túrfit, még csak játékból is valakinek. Túrfit ingerkedése tette teljessé a jó kedvet. A végén megegyeztek s abban állapodtak meg, hogy Túrfit csak várjon az ő férfit-nőt társsá szerző munkájával addig, amíg a férfiak megtanulják, hogyan kell a megélhetésre való megszerezni, az asszonyok pedig beleszoknak abba, hogy a ház minden szükségletét elvégezzék.

Ettől a naptól fogva aztán munkás lett az asszonyok háza. Elosztották a dolgot egymás között, minden munkához, minden nap más-más asszony kerül s nem

sokára mindenik sütött, főzött, mosott, szőtt, font, varrott, szóval elérte azt a tisztességet, hogy fejkötő alá kerülhetett, férjhez mehetett.

A férfiaknál nehezebben ment a dolog. A furás-faragás nem olyan könnyű mesterség mint a milyenek a nézője látja. Ügyes kéz kell ahhoz s az aki vigyázatlan, bizony mondom, többször megvágja a kezét, mint a fát. Hát aztán a csónakkal való sokféle fogás, a halászszerzők ügyes kezelése, a mindenféle halászszerzők, madárháló, a nyíllal való bánásmód, meg a védekezés vagy támadás a vadak ellen, mint erőt, kitartást, ügyes kezűt, bátor szívet kívánt és sok-sok időt, gyakorlatot. Itt nem segített a türelmetlenkedés s bizony Túrfinak sokszor reá kellett szólnon egyikre-másikra.

Legboldogabbak voltak azonban Világügyelő serdülő fiai. Ők már régóta ügyeskedtek a nyíllövésben is, de eddig csak egymással vetélkedhettek. Most meg ott voltak az újonnan teremtet földi emberek, akik mellett még ők is mesterek voltak. Büszkélkedtek is vele, de Túrfi egy jóságos gondolattal kiegyenlítette a nagy különbséget s a fiuk egyszerre csak azt látták, hogy az ők gyenge versenytársaik bizony épen olyan ügyesek lettek mint ők. Ami legjobban bántotta a fiukat az volt, hogy mikor annyira ügyesedtek a nyíllövésben, hogy már nemcsak megijesztették az erdő madarát, hanem néha el is találták, apjuk nem vitte el őket a vadászatra, csak a ház körül engedte lődözni, új embereit pedig mindig azzal biztatta, hogy ha jól igyekeznek s biztosan lőnek, kimennek a nagy erdőre vadászni. Csak akkor lett a gyermekes féltékenységből kitörő öröm, mikor Túrfi egy este azzal engedte pihenőre a népét, hogy holnap minden férfiszámba menő emberévei vadászni mennek.

VADÁSZATON

Mondanom sem szükséges, hogy akkor este háromszor is reá kellett szólni az ifjú hadra, hogy aludjanak el már. Olyan izgalomban voltak, hogy az édes álom messze elkerülte szemeiket. Ha egyik el is álmosodott, a másiknak mindig akadt valami új gondolata, amely újra felgyújtotta képzelődésüket. Mikor pedig az álom mégis reáopta magát fáradt szemeikre, Boldogasszony küldötte el nekik a legszebb égi rajzoló, hogy tovább rajzolja előttük a másnap gyönyörűségeit.

Napanyóka elég jókor elindult hétlovas szekérével, de a fiúk mégis megelőzték őt a felkelésben. Térdhajlatos csuklós ijjat megvizsgálják, suhogó selyemideget megpróbálnak, tollas szárnyú páncélszem nyilat, tollas szárnyú háromcsúcsos szárnyas nyilai raknak tegezbe, puzdrába, szíjnyaklós hurkot övükre aggatnak. Testükön barnabőrű prémköntös feszül, lábukra halbőrből varrott, vadbőrrel bélelt csizma kerül s a kis teherfelkötő hátinyergecskén most csak a fejszék és a tűzszerszám árváskodnak. Túrfi is fölkel már. Neki készen áll minden készsége. Mosolygó arccal nézi végig izguló népeit, aztán az apródoknak int s azok előhózzák a csaholó, örömtől szűkülő, vadászputyákat. Hangoz az udvar, hangos a város tőlük. Kigyúl az asszony-nép, kigyúl a gyermeknép, egyik nyusztprém zsák-

mányt kér, a másik kis madarat ígér s mindnek van valami mondani, valami eligazítani valója a távozókkal, a maradékkal. De íme Túrfi a vadmarha öles szarvából készült kürtjébe fuj, mire felsorakoznak a vadászok, a hajtók és pecérek s megindul a hosszú menet, végig utcán, mezőn, hegyen, míg a sűrű fájú fekete bozótos oldalon el nem tűnik lassankint a menet. Itt letelepíti a fölös népet s a hét földi emberrel, meg hét fiával csendesen indul el a rejtett völgy felé. Jó szerencse bizalmával bizakodva mennek Túrfi után, Ritkult fák alján, magasan kihajló sziklafal mellett, a híves patak szélén hét jávortulkot pillantanak meg egyszerre. Elrejtő cserje mögött hajladozva, lopózkodnak közelebb, elrejtő magos fű mögé lapulva csúsznak nyíllövésnyire. Most Túrfi, mutatóujját fölemelve int, aztán térdhajlatos íjjára háromcsúcsú tollas nyilat fektet, egy rövid perceskéig végignéz szeme a nyilon, aztán a selyemideg zengő hangja rezdül s a következő pillanatban a hét jávorűrű, a hét jávortulok egyetlen nyílveaszőre felnyársalva rogyik össze. Megszólal a kürt, odajön a vadász sereg. Nemsokára fellobog a gyújtókerékkel élesztett tűz, az egyik jávortulokról lekerül a bőr s hosszú nyárson forgatva sül a friss pecsenye. Míg elkészül, a fiatalja a kutyákkal ingerkedik egy kicsit. A kizsigerelt állatok belső részeit a kutyák kapják, s ezzel bosszantják azokat, míg Túrfi csendet nem parancsol.

Friss pecsenyéből lakmározta, üde forrásvízből csillapították szomjukat. Most Túrfi a lesből való vadlövés megtanítása után elküldi a hajtó népet a szomszédos hegy tetejéig. Nagy kerülővel, hang nélkül mennek azok s a nagy hegyoldalt körben állják. Mindenik hajtó mellett ott van kutyája is, a mi bizony sok bajt

okozott nekik, mert hiszen a kutyák száját nehéz csendre parancsolni.

A fiúk fükön állottak. Hogyne, hiszen most nekik is szabad lesz a lövés. Akármilyen hosszúnak látszott is elöltük az idő, mégis csak felhangzott újra a kürt, felzengeti az erdő a sok riogató kiáltozástól, a vig ebcsaholásiól Hosszú sorba állottak hát s csendes hangnélküliséggel várták a feléjük hajszolt vadak jöttét. Izgalomtól pirult-sáppadt arcok, elsietett lövések bugása, céltévesztve lecsapó nyílhegy csattanása, elejtett vad hörgése, csalódás méltatlankodása, céltalálás jóleső nevető hangja vegyült most tarka tömkelegbe. Mint az elröppenő álom, úgy szállott el felettük az a fél délután, amíg véget ért a hajtás. Kicsi vad, nagy vad töméntelen került a tisztás felgyűjtő helyére. Újra felángoltak a lobogó tüzek s a köréje telepedettek nem fogytak ki a sok elbeszélésből, Mindeniknek volt egy-két különös esete, amit el kellett beszélni. A sok így volt, úgy volt még a hamvadó tüzek pislogásával sem lankadt el s csak mikor reájuk borult az éjszaka, fekdüdtek hatalmas izmu karjaikra, hogy a következő napra új erőt gyűjtsenek.

Pedig más napra sok erő kellett. Túrfi a nagy vadászsákmány egy részét a hajtók szilhurkaira aggatatta, a nagyobb vadaknak vesszős állú állas szánkót csináltatott, arra felkötöztette, aztán nyers bőrből hasított vonósíjjakkal vállukhoz csatolta, a kis háti nyergecskéket is telekötöztette apró vaddal s így indította útnak őket hazafelé, hogy az asszonyok kis darabokra vágva, a napon megszársítsák, hosszú szeletekbe hasítva füstön megfüstöljék, aztán az ételes pajtákba téli eledelül elraktározzák.

Mikor elmentek, Túrfi a megapadt vadászokkal s a betanított kutyákkal elindult, hogy a vadnyomozásra is megtanítsa híveit. Előtte való napon az egyik földi embere egy erős jávorbikát megsebesített. A bika, egyik hátsó lábát nagyon sajnálva, elmenekült a vadászok köréből. Túrfi legjobb ebe reggel szimatot kapott s erős csaholással húzta gazdáját a nyom mentében.

Készen tartott nyállal követték Turfi ebét, mely mellé aztán társul szegődött a többi kutya is. Egy vízfellobbanásnyi időnél alig hosszabb idő alatt a vezérkutya erősebben kezdett csaholni. Meglátta az el menekült sebesült állatot, amint egy forrás szélén nyalogatta fájós combját. A kutyaugatásra felfigyelt s büszkén felvágott fejével megindult a hegyen felfelé, lassú kocogással, biccentő hátsó lábbal. Mikor a kutyák közeledtek megiramodott kissé, de úgy látszik fájó lába nem bírta az iramot, mert egy kis tisztáson megállott s szembe fordulva bevárta támadóit.

A vezérelő mikor a jávor szembefordulását látta megállott, lehúzódott a földre s lassú csúszással igyekezett megközelíteni. Egy pár tapasztaltabb öreg eb követte példáját s szintén meglapult, csak ugatásával tartva izgalomban az állatot. Hanem egy néhány fiatal és heves kutya, nem törődve semmivel, nekirontott a büszkén álló jávorbikának. A gyönyörű állat egy futó pillantást vetett a meghasalt kutyák felé, aztán villámgyorsan lehajtva fejét, egyetlen hatalmas lökéssel három ellenfelét röpítette a meredek oldalra, hol azok felszakított hassal vonítva gurultak lefelé. Ezt a pillanatot felhasználta az egyik öregebb kutya, oly gyorsan ugrott neki a bikának, hogy annak nem volt ideje szarvát használni. De pórul járt ő is, a jávor első lábával le-

csapta a feléje ugró kutyái s azt hatalmas lábával szét-taposta. Míg ezzel volt elfoglalva, a vezérkutya is reá-támadt Oldalra ugorva lekapta fejét a szarvas, hogy így meneküljön a támadástól, de egy szempillantásnyi-vel elkésett s a kutya a jávor fülébe kapaszkodva azon lógva maradt. Most kezdődött el az igazi harc. A többi kutya is megrohanta az állatot s bár az sokat felöklelt és megtaposott, füle, szegye, és nyaka tele volt rajta sógó vérszomjas állatokkal. Most a szarvas futásnak eredi. Ezzel igaz lerázta magáról támadóit, de védtelenné viiic-tí hátulról s a kutyafalka minden oldalról téptemarta lábait. Egyszerre megállott a jávor. Tompa mély bögés tört elő torkából, szeme vérbe borult s lábbal és szarvval küzdve legyűrte, felhasogatta ellenfelei nagyobb részét. A kutyák vonítva, megfélemlítve, nyomorékká sebesítve vették körül s nem volt már egynek sem támadó kedve. Csak a vezérkutya állott szemben vele. elszántan, rettenés nélkül. Öreg, bátor harcos volt, aki Világügyelőt mindig elkísérte vadászataira. Véres volt ő is, akár a szarvas, de csak arra volt jó a sebe, hogy még jobban harcra ingerelje. Most egymásnak fordult a két állat. Szemük villogott, orraik szaggatva zihálták a levegőt. Méltó ellenfelek voltak, talán nem is először állottak egymással széniben. Mindakettő várt, lesett. A kutya csak feküdt mozdulatlanul. A szarvas, mintha elunta volna a dolgot, vagy mintha ingerelni akarná ellenfelét, kinyújtotta hosszú nyelvét s egy hosszú növény levelét szájába hajtva, leharapta és rágni kezdte. Most a kutya egy óriási szökéssel, melybe minden erejét belétette, nekilendítette magát a szarvasnak, mely előrenyújtott fejét felvágta, hogy a kutyát felnyársalja. Bármilyen gyors volt is mindakettő, mégis egy kicsikét

elkéstek. A kutya fejével és mellével az agancsok között a szarvas nyakára ugrott ugyan s át is akarta azt harapni, de teste hátsó fele az aggancsok közé akadt, így harapása ereje megtört, de a szarvas sem tudta épen e miatt ellökni a kutyát. A bika most táncolni kezdett s ide-oda rázta az agancsát, mely a kutyának lehetetlenné tette, hogy mélyebbre harapjon. Már-már lesodródott az eb a nyakáról, ami halálát jelentette volna, mikor megközelítették őket a férfiak s Világügyelő pánccélzem nyilvesszője a jóllszárnyakig nyomult az állat szügyébe, amely halálra sebezve terült éi a földön. Az újonnan lett emberkék, meg Túrfi fiai oda voltak a lelkesedéstől. Csodálták a fejedelmi állatot, mely terítékre került. Aztán lábait összekötözve egy fiatal nyírfát kivágtak, azt az összekötött lábakon keresztül húzva, vállukra vették s szállásukra indultak vele. Ezalatt a kutyapecérek felszedték a megsebesült kutyákat. Volt közöttük olyan, amelyik még meggyógyulhatott, ezeket hirtelen összetákolt orvos vesszőszánkóra rakták, a többit meg agyocsapták, a bőrét, amely jó téli bundára való volt, lerántották, testét pedig ott hagyták a szakadék szélén, ahol a szarvast elejtették.

A férfiak visszatérőben még néhány nyilvégre került apróbb állatot lőttek. Nyúl, róka, nyest, nyuszt, hermelin került bőven a kicsi hátinyergecskékre amíg újra táborhelyükre érkeztek. Amint a tűz mellett beszélgetnek, azt mondja nekik Túrfi, hogy holnap megtanítja őket a vízimadár lövésére is. Azután lassacskán elszenderegtek, aztán álmodtak, aztán felkeltek újra.

MEDVELÁNY A FÖLDRE KÉREZKEDIK.

Míg aludtak egy kis váratlan dolog történt. Medvelányt, mert nagyon erős és goromba volt Tar apóka nem engedte le a földre, az emberek közé. hanem becsukta a kijavított hétfalu vasházába. Egyszer, mikor Tur apó is vadászni volt, hogy, hogy nem, Medvelány kiszabadult a hétfalu házból. Jó sokáig sétálgatott le-fel az égi mezőn. Egyszerre nagyon jó kedve kerekedett, elkezdett ugrálni s olyan táncolást vitt véghez, hogy egy helyen a talpa alatt átszakadt az égi mező talaja. Medvekisasszony előbb megijedt egy kicsikét, de aztán kíváncsian a lyukhoz ment s azon keresztül lekukucskált a földre. Meglátta itt a szép erdőket s abban Túrfi leánygyermekait meg az újonnan teremtetett földi asszonykákat, amint azok szép piros és kék bogyókat szedtek a hegyoldal sűrű bokrai között. Nagyon megkívánta a földre menést s mikor Tur apóka hazajött, addig kérlete, amíg az, egy vasbölcsőbe téve, le nem bocsátotta, egy ezer öl hosszú vasláncon, a földre. Azt mondotta neki, mikor eleresztette, hogy Napasszony pihenőre térése előtt visszaüljön ám a bölcsőbe, mert ha nem, lennfelejt a földön. Mackókisasszony meg is ígért mindent. Mikor leérkezett, kiszállott a bölcsőből s nekilátott a sok édes bogyónak. Csak falja, falja a bogyókat, a mikor egyszerre gyermeknevetgélés üti meg a fülét. Arra megy s hát egy nagy csomó

leányka szedegeti ott a bogyót, apró kosárcájába. T úrfi apróságai voltak. Nem nagyon ijedtek meg Mackókisasszonytól, de mégis visszahúzódtak előle. Igen nagy darab volt játszópajtásnak, Egy páran, a legkisebbek közül, még a kosárcájukat is ledobták a kezükből, mikor szétrebbentek Mackókisasszony elől, aki az ott-hagyott kosárcákból elkezdte a bogyókat kienni.

Ez már nem nagyon tetszett a leánykanépnek s az egyik odament Mackóhoz, hogy visszavegye kosarát, De Mackókisasszonynak nagyon ízlett az ingyen bogyószüret s nem akarta oda adni a leánykának, Huza-kodni kezdettek, Mackó néni végre megharagudott, jól fellökte a kis leányt, aki végig gurult a domb oldalán. Lett erre nagy sikoltozás a gyermekek között, Az otthoniak, hiszen otthon voltak már a hajtók s m, apródoknak több mint a fele, felrohantak a domb oldalára, megnézni mi történt. Mikor Mackókisasszony a sok embert látta, megijedi s kerekét oldott. Egy csomó kutya nyomába indult s messze megüldözte az erdőben. Mikor aztán Ő mackósága elunta a futást, leült szépen a hátulso felére s a feléje rohanó kutyák között olyan hatalmas pofonokat osztogatott ki, hogy azoknak hamarosan elment a kedvük a verekedéstől s behúzott farkkal sompolyogtak vissza a faluba. Ezalatt estére fordult az idő. ő nagy Mackósága észbe kapott s ugyancsak elkezdte szedegetni a kurta lábait, hogy napszállta előtt a bölcsőhöz érkezzék. Hiába igyekezett eltévesztette az utat. Mire megérkezett a jó helyre, Tur apó felhúzta a bölcsői s ő Mackó kisasszonysága lenn rekedt a földön.

Nagyon dühös lett e miatt s mérgében felszaggatta köröskörül a gyepet.

A BOSSZÚSÁG ÉS BETEGSÉG KELETKEZÉSE

Mackó kisasszony hát lenn rekedt a földön, behúzódott az erdő sűrűjébe, fázott, didergett. Ördög asszony észrevette s hozzá lopózkodott.

Azt gondolta, hogy ezt a rettenetes erejű égi lényt megnyeri Világügyelő elleni küzdelméhez. Egy fekete bőrszabót igézett s azzal a fázó Mackó kisasszonyt leborította. Jóleső meleg árasztotta el s hálásan kezdett beszélgetni jótevőjével.

Ördög asszony elhítette vele, hogy minden földi bajnak Túrfi az oka s megnyerte terveinek. Oda lopakodtak Világügyelő fekhelyéhez s Ördög asszony a legmélyebb álmodat lopta a fekvő Túrfi szemére. Aztán elkezdették óvatosan összekötözni, Az volt szándékuk, ha sikerül megkötözni, hogy Ördög asszony házába viszik s ott örökös kábulatba ejtve, képtelenné teszik a Világügyelésre. Így Ördög asszony lesz a világ intézője.

Hanem eggyel nem számítottak. Azzal, hogy Turapóka Túrfinak látó és halló erőt is adott. Mikor a szíjainál körülményesen akarták csavarni, talpra ugrott. Mihelyt nem feküdt, megszűnt a kábító álomszer hatása s ő egy mozdulattal ellökte Ördög asszonyt északi házába. Mackó rossz néven vette, hogy Túrfi így elbánt az ő barátnőjével s hátulról neki ugróit. Égi lény volt, a legerősebbek közül való, így Túrfinak hosszú küzdelmébe

került, amíg legyűrte. Egy kicsit megrázta a huncutkáját, aztán ráparancsolt, hogy eltakarodjék a vidékről, mert másodszor nem lesz ilyen irgalmas vele. Egész küzdelmük hang nélkül folyt le. Nem is ébredt fel más, mint a legnagyobb fiú, aki gyönyörködve nézte a hatalmas erejű leányt, akivel az apja is alig bírta. Ő bizony szerette volna erejét összemérni az új jövevényvel. Utána is eredt, de Túrfi felverte a tábort s kiadta a rendeletet, hogy nem mennek vadászni, megnézik az otthoniakat. A fiuknak nagy kedve volt a vadfogásra. Megkérték apjukat, engedné meg, hogy még egy napig vadászhassanak. Megengedte.

A visszamaradt emberkék, a hét fiúval, most nekiindultak az erdőnek. Egy árnyékos patak partján megláttak egy csapat szarvast, amint ittak a vízből. A legnagyobb fiu int a többinek, hogy amíg ő nyilat ki nem lőtte, senki se merjen löni közülük. Azzal az elrejtő bokrok mögé osankodva igyekezett a falkához. Amint így jut előre, háta mögül egyszerre selyemideg rezgő hangú suhogása hangzik. A legkisebb égi ivadék, hirtelen természetének engedve, rálőtt a szarvasokra. De a lövés csak meghorzsolta az állatokat s azok vérző szüggyl iramodtak el. A legnagyobb fiú szidja az öccsét, hogy mit cselekedett, miért nem engedte őt löni, ő egy nyílra füzte volna az egész falkái. Most ezek az állatok szerteszt futnak mindenfelé s a vérükkel bemocskolják az eddig tiszta földet, mitől az eddig bosszúság nélküli földre bosszúságot hoznak.

Az öcsike mentegetőzik, valami erőszakolta a kezét. Hiába bánkolódtak, a bajon nem tudtak segíteni, Eggyel azonban tisztában voltak az égi ivadékok, hogy az egész

Ördög asszony műve s elhatározták, hogy többé nem engedik rászedni magukat.

Rossz kedvvel mentek tovább. Egyszer egy fája ritka, füve ritka vidékre, egy tó partjára jutottak. A tó vizén hét vas mellű búvárkacsa hétté hintáltatta magát a hullámokkal. Játszadoztak a vízgyűrűkkel, észre sem vették a közeledőket. A legidősebb fiú szól:

— Rejtő bokor mögül magam fogok hozzájuk lopózkodni. Ezek is Ördög asszony állatai, ellövöm őket, nehogy újabb bajt hozzanak reánk. Amíg én nyilam ki nem eresztettem, ti nyilat ne eresszetek, amíg én íjjam le nem eresztettem, ti íjjat le ne eresszetek.

Amint osankodik, háta megett megint felhangzik, a selyemideg rezgő suhanása. A hét búvárkacsa mellét csak véresre horzsolta a vessző s a kacsák elszállva daruláb módjára görbülő sok folyót, gólyaláb módjára kanyargó sok partot végigcsurgatnak kiomló vérükkel. Az előbbi égi ivadékhoz hasonló földi emberke lőtt most. A legnagyobb férfi szidja az emberkét:

— Te mit cselekedtél? A kór nélküli földre, im kórt árasztottál. Hiába mentegetőzik az emberke, hogy őt is valami erővel kényszerítette a lövésre, a megtörtént bajon nem tudtak segíteni. El is ment a kedvük a vadászattól, rosszkedvűen, étlen-szomjan indultak hazafelé.

Otthon az asszonyok jó szívvvel fogadták, enni-innivalót adtak eléjük. A legnagyobb fiú csak itta-itta a sört, de nem tudott tőle rossz kedvét, bosszúságát csillapító mámorba esni. Fölkelt hát, kikelt a házból, ki-ment az erdőbe, lit találkozott Ördög asszonnal, aki egy gombát adott neki. A fiú megfőzte a gombát s megitta annak levét.

A gyilkos méregtől örületbe esett. Sűrűszemű

páncélruháját elékapva, apró darabokra rágja szét, aztán kezére, lábára, testére köpködi ki. Erdei medve, réti medve subája abból kerekedik. Utána vasnyállal telt szemes tegzét kapja kezeibe. Azt is apró darabokra rágja, majd kezére és lábára köpi ki az apró darabokat, miből a réti medve, az erdei medve ötkörmös lába kerekedett. Végül kemény vasból kalapált kardja után nyúl, azt is darabokra rágta, de a szájában tartja. Réti medve, erdei medve vas-zúzó agyarái abból támadtak.

Amint ott ül mámorában, egyszerre hűsége apródja beugrik az ajtón s lelkendezve mondja, hogy kapjon hamar fegyvert, ördög asszony minden népével reátámadt a várakra s mindjárt elpusztít minden élő, mert Világügyelő nincs idehaza.

— Hagyj nekem békét, — felelte a fiú, — nekem, mámorba esett embernek, honnan lenne most erőm a harcra. Menjen az én drága lövöldöző öcsém az ő lövöldöző emberkéjével Ördög ellen. Ő kergesse el az ellent, a mi ezüstösvégű cölöpvárunkról.

Másodszorra is beront az apród a házba. Rázza, hogy kelljen fel, mert már testvérei, emberkéi vére hull a földre. De ő ismét azt mondja, hogy a két híres lövöldöző űzze el az ellenséget.

Harmadszorra tántorogva esik be az apród, csurog a vére. Csak oda rogy ura mellé s úgy mondja:

— Most már aludhatsz gazdám! Testvéreidet, embereidet Ördög asszony megkötözve elhurcolta már, amíg te döggént aludtál.

Erre felugrott a férfi s odakiáltott a szobában megbújt leánytestvérének:

— Hozd ide páncélot, te apród bajvívó kardomat. Szava, beszéde még be sem fejeződött, már fel is

öltötte páncélját, már húzta felfelé egyik csizmáját, Másik fél csizmáját a fiaitól megfosztott falu téres terén ott veszi fel, kishegyű kardját kirántva már lován is üi a üldözve nyargal az elvonult sereg után,

Mint vastag szúnyograj, olyan ellenség tömegébe kerekedik. Lovát, mint korhadtt törzset, elrúgja magától s az elhaladt hadsereget alámerülö hold gyanánt meríti alá maga mögött, felkelö hold gyanánt keleszti föl maga előtt. A fölkeltt hadsereg fölbe ím eképen kerekedik elérni. amerre fordul, száraz fű módjára morzsolja szét öket, amerre lépik utcát vágva halad közöttük végig,

Egyszer csak azt veszi észre, hogy a jobb oldali lábán valami vonszolódik. Oda tekint, hát Mackó kisasszony kapaszkodott az ö jobb lábához s így szölt hozzá:

— Társam csillapodjál le. Nézd minden szörnyeteg lábaidnál hever megholtam Nézd térdig gázolsz te a vérben, nézd csípöig úszkálsz a vérben. Nincs már a földi szörnyek között, aki erősebb mint te, nincs már senki, aki szembe fordulna veled.

Lecsillapodott haragja, Megfogta Mackó kisasszonyt s hosszasan szemlélte. Aztán újra izgalomba kezdett esni s azt kérdezte tőle:

— Te miért támadtad meg a múlt éjjel atyámat?

— Ördöng bundát dobott reám. Hálából segíteni akartam neki. De mikor láttam, hogy gonosz, letéptem a subát s visszadobtam neki.

Tényleg ott volt suba nélkül s didergett. A nagyobbik fiú megsajnálta, levetette páncélját, összerágta, aztán a medvelányra borította, majd nyílhegyeit rágta szét, s kezére-lábára körmöket rakott belöle, végül kard-

ját rágta darabokra s erős fogakat rakott belőle a leány szájába.

— No! most elmúlt dühöm, szólt aztán. Embert nem fogok bántani soha, ha az nekem bosszúságot nem okoz. Azzal felállította lovát, maga mellé ültette a medveleányt s visszatért a házba. Megszabadított népei már ott voltak s a hazakerült Túrfi hamarosan meggyógyította őket. Mikor bement az ajtón, így szólt atyjához:

— Apám, én most elmegyek. Ezt az égi Medveleányt feleségül veszem s vele a deres erdő, a sűrű erdő sűrűségébe költözöm. Ti embereim, engem hamis eskü végett ne idézzetek, igaz eskü végett megidézzetek. Ha hamis eskü végett idéztek engemet, a hamis esküvőt mint egy sapkát, a hamis idézőt mint egy keztyűt szagatom rongyokká. Jót tőlem csak az igaz várjon.

Azzal elment s azóta is az erdőben lakik.

A HÁZASSÁG MEGSZERZÉSE.

A világügyelő megfigyelte emberkéit, hogy mennyire ment már a tudományuk, meg tudnának-e már a maguk emberségéből élni. Gyönyörűséggel nézhette emberkéit, Éhező szívük csillapítására épen vadászni készültek. Túrfi utánuk irányította látószemét. Elnézte mint válogatják ki a fák legjobbját íjj készítéshez. A kiszemelt kemény fának keményéből, a kiválasztott rugékony fának rugékony részéből hasítottak ölesen hosszú, kétujjni vastag szeleteket, aztán a kétféle fát egymáshoz illesztették, tokhal hólyagjából készült enyvvel megkenték, keményen körülcsavarták fűzfa héjával, hogy egyé ragadjanak. Majd nyilvessző készítéshez fogtak, nyílkeregből összevarrt üstöcskébe meggyújtotték a fenyőfa ragadós szurokját, mellyel a fagyalfa vesszőre, két oldalt, lúdszárnytollból hasított kormánytollat, berótt másikk végére pedig, csontból faragott s kövön simára csiszolt csonthegyet ragasztottak. Azután a kendernek héjából s a juh vékony beleiből nyílhúrt fontak. Mikor rendben voltak, nekivágtak a sűrű fájú lucfenyős oldalnak, felkeresni a hét jávoros mohalegelőt. Tavasztáji nap volt, mikor a fája ritka, füve ritka lápos földön elérték a bikanyelv keskenységű lápszigetet. Hét ünös jávor legelt ott tarka borjaival. Az emberkéek elrejtő borkor, elrejtő fű mögött lopakodva közeledtek. Egyszerre

ajjaztak nyilat, egyszerre pattant el a húr s hét állat egyszerre vágódott a földre, szíven találva, örvendő rikongatással futottak most oda az emberkéék. Hogyne örültek volna. Az asszonyok által szedett megennivaló fűbimbó mellé megszerezték a szívcsúcsra való ízletes húsocskát is.

Otthon az asszonyok, a férfiak által felszelt állatok húsából, nemcsak pompás lakomát rendeztek, hanem hosszú csikokra és apró töpörtőkre vágva, napon szárították, fojtott tűz fölött füstölték, aztán hosszú lábakra épített éléspajtákba rakták, hogy télen is legyen mihez nyúlni.

Nemsokára megjött a madárvonulás ideje. Ez félig multság volt s asszony, gyermek vidáman leste a sok kifeszített madárhálót, míg a férfiak a kivetett tört igazgatták vízén, szárazon.

Túrfi ragyogó szemmel nézte sürgölődésüket.

Közben nyárrá változott Tur apó szent ideje. A folyókban ilyenkor ivásra indulnak felfelé a tengeri halak. Százával, ezrével hemzsegnék a vízben, még Mackóék is a folyó partján leselkedtek s nagykörmű tenyeres talpukkal ki-ki rántottak egy-egy vigyázatlan halacskát. De hát ez csak olyan volt, mint a gyermekek játéka, akik hosszú, hegyes nyársakkal épúgy leselkedtek a part mentán s épúgy nyársvégre szúrták a közel úszó halacskát.

Hanem a mi emberkéinknek gondoskodni kellett télirevalóról is. Ez komoly munka. Készen állottak a gyalomhálók a varsák, a kecék, az emelőhálók s ezeket indultak el a lúdfutkosó, récefutkosó hét folyóhoz, a lúdbugdácsoló, récebugdácsoló hét öbölhöz, hogy hét halsereges vízből sok-sok kis hétszárnyú, szárnyas halat

fogjanak. Fogtak is, de a halak nem úsztak elég közel a parthoz. A férfiak csolnakon mentek utánuk. Amint így mennek, egy nagy szakállú embert látnak, aki szakállát a folyó egész szélességében beleeresztette a vízbe s a felfelé úszó halakat mind feltartóztatta. Az egyik emberke vesszőből épen olyan szakállszerű kötést csinált s azt eresztette bele a folyóba. Ezzel a vejszével egyszerre fogtak annyi halat, mint máskor egész nap.

A következő reggel hiába várták a halakat. Találgatták, mi lehet ennek az oka, de csak nem tudtak reája jönni. A csolnakosok azt határozták, hogy leveznek a nagyobb folyóig, hátha reá jönnek a baj okára. Megint csak eléjük került a tegnapi szakállas ember. Most is a vízbe lógatta a szakállát, de aztán félkörben csavart egyet rajta s ami a csavarintáskor a szakalla közé akadt, azt mind kirázta a partra. Az emberkék még akkor este hétszer hét öles hálót kötöttek, a tetejére puha fából úsztatót, aljára karcsúderekű kövekből nehezéket kötöttek. Mikor megindultak a halak, a háló egyik végét a parton húzták, másik végét csolnakról a folyó közepéig húzták, aztán gyors evezéssel zsákká kanyarították, partra vonszolták. Egy kis dombra való hal került elő a hálóból. Volt öröm, szorgos kézzel tisztogatták, a halak fejét és belsejét külön rakva a kutyák részére, téli eledelül, a földön szárították, a felhasított halakat pedig rudakra fűzve, magas helyen napon szántották, emberi eledelül. Dolgozgattak, beszélgettek s mindenikük arra a gondolatra jött, hogy az az öreg ember, aki őket a pompás halfogásokra megtanította, akárhogyan elváltította magát, Világügyelő volt.

Tele volt már minden éléspajtájuk, lehántott nyírfakéreggel jól betakarták a pajták tetejét, hogy az eső

ne mehessen belé, nehéz köveket is tettek fölébe, hogy Viharbátyó ne fújhassa le a pajták fedelét.

Eljött a ruhakészítés ideje. Ez az asszonyok dolga volt. A hófehér halbőrökből, a prémes állatbőrökből az asszonyok szabták és varrták a ruhákat, csizmákat, sapkákat Minden asszony kitett magáért s az égi véruiek versenyre keltek a földi asszonykákkal hogy ki tud szebbet készíteni. Mindenik asszony dugosgatott a másik elől valamit, amit csak legjobban szeretett társának mutatott meg, nagy titokban. Persze rövidesen mindenki tudta, ki mit csinál s azt is, hogy kinek szánta, csak a férfiak nem, még Világügyelő sem. Legalább ők azt hitték.

Pedig Világügyelő mindent jól tudott, hiszen régóta egyebet sem tett, mint figyelte őket. De csak mosolygott a bajusza alatt, ő is készült valamire.

Egy őszi reggel arra ébredtek, hogy az aranyos levelű hét nyírfára leszállott az énekes nyelvű hét kakukmadár. Ott énekeltek, hangjuk mintha folyékony ezüst, daluk mintha folyékony arany lett volna. Mikor a házból kijöttek a kis tó vizén ott úszkált a hét aranyos égi csikbogár s vidám ficánkolásuk mintha csillagok játéka, mintha villámok cikázása lett volna. Csak Túrfi tudta mit jelent ez az égből jött öröm, ez az égből szállt pompa. De most sem árulta el népének. Csak azt mondotta az asszonyoknak, hogy ma kitegyenek ám magokért az ebédfőzéssel.

úgy is volt. Megterítették az asztalt. Túrfi mindig az asztalfőn ült, most féloldalt húzta a tányérját s még egy másikat is tett az övétől jobb felé. Kérdőleg nézett reá mindenki. A következő pillanat meghozta a feleletet.

Az üres helyen megjelent Boldogasszony Földanya, jószágos, régen látott arca.

Honnan vennék én, szegény hétszer-hétszer-hétszer hetedik földi ivadékuk erőt arra, hogy az égiek s a velük élt emberkéek örömét ecsetelni tudnám? Hiszen ha nekem annyi erőm lenne, akkor nem volna Túrfi nemzetiségének annyi szerencsétlen, eltapodott tagja, akkor nem lenne ma úr felettünk Ördög asszony lelketlen ivadéka.

Mielőtt asztalhoz telepedtek volna, Túrfi a nagy ház egyik oldalán sorba állította az újonnan teremteti földi asszonykákat, emberkéket, a második oldalon pedig saját leányait, fiait, Asszonynyi asszony, embernyi ember volt valamennyi, csak az egyik földi leányka maradt csöppinkónak. Ennek a kis leánynak az volt a szokása, hogy a nagyok lába között bujkált keresztül, olyan édes nevetéssel, hogy mindenki ölébe kapta, össze-vissza csókolgatta. Ha valakinek rossz kedve volt, a csöppség ölébe mászott, megcirógatta, úgy, ahogy öt szokták jókedvükben a többiek s a rossz kedv messze repült. Ha fájt valamijök, a kis húgocska apró kacsoival megsimogatta s odalett a fájdalom. A könnyező szemre mosolyt csókolt, a bánatos szívre enyhülési öntött, egyszóval ő volt a tundrahalmi vár jótékony tündére, kényeztetett kedvence. Még a Világügyelő sem tudott neki ellentállni, ha csicsergő kis ajka kérésre nyílt. Most Boldogasszony nyakán csüngött s neki sugdosott nagy titkolózva valamit.

Világügyelő készen volt a rendelkezéssel s kezdte szembeforgatni egymással a földi férfiakat és asszonyokat. Az utolsó — a hetedik-férfinél megakadt. Ezzel a kis csöppinkót kellett volna szembeállítani, de

az ott csimpajkodott Boldogasszony nyakán s egy szikra hajlandóságot sem mutatott arra, hogy leszálljon onnan.

Túrfi megvakarta a fületövét s körüljáratta a szemét az összes ott levőkön. Hát amint végignéz rajtuk, egyiknek savanyúbb az arca, mint a másiké. Még az örökké mosolygós csöppinkó is ijedt komolysággal nézett Túrfigra, kinek arcát egy alig észrevehető mosoly járta át, aztán újra komoly lett. Ránézett legkisebb leányára s komoly arccal a pár nélkül való férfi mellé állította.

Abban a pillanatban mindakettőnek mosolygás virult az arcára, de a többié annál szomorkásabb lett. Most Túrfi így szólt hozzájuk:

— Szentséges Tur apó aranyoskám úgy rendelte, hogy férfit és nőt szerezzek egy társsá, hogy ettől nőjön, ettől szaporodjon meg földi emberkéje. A föld megtelt embernek kedves ennivalóval, a földi emberke megtanulta, miképpen szerezzé meg az éhező szívet csilapító téli-nyári táplálékát, miképen védje meg magát a tél hidegétől. Megértetek hát arra, hogy Tur apánk parancsa teljesedjék, hogy titeket egy párrá szerezzek Te legkisebb lányom, égi vér vagy s így nem lehetsz földi emberré. Ez a hely a mi csöppségünké, de amíg ő az én erőmből megnő, addig te látod el ezen emberkémet, hogy ne pusztuljon el az ápoló kéz hiánya miatt.

Abban a pillanatban Túrfi karjába röppent a csöppinkó s így szólt neki:

— Ha te odaadod az égi leányodat a földi emberkének addig, amíg én nagy leszek, akkor én nem akarok nagy lenni, akkor én mindig kicsike maradok, hogy a te cserelényod lehessenek. Aztán körülkapta Túrfi

nyakát s olyan erősen megszorította, hogy Túrfi majd megfulladt. Mikor szóhoz juthatott, akkor így felelt a csöppinkónak:

— Azt, amit kérsz, nem is tudom, hogy Tur apóka nélkül szabad-e megcsinálni, még ha más akadálya nem is volna.

— Miféle akadály lehetne előtted, hiszen Tur apóka néked adta ezt az egész földi világot.

— Azt nem, felelte Túrfi, a Világ Tur apóé, aki örök, akinek a kegyelméből vagyunk mi is, de csak addig, amíg az ő kegyelme tart. Lányom égi vér s csak akkor lehetne helyetted odaadnom őt, ha igazán a férje akarna lenni, ha igazán a férje lenne, az én földi emberkémnek.

Egy boldog sikoltás repült el a legkisebb égi eány ajkáról s szerelmesen fonta át a társául állított emberke nyakát.

— No látod, szólt csöppinkó, milyen boldoggá tetted őt. Én is ilyen boldog akarok lenni, én is a te kis lányod akarok lenni. Azt mondták mindig, hogy Tur apó jó, hogy Tur apó szereti teremtményeit, miért akarna hát ő is mást, mint az övéi boldogságát.

— Igazad van, simogatta végig az édes gyermeket Túrfi, Ha Tur apókánk is úgy akarja, legyetek egymásé, szólt az egymást boldogan ölelő fiatalokhoz.

~ Látod, milyen jó vagy te, csipegeti az apróság. Aztán füléhez hajolva, súgva mondta neki:

— Én tudtam ám, hogy szeretik egymást! a te legkisebb lányod titokban azért készítette emberkédnek azt a szép tűzszerszámartató zacskót, ami a melléből kilóg. De még többet is tudok, apus! Most Túrfi szorította szájához a kicsike fülét.

— Én is tudom, csak meg akarom tréfálni őket!

Majd így folytatta: Legyen tehát mindenik közületek annak a párja, akinek a kezemunkáját a keble felett őrizi, Lett erre olyan boldog sikongatás, hogy kettéhá-
sította a mennyei kárpitot s azon keresztül lemosolygott reájuk a minden boldogság kútfeje, Tur apó aranyos fényű szent arca. Hogyne nyílt volna meg az ég, hogyne jött volna le a Boldogság Ura, mikor itt lenn az ég és a föld lépett frigyre egymással. Mert úgy volt a dolog, hogy az égi vérű fiuk mindenike a földi asszonykák egyikébe lett szerelmes, a földi emberkék pedig egy-egy égi leány után epekedtek. Jól látta ezt Túrfi, de a sikerült tréfával még teljesebbé tette boldogságukat.

Tur apó is leszállott közéjük s míg Túrfi a egymást ölelő pároknak egy közös tányérban nyújtott enni-
valót, egy közös csészében adott innivalót, Tur apó is kiterjesztette fölöttük áldó karjait. Aztán szóra nyílt fel-
sleges szája:

— Legyen hát úgy! Engedem sorsotok, égi véreim, amely ettől fogva egy legyen a földi emberével. Te kis csöppség, legyen neked is kívánságod szerint, maradj te Világügyelő fiam örökös társa, aki elkíséri őt földi utain, aki örömmre váltod a földi but, aki letörlöd a földi bánat könnyét, aki reményt, boldogságot öntesz a földiek csüggedő szívébe. Az leszel még Világügyelő fiamnak is, ha majd eljön a pillanat, mikor égi vérű, igaz szívű híveim feljönnek hozzám az égbe s lesznek az én angyalaim s lesznek a ti őrző angyalaitok. Ti pedig egyé lett égi-földi véreim szaporodjatok, sokasodjatok s ha túrve, szenvedve is, vigyétek az én lel-
kemet, hogy vezérlő fényként ragyogja be tisztaságával a földi világ minden korát.

ÖRDÖNG MEGTÁMADJA A FÖLDIEKET.

Az egymás párjává szerzett lényeknek Világügyelő földet rendel s magával vive őket, letelepíti. Mindenkinek szép, cifrán faragott, ezüstfejú cölöpökkel körülvelt várat teremtett. Törülgetésre való gyaluforgácsot hasított, azt átdobta a fején s olyan gyönyörű vár keletkezett abból, akár a tundra dombi ősi fészek. Aztán Tur apó üzenetét közölte velük:

— Mozdulatlan álló erdei fa tövét, ha vessző termi be, tapossátok meg vesszejét, ha fű termi be, tapossátok meg fűvét, aztán eleven eleven kígyó ostorral három ízben történőleg csapkodjátok meg kerges földanyát. Nagyölű ember két ölének szélességében ott fog kibontakozni a földecske s étellel táplálkozó embereid úgy fognak élni, úgy fognak a földön elszaporodni.

Telt, múlt az idő, Világügyelő naponta végigjárta emberkéit

Az új várak megtelnek ifjú népekkel, fiuk, leányok játékos kedvétől hangzik a táj. Aztán ezek is megnőnek, szaporodik a sok ház a hétszer hét folyó mentében, a hétszer hét öböl partjában, ott sorakoznak egymás mellé. Így megy ez. Akinek leánya van, a leánya megnő, akinek fia van, a fia megkorosodik s újra házastársakká szerzik őket Tur apóka rendelkezésére.

Olyan boldog is volt ez a földi ivadék. Lelkében

ott élt a földi ember szerelme, megnemesítve az égi vér beolvadásával. Aztán volt szép háza, jó meleg ruhája, szíve csúcsa sem éhezett meg, hiszen erdő, mező, folyó-mind-mind az ő számára termetté állatját, növényét.

Amilyen meglegedett volt Világügyelő a földi boldogság látásán, olyan kaján gyűlölettel nézte azt Ördög asszony. Az elsőként megteremtett emberkék megsemmisítésére szőtt terveit, a gonosz támadást, Világügyelő fiai nemcsak visszaverték, de a legnagyobb fiu hősiessége elpusztította azt az egész szörnyeteg hadat, amelyet épen azért alkotott volt, hogy azokkal pusztítsa el Túrfinak egész gyűlölt teremtéshadát. De csendben maradása nem jelentette azt, hogy feladja a harcot. Nem. Most újra lesen töltötte minden idejét.

A legkisebb Túrfi által megsebzett jávor vérével földre bocsátott bosszúság nem tudott kikelni, megsokasodni, a földiek boldogsága megölte a bosszúság magját. A bűvárkacsák véréből sem fejlődhetett ki m általa tervezett betegségek tömege, mert Világügyelő nem engedte a folyók vizét a partra s azok kénytelen-kelletlen visszavitték a tengerbe Ördög asszonynak, aki dühösen egy sarokba dobta őket. Most, mikor uc terveket kovácsolt az emberek ellen, elészedte a betegségeket s összerágva, szájában tartotta azokat. Aztán végigjárva az emberlakta földet, minden ház környékén teleköpdöste a növényféle ennivalókat. Megtalált egynéhány rosszul meglőtt, elmenekült, de később „elhullott állatot s ezeket is teleköpdöste a szétrágott be tegséggel. Terjedt a kór, mert aki akármilyen beteggé lett dologból evett, az mind beteg lett, még ha ember volt is.

De ördög asszonynak ez nem volt elég. Ő agyon

akarta kínozni a földieket. Ezt pedig nem érthette el addig, amíg a víz is, a levegő is nem volt teletöltve a betegség magvával. Addig mesterkedett, amíg hozzáférközött a vizek forrásához s beleköpött a forrásba. A betegség aztán a kis csermelyekből és erekből a patakokba, onnan meg a folyókba sodorta a betegséget. Ember, állat, növény nem tud meglenni víz nélkül. Ha pedig vizet élvezett, megkapta az Ördögasszony elhintette kórt. A boldog nevetés eltűnt a falukból, a házakból. Vidámság helyett sírás, jajgatás és kínos hörgés töltötte meg a levegőt. Ördög asszony boldogságát csak az zavarta, hogy nem volt még minden ember, minden állat beteg. Hogy ezt elérje, a levegőben is el akarta szórni a betegségek csiráit. Mesterkedett, de nem tudta meglelni az igazi módját. Boitai verte szói az elhullott állatok testét, de azok visszapotyogtak. Szilánkokra szedte, így sem sikerült. Ekkor addig döngönyözte, amíg porszemnyi apróra mállott. Ezeket a kis porokat fújta szerte a levegőben. Egy nagy csomó ember, állat meg is betegedett újra s Ördög asszony reggeltől estig nem csinált mást, mint fújta a betegség porát.

Keserves munka volt. Belekékült, belezöldült a nagy erőlködésbe, a szemei kidülledtek, az ajkai feldagadtak, mégsem tudta messzebbre fújni mint egy-két nyíllövésnyire. Belátta, hogy nem tudja szétfújni az egész földre.

Ekkor eszébe jutott, hogy Viharbátyóka, a férje, pompásan elvégezhetné az ő dolgát. Igen ám, de már régen nem voltak egymással jó viszonyban. Nem is laktott már a tengerben úszó várban, hanem felköltözött a felhőkben lévő férfias házába. Ördög asszony felka-

paszkodott hozzá s hízelkedéssel igyekezett megnyerni az urát. Hiába. Jobban ismerte, semhogy elhitte volna hazugságait. Nem tudta, mit akar az asszony, de tisztában volt, hogy jót semmikép sem. Ördög kudarcot vallott csábítgatásával. Elé kellett venni a másik esztét. Egy óvatlan pillanatban Viharbátyó széltartó zsákjának szájára ráköpte a szájában lévő betegségeket, úgy számított, hogy amikor Viharbátyó kinyitja a zsák száját, akkor belepotyog a sok betegség s a széllal együtt szétszóródik az egész földön. Rosszul számított. Viharbátyó észrevette a turpisságát, felkapta a zsákot, lerántotta róla a kötöt s olyan szélorkánt bocsátott Ördög-asszonyra, hogy az egy pillanat alatt lesodorta őt a tengeren úszó házába. Vele sodródtak a betegségek is, de a tengerbe estek s a sósvizbe fulladtak. Nem is leü volna több kórmaija, ha a folyók le nem hozták volna hozzá a megmaradt betegségeket, amit szépen összehalásztatott, összegyűjtögetett Amit nem tudott összeszedni, azt beszívták a tengeri halak. Azok is megbetegedtek. Ördög asszony tombolt örömeiben, mert ha nem is sikerült teljesen akarata, mégis siralom völgyé lett ez a szép világ. Fú, fa, állat, ember nyögte a gyilkos kórokat. A boldog földi emberkéek csak úgy lézengettek ide-oda, ha vesszőhöz értek, vesszőtől rogytak össze, ha fűhöz értek, fűtől rogytak össze, olyan gyengék voltak már.

De hát hol volt Világügyelő, hogy mindez megtörténhetett, a földön? Miért nem vetett ő gátat Ördög-asszony pokoli művének! Elég nagy baja volt, nem segíthetett. Ez is Ördög asszony ravaszsága s Világügyelő aranyos lelke miatt történhetett. Egyik ügyelő útján eléje állott Ördög asszony s leánya után tuda-

kozódva megkérdezte Túrfitól, hogy miképen is keltette életre Boldogasszony a táltosát. Túrfi jóhiszeműen elmondotta, hogy egyik oldalát tóvízzel, másik oldalát folyami vízzel mosogatta s a csikó ettől új életre kelt. Ennyit akart csak tudni. Még aznap felkereste azt a helyet, ahol Boldogasszony lesújtotta az ő Világfigyelő alá adott lovát.

Addig mesterkedett, amíg kihúzta a negyven ölnyi mély lyukból, aztán valahogy lábára állította s elkezdte ő is tó vizével, folyó vizével mosogatni. A táltos állat valamiképen magához tért. Ez a ló gyorsabb volt, mint a Világügyelő lova, mert Ördög asszony az égből lejtött kováccsal még külömb szárnyakat csináltatott neki, mini amilyen a Túrfi lován volt. Így történt aztán, hogy Ördög asszony hatszárnyú táltosa mindenütt megelőzte Túrfit s ő a betegséget hamarabb elhintette, mint Túrfi azt megakadályozhatta volna.

Fogta hát magát s ő is elment az égből lejtött kovácshoz s ő is új szárnyakat rakatott lovára. Ez a kovács Ördög asszony hive volt s ravasz módon az egyik oldalára három, a másikra meg négy szárnyat rakott. Világügyelő nagy vidáman felkapott most hétszárnyú táltosára. Épen útban találta Ördög asszonyt s utána iramodott. A táltosa kétszer is megszólította, de Túrfi nem figyelt reá, csak szorította Ördög asszony után, aki vad nevetéssel vágatott észak felé. Már elérték a tengert, már annak a vize is elfogyott alóluk s a földből nem maradt egyéb, mint a fagyos, életnélküli jégvilág. Világügyelő táltosa kínosan erőlködve engedett gazdája akaratának, de nem tudta utolérni Ördög asszonyt, mert a páratlan szárnyak miatt nem tudott egyenesen utána törtetni, mindig féloldalra csa-

varódott. Még a hétoldalas ostor csapása sem segített, A vége az lett, hogy a szárnyak elromlottak s a táltos alig bírt leszállni a földre. Nem is föld volt az, ahol léérkeztek, hanem csupa jég.

Nagy bajba keveredtek. Szegény táltos a nagy erőlködéstől még a lábán sem bírt megállani. Az eltörött vasszárnyak véresre sebeztek lábait, mellét, hasát Csak most vette észre Világügyelő, hogy mi baj történt lovával. Ördög asszony, mint a dögkeselyű, ott koválygott felettük s lekiabált:

— No, Túrfi! most már itt vagy az én jeges országom közepén. Szívesen látlak örökös vendégemül, Táltosod már készen van, neked is megvannak számlálva a pillanataid. Az én jó hidegem elállja tagjaidat. Hiába is erőlködöl, szépen megdermedsz, lefekszel az én jégágyamba, aztán ott maradsz, jégszobor lesz belőled, a földecske meg az enyém marad, úgy bizony!

Világügyelő tudta, hogy Ördögasszony hatalmába került, tudta, hogy az lesz a sorsa, ha meg nem tud szabadulni a jégbörtöntől. Ördög asszony még egy párszor körbenjárt felette, aztán azt kiáltotta:

— Elmegyek, szétnézek új birodalmamban. Mire visszatérek, majd elmondom a búcsúztatótokat. Hahaha! Azzal elszállott délnek. Világügyelő szerette volna egy letépett jégdarabbal megköszönni szívességét, de most minden erejére szüksége volt. Szegény táltosa vérértői piros lett a jég. Túrfi kezével végigsimította sebeit, amitől azok meg is gyógyultak, de az állat a vérvesztéségtől oly gyenge volt, hogy alig tudott a lábán állani. Panaszolta, hogy fázik. Fázott Túrfi is. Elévette tűzszerszámát, de nem volt miből tüzet gyújtani. Engedte

hát ellángolni a tűzszerszámát, hanem az olyan kevés meleget adott, hogy csak egy pillanatra szerzett enyhülést,

— Igazítsd meg a szárnyamat, — szólt a táltos — addig, míg el nem hagy erőd. Ha szárnyam rendben lesz, akkor talán kimenekülünk a jégvilágból.

Túrfi hamar rájött, hogy a kovács a hetedik szárnyat nem hátulra tette kormány szárnynak, hanem féloldalra s ezért történt a szerencsétlenségük. Leszedte a fölös szárnyat s felrakta a táltos hátuljára. Szegény állat olyan bizakodva unszolta gazdáját, hogy most már elbírja, hogy Túrfi hátára pattant. El is indult a lovacska, de nem tudott felemelkedni, csak a jég felett suhant, lábaival a levegőbe lökve fel magát. Nem bírta sokáig, megállott, panaszosan nyerített. Túrfi leszállott róla, az állat le akart rogyini.

— Gazdám! — szólt, — Elfogyott az eröm. Hagyj itt, már közel vagyunk a jégország széléhez, te még addig elbírod s onnan valahogy tovább jutsz.

Túrfi nem hagyta hűséges társát Ördög hatalmába esni. Neki támasztotta csipőjét. De érezte, hogy neki is fogytán van az ereje. Amint tűnődik s kigombolja köpenyegét, hogy táltosára borítsa, Viharapó szele hozzájuk érkezett és meglobogtatta a köpenyegét. Eszébe jutott, hogy milyen jó lenne, ha a köpönyeggel repülni tudna. Komolyan gondolta s hát elkezd emelkedni, hirtelen elkapta lova kantárát s azt is magával rántotta. Viharbátyó pedig olyan szelet fújt rájuk, hogy rövidesen a tundradombi vár oldalán akadtak meg. Csak annyi ereje maradt még, hogy bement, bevitte a táltost ie a házba. Asszonyai elébe futottak. Volt jajveszékélés, de hamar észbe kaptak, elkezdték ötet dörzsölgetni,

kenegetni. Hosszú munkával életre dörzsölték mindkettejüket.

Ezalatt volt szürete Ördög asszonynak. Mikor Világügyelő körüljárta földjét, már pusztulóban volt minden teremtmény, Ördög asszony diadalmasan ujjongott s mikor meglátta Világügyelőt így kiáltott hozzá:

— Elkéstél Túrfi. Ronccsá zúztam már a világot, ezen már nem segít a te isteni erőd sem.

Világügyelőnek úgyis elbúsult szívét olyan keserűség fogta el, hogy nekirontott Ördög asszonynak, aki menekülésre fogta a dolgot. Hiába szorította hires lovát, a Túrfié most jobban győzte s hamarosan utóirerte a gonoszat. Elkapta utána repülő hosszú hajánál fogva, megforgatta, mint valami ostort a feje fölött s elcsapta magától, mint a parittyakövet. Repült Ördög-asszony úgy, amint még soha, jó szerencséjére egy fekete felhő puhaságába esett bele. Ott lógott a felhő kárpitján, amely elvitte Őt a tengerig, hol egy hullámhegy ormára szökve, valahogy hazaérkezett forgó várába. Nagyon megijedt. Világügyelőnek a rettenetes erejét csak most ösmerte meg igazán.

Világügyelő azon kezdett gondolkodni, miképen segíthetne elnyomorított világján, Kiment az erdőre, a mezőre s elkezdett bizonyos füveket, bizonyos gyenge ágakat összeszedgetni, megjelölgetni. Aztán végigjárt teremtett földjét s a kiválogatott növénykéket elszórta mindenfelé. Mikor ezzel elkészült, megmutatta embernek, állatnak, a kiválasztott növényeket. Embere, állatja evett abból s meggyógyult tőle. Most azokat a növényeket kereste ki, amelyeket Ördög asszony a betegségnek, a kórnak csiráival leköpött. Ezeket is megjelölte, hogy embere, állata már messziről megismerhesse

azokat. És még egy jel került mindenre, amit csak látni tudó néző szeme vesz észre. Minden Túrfi által jelzett növényen ott van Tur apóka szentséges aranyos arca s mindeniken, amelyet leköpött ördög, megtalálod az Ördög képmását.

A források vizét is kitisztította, mély üregeket vájt a földbe s abba rejtette el a tiszta vizet. A vízbeszórt gyógyító növényektől az ember eledelére rendelt halak i« meggyógyultak. Most már csak a levegőt kellett megtisztogatni. Segítségére jöttek testvérei. Viharbátyó szelével földresújtotta, Holdöreg megfagylalta, Napasszony agyonperzselte a kórcsirákat. Igaz, hogy a földi fű is kiaszott, a fák meg lehullatták minden levelüket, de mikor Napasszony égetése megszűnt, újra kihajtottak,

ÖRDÖNG MÁSODIK TÁMADÁSA.

A kórtól megszabadított világ ura boldog lett, Erdő, mező kivirult. A folyó megtelt hallal, az erdő megtelt vaddal s az új házasságot szerettek házai már olyan hosszúra nyúltak, mint a folyók futása.

Világügyelő szemmel tartotta Ördög asszony csiráit s rájött, hogy Napasszony forróságát nem bírják el s megtanította embereit, hogy ételüket, italukat forróra forralják, mielőtt elfogyasztanák.

ördög asszony jó ideig nem mert kijönni házából, mely egyre elhagyatottabb lett. Mindenki megismerte, mindenki menekült tőle. Holdöreg, meg Napasszony pedig nem hagyták megállani házát, örökké dobálták le-fel a tengeren, ördögöt elkésérítette a kudarcok hosszú sora s most már nemcsak rontás, de bosszú is hajtotta eszét.

Egyszer kilesve Világügyelő másfelé járását, kiszökött tengeri forgó házából s a Tur apó által neki ajándékozott botvégnyi földjére ment és bebujt a bot tövéhez. Túrfi, mikor meglátta, úgy beverte a botot a földbe, hogy Ördög asszony nem tudta többé kifeszíteni. Ott maradt becsukva, hiába dühöngött, rab lett. A földön kezdték elfelejteni. Ő meg szötte átkos terveit.

Ezalatt a földi emberkék nagyon elszaporodtak. A Tur apóka által teremtett szent földön már kezdenek el

sem férni. Az erdőben termett erdei fa már hozzájuk képest kevés, a hegyen termett Hegyi fű már hozzájuk képest kevés, az ember leánya, az ember fia ennél is több. Mint sűrű szúnyog raj nyüzsg, mint sűrű bögölyraj zúg. Az erdei vadat vadászó embernek kevés a tér az erdei vad vadászatára, a vízi halat halászó emberek nem férnek el a halászó területen, Kezdetiek inségbe, szorultságba jutni. Világügyelőnek felverte nyugalmát a gond, hogy miképpen tudja rendelni a világ sorsát, hogy emberkéi megélhessenek. Nem tudott megokosodni s elhatározta, hogy felmegy Tur apókához, segítsen ő rajta, ha akar. Kiment a házból, megabrakolta táltosát, aztán megcsókolta homlokát. A ló hétszeres erőre serkent attól s hátára kapva gazdáját, elkezdett szállni. A táltos lába ereje elfogyott, szárnya ereje is megtörőben volt már, mikor Tur apóka égi palotájához érkeztek, lovát megkötötte a faragott állatkötő bálványhoz s beindult a házba. Hétszer zendült fel az ajtószarkok mennyei szépségű, csikorgó muzsikája. Keresztülment az ezüst szarufájú hat termen s a rákövetkező végsőben találta Tur apót. Ott ült aranyos székén, botját jobboldali arcához szorítva, fejét lehajtva, a naphímes asztal mellett.

Túrfi az asztal végénél háromszori lebomlással üdvözölte apját. Tur apóka így szólt hozzá:

— Hát te, fiacskám, minő szükségbe estél, hogy én hozzám jöttél most?

— Aranyos Tur apókám, nagy az én inségem! igédre termett emberednek annyi fia, annyi lánya lett, hogy kezdenek el nem férni szent földeden. Nincs már elegendő terük az erdei vad vadászatára, nincs már elegendő helyük a vízi hal halászatára. Erdő, mező,

folyó szűk lett már nekik, Miképen legyen most már az ő életök, erre adj nekem tanácsot, aranyos apókám j Tur apóka lehajtotta a fejét, aztán újra felemelte s így szólt:

— Békélj meg ördög anyósoddal. Én neki adom a halált, hadd teljék kedve neki is, neked is. A többit igazítsátok magatok.

Túrfi visszajött. Sokáig tünődött Tur apóka szavain, de nem tudta miként kezdjen, mert nem tudta, hogy miként fog végezni. Elkezdett Ördög leány feleségével tárgyalni. Az asszony jól ismerte anyját, de azt a fogást, ami most kellett volna, ő sem tudta. Hanem azt mondta Túrfinak:

— Mindent tehetsz, mert te erősebb vagy, mint ő s az is maradsz, amíg neki nincsen lelke. Ő elleste az életadás titkát, de lelket nem tud adni, csak életet. Lelket hát ne adj neki, ha nem akarod elveszteni földi világodat.

Most Túrfi ördög asszony botvégnyi földjéhez ment s a botot feltágította. Ördög asszony annyira elunta volt magát ott lenni, vagy annyira készen volt tervével, hogy még haragot sem mutatott. Az is lehet, hogy szemtől-szemben nem mert ellenkezni, jó arcot csinált hát s így szólt Túrfihoz:

— No, vöcske, hát felülmaradtál, győztél ésszel, mert okultál az én tanításomon. Hogy erővel győzől, nem dicsőség, mert te férfi vagy, én meg asszony. Hanem mondd, mit akar most tőlem a te eszed, mert ha nem akarna valamit, nem eresztettél volna ki. Túrfi becsületesen felelt:

— Igazad van. Míg téged elzárva tartottalak, emberkéim úgy elszaporodtak, hogy nem tudnak egymás-

tól megélni. Küzdöttünk egymással, mert te el akartad pusztítani az én embereimet, én meg nem engedtem őket. Most neked semmi sincs, nekem meg igen sole van. Egyezzünk meg anyóka. Én neked adom embereim felét, aztán maradjunk jó barátságban. Nos! áll az alku?

Ördög anyó nem tudta mire magyarázni a nagy áldozatkészséget, de mikor megnézte a nyüzsgő embertömeget, belátta, hogy vöcskéje nem akarja törbecsalni. Egy pillanatig mintha egy jobb sugallat szállana meg, elkomolyodott s Túrfi felé nyújtotta kezét. De csak egy pillanat volt az. Mire Túrfi megfogta odanyújtott kezét, már újra ott ült arcán kaján mosolygása, Aztán így szólt:

— *Hát nekem adod emberkéid felét? az asszonyokat vagy a férfiakat, a fiatalokat, vagy az öregeket? Hogyan osztozunk, mondd meg!

Túrfi kérdéssel felelt:

— Mond csak anyácska, van még neked a betegség csirádból valami?

— Maradt még a számban egy kevés szólt a magát Ördög anyó.

Hát nézd, felelt Túrfi, neked örömet okoz ha emberkéim betegek. Hagy hát békében a nekem jutókat. Azokat pedig akik neked jutnak, szállasd meg betegségeddel s vidd el őket. Tur apó neked adja a halált.

Ördög asszony szeme pokolian kezdett villogni. Tur apó neki adja a halált! Hiszen akkor övé a világ! Ha neki hatalma lesz lelket elvenni, akkor azt tovább is adhatja s akkor Tur világának napjai meg vannak számolva. Abban a szurokfekete szemben ott örvénylett a romlás a pusztulás minden álma. Túrfi csak most látott be

ebbe a rémségbe s szinte bánta már, hogy kiengedte lyukából s hogy megegyezett vele. Csendesen így szólt neki:

— Igen, a halál a tied, de a halott lelke csak addig marad hatalmadban amíg magadnál tartod, vagy amíg Tur apó magához méltónak tartva, egébe nem emeli. Ez a kijelentés egy kicsit megrontotta Ördög asszony jókedvét.

— Jó, mondotta Túrfinak. Most már tudok életet adni s tudok halált osztogatni. Ez nekem elég. Kezdjünk hát a tánchoz vöm uram. Azzal felkapott fekete táltosára s elrepült. Túrfi is hazatért s pihenésre hajtotta fejét.

Míg ő aludt, Ördög asszony végigjárta a földet. Összeszedegette az itt-ott meghúzódott betegségcsirákat s végigszórta az emberek között. Akire ráesett belőle valami, az beteg lett, meghalt. Nem válogatott, elvitt öreget, ifjat, gyermeket, úgy a hogy találta. Mire Túrfi félig kipihente magát, az emberek fele nem volt meg s a mennyi leány született, félannyi halt meg, a mennyi fiú született félannyi halt meg. Hanem ördög ezzel nem elégedett meg, csak repült tovább köröskörül s hordotta szép csendesen az emberkéket továbbra is a halálba. Túrfi arra ébredt, hogy nagyon sok ház egészen üres lett már s hogy emberkéi fogynak, hullanak mint az őszi falevél. Rögtön tisztában volt vele, hogy ördög asszony megint rászedte. Boldogasszonyt ígézte aki meg is jött. Mikor megértette, hogy miről van szó, felült lovára, elkezdette körülfuttatni a földet s széjjerszórta a földön az életkort. És ezzel meg volt törve Ördög asszony cselifogása.

Mikor Ördög asszony megtudta, hosszú ívben felhúzta szemöldökét s elpittyesztett ajakkal rántott

egyét a vállán. Ezt a haditervet nem ő eszelte ki, csak kapóra jött neki. Mást főzött ő s most hozzáfogott a megvalósításához.

Mikor az embert kifomálták volt, Ördöng asszony gondosan Összeszedett minden szétesett darabot. A sok hulladékot behordotta az ő botvégnyi földjének a lyukába. Ott aztán a csonka girbe-görbe alakoknak életet adott. Ami ártó féreg van a földön, az mind ebből keletkezett. Mikor elkészült az apró szörnyűségekkel, kedve szottyant, hogy ugyanilyeneket készítsen óriási nagyságban is. Nekifogott hát s a földanya kérges kérgét elkezdte lefelé ásni s a kiásott földből milliányi óriási szörnyeteget alakított, azoknak is életet adott. Ott volt minden, szépen sorba rakva, egészen le a föld közepéig. Most kirántotta az elzáró botot, aztán elvágatott északi házába, hogy terve másik részét is végrehajtsa. A nyitvahagyott lyukon elkezdettek kifelé tolongani az apró férgek és csúszómászók milliárdjai s elszéledve a földön, elkezdették az embereket szűrni, marni, csípni, rágni, harapni. Olyan nagy tömegben tódultak elé, mint a legsűrűbb őszi köd. Az emberek kétségbeestek, mert nem tudtak védekezni ellenük. Sokat elpusztítottak közülök azok a rettenetes férgek. Sokan a vizekbe menekültek, de az is tele volt rettenetekkel. Világügyelő lakása felé menekültek az emberkék, Pedig a szörnyűségeknek nem volt még vége. A kérges föld egyszerre elkezdett mozogni s nagy darabon kitérött a teteje. A hegynagyságú szörnyetegek kimásztak a nyilason s elkezdettek feljönni a földre. Mikor felértek, elindullak a menekülő emberek után s lábuk nyomán nem maradt élő, eltiportak elpusztítottak mindent. Világügyelő, aki Boldogasszonyt felkísérte, jól

látta a feltörő veszedelmet s nem esett kétségbe miatta. Csakhogy amíg a földre visszaérkezett, nagy volt már a veszedelem. Amily gyorsan csak tudott, hozzáfogott a védekezéshez. Kitépte a környék minden erdejét s a völgy közepén óriási máglyát rakott belőle. Tűzszer-száma egyetlen fordulatával hét oldalról gyűjtötte fel a hegymagasságú máglyát. Viharbátyó is segített s egy vízfellobbanásnyi idő alatt az égig lobogtak fel a lángok. Most táltosához futott s a tűzhöz vezette. A tűz fölé hajolt a ló s egyetlen szippantással felszívta az egész füstöt, a másik orrlíkába az egész lángot. Mosta hátára pattant Túrfi s elkezdett a tűz körül körben nyargalni, repülni. A táltos orra úgy szórta ki a füstöt, meg a lángot, mintha szökőkút lett volna. Az Ördög férgei, mint a nyári jégeső, mint a téli daráshó szotyogtak le. A földi emberkéek mikor meglátták, hogy a tűz és füst elpusztítja ádáz ellenségüket, mind a tűzhöz rohantak, égő üszköket ragadtak s nekivágtak a legsűrűbb féregrajnak. A féregraj megtorpant, a földre ereszkedett, az emberek itt sem hagyták békében s az égő zsarátnokot szórták rájuk, hogy tűzbe temetődjenek. Ideje volt, hogy az emberek átvegyék a harcot a férgek ellen, mert kezdettek feltűnedezni a szörnyetegek. Megijedtek ugyan a tűztől, de nem futottak el, csak elkezdtek koraiakban a tűz köré sorakozni. A táltos most kifújta az orrából a füstöt s mindkét orrlíkat lánggal szívta tele. Túrfi elhúzta hosszú görbe kardját s a tűzbe tartotta, míg fehéren izzóvá nem lett.

Akkor aztán nekivágtak a szörnyetegeknek. Amelyiket elérte a táltos orrából kicsapó láng, a melyiken végig vágott Túrfi izzó kardja, annak vége is lett, de olyan tömegben voltak azok, hogy így egyesével a világ

végéig sem lehettek volna készen velük. A legyilkolt hegynagy óriások, mint a tölcser, vették körül az emberek tűzszigetét s hátukra mindig mások tolaodtak. Világügyelő látta, hogy itt baj lesz, a szörnyetegek hullái lassankint kezdtek a körön befelé gurulni, s kezdték azt megtölteni. Ez még nem lett volna tán veszedelem, de a közből táplált tűz, a rája omló földóriásoktól, kezdett eloltódni. Pedig ha a tűz elalszik, akkor győznek Ördög anyó teremtményei.

Túrfi látta feleségeit, látta embereit a legvitézebb élethalálharcban. Ilyen szorultságban, ilyen ínségben, még soha sem volt. Eszébe jutottak anyóskái s így sóhajtott fel: No, anyácskáim, ha ti igazán szeretitek leányitokat, emberke unokáitokat, ha ti azt akarjátok, hogy az én énekem, hogy a mi énekünk még továbbra is folytatódjék, akkor Viharbátyó menyköve gyorsaságával teremjetez itt, hanem vége lesz a földi világnak.

Megjöttek mind. Boldogasszony két kezében két nagy üstökös lángfarkát csóválta, Viharbátyó villámain cikáztatta, Napasszony sugarait dobálta, a többiek tüzet okádó táltosaik hátán nyargalva ölték tűzlánggal a szörnyetegeket. A csata hamar eldőlt. Az égiek a körbe kapott szörnyeket megsemmisítették. Néhány visszamenekült a föld alá. Ezekre ráöntötték a tűzmáglyát s visszatették reá a feltépett földkérget. Ördög lyukát is bedugták tüzes gerendával. Viharbátyó az elpusztult szörnyek hulláit mind belefújta a tengerbe.

A föld alá csukottak közül néhány életben maradt. Ezek akarnak kimenteni mikor megmozdul a föld s a reájuk szórt tüzet fújják kifelé, mikor lángot vet a hegyek teteje.

A SZENT TŰZÖZÖN.

Világügyelő legészakon lakó embereinél járt. Elpanaszolták ezek, hogy a jéghegyek elevenné lettek s megindultak a part felé. Túrfi elment utánna nézni Egyszerre Ördög anyóra bukkant.

— Hát te hogyan kerültél ide, kérdezte ez elcsodálkozva. Nem volt neked semmi bajod.

— Ha baj volt, az neked volt baj anyó! Gáládsgod nem sikerült, szörnyeidet elpusztítottuk, néhányat a földbe visszakergettünk. Ördög felkacagott:

— Annál jobb! Nagyszerű gondolat volt tőletek. Most már minden magától hull ölembe. Én vagyok már a föld ura.

— No, no, szólt Túrfi, mondottad te azt már, még is a botvég csak a te földed, ördög asszony felbőszült gyengéje említésére s úgy perelt Túrfival:

— Hát elveszem azt a csúfalkodó kedvedet En életet adtam jégországomnak s az most megy a te utálatos világod ellen. Ügyeskedéssel, erőddel iegyőzhettél mindent, amit ellened forraltam, de most alul maradsz. Azzal kiöltötte reá hétöles kétágú nyelvét,

Túrfi látta a közeledő jeget, tanácsot tartott övéivel, de nem találtak módot a védekezésre. Napasszony három Napot ültetett kocsijába, de amit nappal lefargott a jégről, éjjel újra visszánőtt. Viharbátyó is csak

meglassította, de nem tudta visszaúzni őket. Elhatározták, hogy felmennek Tur apóhoz. úgy lett. Tur apó elrendelte, hogy Túrfi készítsen házanépének egy vasból való fedeles hajót, emberei pedig készítsenek hétrétt nyárfatutajokat. Ezeket fedjék be hétrétű tokhálbőr takaróval, aztán fonjanak fűzfagyökérből 777 öl hosszú kötelet, amelynek egyik végét hét öl mélyen ássák le a földbe, másik végét kössék a tutajokhoz. A tutaj négy végére állítsanak négy hordó halzsírt, öntöző kannával. Tegyenek annyi ételt és italt is rá, amennyit csak elbír.

Mikor Világügyelő kijött Tur apóka házából, annak a végén hét új és nagy üstházat látott, tele valami sűrűn kóválygó folyadékkal. Tur apóka azt mondta, hogy az az Ördög asszony számára készülő valami, majd látó szemed, ha eljött az ideje meglátja, hogy mi. Azzal elbocsátotta.

Mire a földre visszatért, már a jégszörnyek, mint óriási hegyek, látszottak északon. Másnap reggel nem jött fel a nap, hanem helyét valami csodálatos vörös fény lepte el. Világügyelő munkához látott embereivel együtt. Ott állott a várak mellett a vashajó, körülötte a sok tutaj, mert emberkéi a veszedelem hírére mind hozzá siettek. Ördög asszony leselkedett, hallgatózott, de nem tudott semmire rájönni. Rosszat sejtéit. Belopózott, hát leányához, hogy attól tudjon meg valamit. De hiában próbálkozott, senkisé tudott semmit. Túrfi nem beszélt, csak dolgozott. Ördög asszony most Világügyelő ivó edényébe erős ördögitalt (pálinka) lopott s mikor Túrfi ettől megittasodott, annyit, kivett belőle, hogy a földiek a hajókon akarnak megmenekülni a közelgő veszedelem elől. Nem tudta elképzelni ugyan, hogy

ez hogyan történhetnék, de azért Világügyelő kábult alvása alatt összetörte a vashajót is, a tutajokat is

Túrfi nagyon elkeseredett, mikor a roncsokat meglátta. Nem volt már idő újaknak az építésére, mert az égi nagy vörösség már a fél eget elfoglalta. Most látták meg, hogy az égi szent tűz az, amely gyorsan hőmpölygött feléjük. Már ide hallatszott zúgása, már látszottak a hétszer hét öltre felcsapó lángok. Túrfi Valami feszülést érzett izmaiban s felkiáltott:

— Pedig én embereim nem hagyom! Abban a pillanatban hajó, tutajok épekké lettek s Túrfi kiadta a parancsot, hogy mindenki szálljon fel reájuk. Ördög asszony csak most vette észre, hogy miféle bajba került,

Az égi özönláng már alig volt hét táltosugrásra s Ördög asszonynak egyetlen lebírhatalatlan ellensége a tűz volt. Rettenetes félelem állotta el tagjait, úgy érezte, hogy vége az ő életének. Irtó dühében pörölyt ragadott s újra nekirentott a hajóknak. Azt kiabálta, hogy ha már veszni kell, vesszen el vele mindenki a földön. De a lesújtó pöröly Tur akaratára saját testét zúzta véresre, A nagy dühből most kétségbeesésbe merült, lerogyott a földre s ott vonaglott, ott könyörgött, hogy mentsék meg. Gyáva asszony voit már csak. Leánya megsajnálta, hozzá ment, felemelte, de nem merte a hajóra vinni, félt Túrfitól. Ám Ördög asszony új reményre kapott s addig kérte, addig biztatta leányát, míg az megszánta s varrodobozba fiókjába rejtve, felvitte magával a hajóra.

Alig léptek be, megjött a tűzözön s hátára kapva a hajókat, felemelte őket. A mi nem emelődött fel, annak vége lett. Egy lobbanással tűnt el a váruk, a vad-dus erdő, még a föld színe is lángot vetett. Túrfi épen rendet csinált a tutajok között, mikor feligézték az

égbe, Mint a villám vágódott táltosára s egy útjában volt emberkáját suhantában úgy lökött a ló farához, hogy az oda tapadt.

A következő pillanatban már az égi házban volt, testvérei között. Azok ígézték. A földre zúdult tűzözön-ről tanácskoztak. Mindenik azt mondotta, hogy még nincsen itt az ideje s Túrfi tenyerét akarták megnézni, mert Tur apó arra felírta volt, de úgy, hogy csak az égi testvérek láthatták. Hát bizony nem volt itt a tűz-özön ideje. Alig hallotta meg ezt Túrfi, kiugrott az ajtón levetette subáját s az üstházakhoz rohanva visszalegyezte a kiforró lángokat. A földre zuhogó tűzlángok megszüntek a földre folyni, de a következő pillanatban újra kiforrottak az üstökből. Másodszorra is lecsillapította subájával, de újra kiforrottak s csak harmadszorra sikerült elfojtania a tüzet.

Megfordul s hát Viharbátyó áll vele szemben és éktelenül elkezd szidni, hogy miért avatkozott az ő dolgába, mikor ő Ördögasszonyt akarta elpusztítani, hogy több rosszat ne cselekedhessek. A nagy zajra Tur apó is elékerült fürdőházából, ő meg Viharbátyót szidta meg, hogy miért siette el a dolgot. Túrfi ezalatt lenézett a földre s meglátta, hogy emberkéi egyik része kezdi elvagdalni a tutajok köteleit. Táltosával leugratott a földre. Épen oda ugrott a ló, ahol a harcoló tűz és jégszörnyetegeknek elkezdett kicsurogni a vére. De a tűz dühe úgy felforralta a kiömlő vért, hogy az buzogva, főve vágatott neki a földnek, melyet most a tűzözön mellé még forró hullámú víztenger borított el végtől végig.

Szegény táltos ebbe a forró hullámtengerbe ugrott belé. Vége is lett neki. Lábai, szárnyai leforrázódtak, leszakadoztak. Túrfi még idején visszalökte magát a

hullámokból s előbb subáját, majd kibontott haját használva szárnynak elkezdett visszarepülni a tutajokon és a hajón levő emberkéi felé, Ezalatt köröskörül elaludt a tűz s utánna sötét lett a világ. De Túrfi kibontott hajára újra ráült a nap és a hold, szétterjesztve világító, reményadót sugarait a gyászos világon.

Visszaért embereihez. Egy részüknek igen rövid volt a kötele s az emelkedő tűzár fel akarta borítani tutajját. Az ilyen kihajolt a tutajból s elvágta a kötelet. A szabaddá lett alkotmányt aztán elragadta magával az ár s vitte szerte a föld kerekén. Csak kevesen maradtak Túrfi hajója mellett. Ezeket aztán hozzákötözték a vas-hajóhoz s együtt eveztek hétszer hét napig, amíg egy nagy hegyhez értek, melyet sem a tűzőzön, sem a megolvadt jégből keletkezett forró vízözön nem borított el. Itt Túrfi kiszállította népét s letelepítette. A tutajok hét rétege elégett, csak egy maradt meg. Valami kis enni-való, valami kis innivaló akadt. Közben Boldogasszony, aki látta a Táltos pusztulását, lehozta Túrfinak a vörös Jávorbikát, hogy legyen mivel Világügylő útjait járja.

Szertenézett hát a földön. Meglelte emberkéi nagyobb részét. Mindeniket elvezette valamilyen közel levő hegyhez s arra kitelepítette. Olt maradt mindenik, ahová az özönárok után sodródott s mikor a föld újra lakható lett, a hegyekről lementek újra a völgyekbe.

Túrfi leigézte újra a földre a fényes égi mezők erdejét, mezejét, állatát, növényét. Ideje is volt. Szegény földi emberkéeknek nem volt fájuk, hogy házat építsenek, lyukakat vájtak hát a földbe s a tutajok megmaradt gerendáiból, meg a fedélnek használt tokhal bőréből készített tetővel védekeztek az időjárás viszontagságai ellen.

Mert bizony a szenvedésből az első napokban alaposan kijutott. Nem volt ennivaló s a víz is forró volt az egész földön. Ruhájuk is összetördelődött a nagy melegtől. Mikor Túrfi leigézte az égi mezők növényeit, az égi mezők állatait, azt hitték, hogy sorsuk jobbra fordul. De nem így történt.

Napasszony ugyanis, mikor az elevenné tett jég-szörnyetegek ellen küzdött, három napot ültetett nap-hordó kocsijára. Azok most, mikor a sok füst és tűz szétoszlott a földről, hármásban kezdték pirítani a földet. A sok szép fű, fa, virág lankadtan hajtotta le a fejét, a szegény madarak elkábulva zuhantak le a földre, a földi állatok meg kínjukban gödröket vájtak a földbe s oda biijtak el.

Jó szerencse, hogy Túrfi hamar észrevette a dolgot. Hirtelen igézte Holdöreg apósát s vele egy jégből készített házat bűvöltetett.

Aztán behúzódtott a jégházba elévette legerősebb íjját, kikereste leghegyesebb nyílveaszőjét s a tetőnyíláson keresztül egy isteni erejű erős lövéssel kilőtte a Nap-kocsiból a két új napot. Abban a pillanatban megszűnt a perzselő meleg, s új életre kelhetett minden. Az emberek kijöttek a földi lyukakból, később házat építettek, letelepedtek.

Ott is maradtak mind, ahol a világveszedelemből menekülve földre léptek volt. Csak égi származásuk öntudata, meg Világügyelő személye kötötték és kötik ökei egymáshoz a világ végéig, akárhogy elszaporodjanak ...

... Most Tur apóka idézte minden égi népét. Igazságot tett. A kővé égett földre puha takarót szórt. Aztán Világügyelőnek megparancsolta, hogy újból igézze le az égi mezőkről állatait, növényeit, hogy legyen mit enni újból elszaporodó embereinek.

Földi emberkével nem házasodott, nem férjezett ivadékait visszarendelte az égbe. Csak Túrfi maradt a földi körben a kis Csöppinkóval. Azófa is együtt járják jávor táltosukon a világot. És ha szükségbe jutott a lábujja hegyén járó emberke, ha ínségbe, szomorúságba esett az égi-földi lények utóda, Világügyelő szemöldökének egy rándulása, Csöppinkó ajkának egy csengő hangocskája ad áldást, békességet, boldog napot mindeneknek,

Ördög asszony is itt rekedt, de bizony, alaposan megjárta,

— Te örökös lázadás — szólt hozzá Tur apóka mikor itt hagyta, — ha sorsod másként nem rendelné, megértéi volna már a megsemmisülésre. Világromboló hatalmad elveszem tőled, így lázadásod nem árthat többé a teremtés művének, Azért küzdeni fogsz majd, de az ijesztésnél tovább már nem viheted és a bátor erő felett nem lesz hatalmad. A föld marad a te küzdésed színhelye. Élj életnélküli életei, küzdj cél nélkül célért. Méltatlanul használtad életadó erődöt, meddővé, esterré teszek hát. Csak a halált hagyom meg kezvedben, de ezt is csak az életkor végén használhatod. És ha eljön majd az idő, mikor földi világotat felemészti a szent tűzözön, ha akkorra megtértél, te is odatapadhatsz Világügyelő fiam Jávortáltosa farához, hogy téged is elhozzon, mikor kiűszik a mindent megsemmisítő tüzek végtelenjéből s hozzám hozza a jóknak, a megtérteknek a lelkeit.

Azzal levágta őt Világügyelővel együtt a földre, maga meg isteni véreivel felcsapott a hetedik égbe.

Üdv neked Boldogasszony Földanya!

Vigyázz reánk aranyos Világügyelő!

Dicsőség neked szentséges Tur apó!

MÉG EGY SZÓ AZ OLVASÓHOZ!

Könyvecském utolsó lapjának lezárása előtt még kötelességem elmondani egy pár apróságot. Az első kétezer példány elfogyott s így kénytelen voltam újra nyomtatni a kötetet. Néhány értelemzavaró sajtóhiba kijavításán kívül változatlan formában adtam újra közre az egészet. Két kifogás repült felém az első nyomás megjelenése után. Első az volt, hogy nem adtam meg a tudományos munkáknál szükséges forrásokat. Erre azt felelem, hogy az én munkám nem száraz tudományos mű, hanem hűséges tükre azoknak a mondáknak és regéknek a melyek szétszórva egészben vagy részeikben ma is élnek rokon népeinknél. És nemcsak az Európa és Ázsia északján lemaradt apró rokonoknál, hanem Khina, Japán és Korea népének teremtés mondáiban ép úgy megleljük nyomait, mint a mongolság vagy törökség hagyományaiban. Hiszen még a mi ezer éves keresztény voltunk mellett is egész csomó motívum él még nemzetünk ajkán e hagyományokból. A legnagyobb bőségben legközelebbi nyelvrokonainknál maradtak fenn e mondák, melyet Reguli Antal hozott haza még a múlt század közepén a voguloktól és osztjákoktól. Utóbbit Pápay József, előbbit Munkácsi Bernát igazolta, fejtegette s új adatokkal bővítette. Igen sokat köszönök Gondatti orosz tudósnak is, aki mint az Amurvidék kormányzója orosz fogságomból való szabadulásomat is előmozdította.

királyra bíborpalást, a bohócra csörgős sapka való,

Mikor én ezt a csodálatos anyagot, amely magyar nemzetemnek is ősi, elveszített szellemi kincse volt, rendszerbe foglaltam, abból a világirodalom legszebb eposza kerekedett ki. Nem adhattam hát bohócköpenyeget reá, hanem meghagytam az eredeti szövegek bíborpalástját, a méltóságos komoly nyelvét. Annyira hű voltam, hogy szóképeiben, hasonlataiban néha még hanglejtésében is igyekeztem az őseredeti szöveget utánózni, Hogy nem lett belőle idegen valami, azt bizonyítja, hogy azok a kiknek szántam, a magyarul még tudó magyar lelkek megérezték, megértették.

Volt aki ihletet merített belőle s ma egy mesemondó meg egy poéta tollán s egy festő ecsetén kér eget magának a múltak feltámasztott lelke.

Felkél még a magyar égnek ez a legszebb csillaga!

TARTALOMJEGYZÉK.

	oldal
Két levél	3
Meny béli Tur apánk	9
Világügyelő kirendelése.....	14
A föld előteremtése	22
A föld benépesítése	30
A föld elrablása.....	34
Világügyelő visszakapja táltosát.....	39
Túrfi visszaszerzi elrablott menyasszonyát	44
A többi ennivaló visszaszerzése	58
Ördög asszony Világügyelőre tör.....	69
Libafejedelemleány	76
Túrfi haza hozza Ördöngleány feleségét.....	86
Az ember megteremtése.....	97
A földi nép tanítása	106
Vadászaton.....	111
Medvelány a földre kérezkedik.....	117
A boszuság és betegség keletkezése	119
A házasság megszerzése.....	125
Ördög megtámadja a földieket.....	133
Ördög második támadása	142
A szent tűzözön	150